

Tarih ve Zaman - 1

1. I. Geçmişte yaşanmış olay ve olguların gelişimini inceler.
II. Toplumsal arası siyasi gelişmeleri açıklamaya çalışır.
III. Olayları incelerken gözlem metodunu kullanır.

Verilenlerden hangileri tarih biliminin özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Ömer Hayyam tarafından söylenen, "Tarih kâinatın vicdanıdır." sözleri tarih yazımında aşağıdaki özelliklerden hangisinin gözetilmesi gerektiğini gösterir?

- A) Yer ve zaman belirtmek
B) Sebep - sonuç ilişkisi kurmak
C) Objektif olmak
D) Kronolojik sıraya dikkat etmek
E) Olayın geçtiği dönemin koşullarını göz önünde bulundurmak

3. Aşağıdakilerden hangisi tarih öğrenmenin sağladığı faydalardan biri değildir?

- A) Yarınları inşa etmemize katkıda bulunur.
B) Toplumsal birlik ve beraberliğe hizmet eder.
C) Millet olma bilincini geliştirir.
D) Eleştirel düşünme ve muhakeme yapma yeteneğini geliştirir.
E) Kendi milletini yüceltme becerisi kazandırır.

4. Tarihsel süreç içinde belli bir yer ve zamanda meydana gelen, somut ve kısa süreli gelişmelere "olay"; tarihsel süreç içinde olayların sonuçlarına bağlı olarak ortaya çıkan, belli bir yer ve zamana bağlı olmayan, soyut ve genel gelişmelere ise "olgu" denir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki olay-olgu eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

Olay	Olgu
A) Anadolu'nun Türkleşmesi	Malazgirt Savaşı
B) Haçlı Seferleri	Yüzyıl Savaşları
C) İslamiyet'in yayılması	Türkiye'nin Çağdaşlaşması
D) Tanzimat Fermanı'nın ilanı	Osmanlı Devleti'nin Demokratikleşmesi
E) Milliyetçilik akımının yayılması	Fransız İhtilali

5. Tarih; geçmişte yaşayan insanların siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik vb. her türlü faaliyetlerini konu edinir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin tarihçinin inceleme alanlarından biri olduğu söylenemez?

- A) İslahat Fermanı'nın ilanı
B) Akadların ilk düzenli ordu sistemini kurması
C) Hicret ile birlikte İslam Devleti'nin temellerinin atılması
D) Orta Asya'da yaşanan şiddetli kışlar
E) Kavimler Göçü'nün yaşanması

6. MÖ 1296 yılında Mısır Firavunu II. Ramses'in orduları, Hitit ordularını kendi toprağı olan Suriye'de bulup yok etmek için yola çıktı. Ancak Mısır-Hitit çatışmaları kesin olarak sonuçlanmamış bu durum iki tarafı barış yapmaya zorlamıştır.

Paragrafta bulunan bilgilerde "tarih" biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Yer B) Zaman
C) Sebep D) Sonuç
E) Belgelere dayalı olma

Tarih ve Zaman - 1

7. Aşağıdakilerden hangisi “Tarihçi araştırma yaparken olayın geçtiği dönemin koşullarını dikkate almalıdır.” ilkesini açıklar niteliktedir?

- A) Tarihçi her şeyi olduğu gibi gösteren kişidir.
- B) Tarih, bugün ile geçmiş arasında kesintisiz diyalogdur.
- C) Tarihi yazanlar, yapanlara sadık kalmalıdır.
- D) Geçmiş bir anlamda bugün hâlâ yaşayan zaman dili midir.
- E) Araştırdığı döneme kendisini götürebilen insan tarihçidir.

8. “Tarihinin sürekliliğini kaybeden bir millet, her şeyini kaybetmeye mahkûmdur. Hafızası parça parça kopmuş bir akıl hastası gibi geçmişle, hâtıralarıyla ve benliğini terkib eden bütün varlık unsurlarıyla ilgisi kesilmiştir. Yabancı tesir ve müdahalelere, yabancı korumaya hazır ve muhtaç bir hâlde, önce bağımsızlığını sonra da bütün millî şahsiyetini ve varlığını kaybeder.”

Peyami Safa, bu sözü ile tarih öğrenmenin hangi faydasını vurgulamıştır?

- A) Farklı milletlerin bir arada yaşamasını kolaylaştırır.
- B) Eleştirel düşünme becerisi kazandırır.
- C) Dünya barışına katkıda bulunur.
- D) Millet olma şuurunu güçlendirir.
- E) Problem çözme becerisini artırır.

9. I. Orta Asya’da bir Türk kurganında yapılan kazıda bulunan, üzerinde hayvan motifleri olan kilimler
II. Hititler ile Mısırlılar arasında imzalanan Kadeş Antlaşması
III. Kutluk Devleti tarafından bırakılan Orhun Kitabeleri

Verilen tarihsel kanıtları incelemek için yararlanılan tarihe yardımcı bilim dalları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I.	II.	III.
A)	Paleografya	Nümismatik	Coğrafya
B)	Antropoloji	Paleografya	Filoloji
C)	Etnografya	Diplomatik	Epigrafya
D)	Arkeoloji	Epigrafya	Demografya
E)	Epigrafya	Nümismatik	Diplomatik

10. Yazının icadından önceki dönem “Tarih Öncesi Çağlar” olarak adlandırılmıştır. Bu dönem araştırılırken yazı olmadığı için daha çok insanların kullandığı araç ve gereçler dikkate alınmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Tarih Öncesi Dönemleri araştırırken yararlanılan en önemli bilim dalıdır?

- A) Heraldik
- B) Paleografya
- C) Nümismatik
- D) Arkeoloji
- E) Coğrafya

11. Kurtuluş Savaşı yıllarında Ankara’nın tarihini araştıran bir tarihçinin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenemez?

- A) Kaynaklardan elde ettiği bilgileri birbiri ile karşılaştırma
- B) Başka bilim dallarından yararlanma
- C) Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma
- D) Objektif bir tutum sergileme
- E) Tarihsel olayları gözlemleme

12. I. Arkeoloji
II. Filoloji
III. Diplomatik

Yukarıda verilenlerden hangileri, Tarih Öncesi Dönemlerin araştırılmasında tarihe yardımcı olan bilim dalları arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Tarih ve Zaman - 2

1. Modern devletler bugün siyasi ve ekonomik hâkimiyetlerini güçlendirebilmek için tarihi bir araç olarak kullanırlar. Bir yandan kendi tarihlerini oluşturarak vatandaşlarına ulusal kimlik ve vatandaşlık bilinci verirken diğer yandan rakiplerinin ve hâkimiyet alanlarına dâhil etmek istedikleri milletlerin tarihlerini öğrenerek onlara karşı politikalar geliştirirler.

(Edward Hallet Carr)

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Modern devletler tarih bilimine önem vererek, ondan faydalanmaktadırlar.
B) Tarih, insanların ülkelerine bağlılıklarını pekiştirmektedir.
C) Tarih bilmek millî benliğin oluşmasında ve güçlenmesinde önemli rol oynar.
D) Ülkelerin geçmişlerini bilmek onlara hangi strateji ile yaklaşılacağını belirler.
E) Dünyada tarih öğrenimi modern devletler tarafından başlatılmıştır.

2. İnsanlar tarafından meydana getirilen tarihî olayların her birinde genel ve özel etkenler söz konusudur.

Tarihçi Mübahat Küçüköğlü'nün tarihî olay ile ilgili bu düşüncesi aşağıdaki yargılardan hangisi ile paralellik gösterir?

- A) Tarihî vakalar tekrar edemez tarihçi onu yeniden inşa eder.
B) Olaylar gerçekleşme zamanına göre değerlendirilmelidir.
C) Tarihte hiçbir olayın gerçekleşmesi bir nedene indirgenemez.
D) Tarihî olaylar toplumların hafızasını oluşturur.
E) Tarihte benzer nedenler benzer sonuçları doğurur.

3. Mezopotamya'da bir höyükte bulunan Asurca belgelerde İran'daki Hint-Ari kökenli iki büyük topluluktan söz edilmektedir. Bunlardan Medler MÖ 7. yüzyılın ortalarında İran'da bir devlet kurmuşlardır.

Tarihçinin bu tarihî bilginin ortaya konulma sürecinde aşağıdaki bilim dallarından hangisinin verilerinin faydalandığına dair bir kanıt yoktur?

- A) Arkeoloji B) Paleografi C) Coğrafya
D) Kronoloji E) Heraldik

4. **Gelişme** **İlgili Olduğu Alan**

I. Cumhuriyetin İlanı	Sosyal
II. Sanayi Devrimi	Ekonomi
III. Malazgirt Savaşı	Askerî
IV. Sultan Ahmet Camii'nin İnşası	Siyasi
V. Yazının İcadı	Kültürel

Verilen tarihi gelişme ve ilgili olduğu alan eşleştirmelerinin doğru olabilmesi için aşağıdakilerden hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve IV B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

5. Bugün yaşadığımız gelişmişlik düzeyi geçmişten gelen deneyimlerin bir ürünü olarak kabul edilmelidir.

Tarih hakkında verilen aşağıdaki yargılardan hangisi bu düşüncüyü destekler niteliktedir?

- A) Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir.
B) Tarih, gerçeği araştırmak ve olayların sebeplerini bulup ortaya koymaktır.
C) Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir.
D) Geçmiş bilincine sahip tek varlık olan insan, tecrübelerini geçmişten edinir ve bunu sonraki nesillere aktarır.
E) Tarih, tarihçi ile olgular arasında kesintisiz karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalogdur.

6. "Gelecekteki hayatımız için açık ve mantıklı bir takvim oluşturabilmek ancak bugüne gelinceye kadar izlediğimiz yolu bilmekle mümkün olacaktır."

(Adlai Stevenson)

Buna göre "tarih bilimi" ile ilgili ulaşılabilecek kesin yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Takvimlerin oluşmasında etkilidir.
B) Geçmişte yaşanan olayları kronolojik olarak sıralar.
C) Olayları objektif olarak inceler.
D) Deney ve gözlem yapmaz.
E) Geleceğe yön verir.

Tarih ve Zaman - 2

7. Bir konuda araştırma yapmak isteyen tarihçinin yapması gereken ilk çalışma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Verileri zamana göre tasnif yapma
- B) Kaynak arama
- C) Terkip yapma
- D) Kaynakları eleştirme
- E) Verileri mekâna göre sınıflandırma

8. İlk Türk Devletlerinin kendilerine ait bir takvim olan 12 Hayvanlı Türk Takvimi'ni bulup kullanması Türklerin aşağıdaki alanların hangisinde geliştiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Tıp
- B) Edebiyat
- C) Sanat
- D) Spor
- E) Astronomi

9. Aşağıda verilen tarihî olaylardan hangisi günümüze daha yakın bir zamanda gerçekleşmiştir?

- A) MÖ 680 - Lidyalıların parayı kullanmaya başlamaları
- B) MÖ 1260 - 1250 Truva Savaşları
- C) MÖ 3200 - Sümerlerin yazıyı bulması
- D) MÖ 330 - Pers İmparatorluğu'nun yıkılması
- E) MÖ 359 - İskender İmparatorluğu'nun kurulması

10. Tarihin çağlara ayrılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğa olaylarını kontrol altına almak
- B) Objektif bakış açısı kazandırmak
- C) Askerî faaliyetlerin kontrolünü sağlamak
- D) Tarihin incelenmesini ve öğretilmesini kolaylaştırmak
- E) Olayların yerini tespit etmek

11. Tarih bilimi; ferman, berat, vakfiye ve benzeri belgelerin yazılarının okunabilmesi için aşağıdaki bilgi alanlarının hangisinden yararlanır?

- A) Paleografi
- B) Nüsmizmatik
- C) Epigrafi
- D) Antropoloji
- E) Etnografya

(2019 AYT)

12. "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir. Yazan yapaana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır."

Mustafa Kemal, bu sözüyle tarihçinin aşağıdaki niteliklerinden hangisine işaret etmemiştir?

- A) Öznellik
- B) Bilimsellik
- C) Tarafsızlık
- D) Belgelere dayanma
- E) Nesnellik

(2020 AYT)

Tarih ve Zaman - 3

1. İbraniler yaratılış yılını, Yunanlılar ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı yılı, Müslümanlar Hicret yılını, Hristiyanlar ise Hz. İsa'nın doğduğu yılı takvimlerine başlangıç olarak seçmişlerdir.

Bu bilgilere göre;

- I. Dinî gelişmeler, toplumların zamana bakışında etkili olmuştur.
- II. Takvimlere başlangıç olarak önemli olaylar esas alınmıştır.
- III. Takvimlerin başlangıcında kültürler arası etkileşim etkili olmuştur.

verilenlerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. "Tarihî Çağların" açılıp kapanmasında belirleyici unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşanılan çağın süresi
B) Evrensel nitelikte olayların yaşanması
C) Devletler arasında savaşların olması
D) Kutsal dinlere ait kitapların indirilmesi
E) Dünya barışını sağlayacak ittifakların kurulması

3. Miladi 1374 yılının yüzyıl olarak tanımlanması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 12. Yüzyılın I. yarısının, II. çeyreği
B) 13. Yüzyılın II. yarısının, III. çeyreği
C) 13. Yüzyılın I. yarısının, II. çeyreği
D) 14. Yüzyılın II. yarısının, III. çeyreği
E) 14. Yüzyılın II. yarısının, IV. çeyreği

4. Aşağıdakilerden hangisi bir tarihçinin araştırma yaparken dikkat etmesi gereken hususlardan biri değildir?

- A) Olayın geçtiği yer hakkında bilgi sahibi olmak
B) Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmak
C) Gelişmeleri objektif olarak değerlendirmek
D) Olayın geçtiği dönemin şartlarını göz önünde bulundurmak
E) Sözlü kaynaklara öncelik vermek

5. Tarihî olay ve olgularla ilgili doğru bilgilere ulaşmak isteyen bir tarihçi;

- I. birinci el kaynakları incelemek,
- II. farklı kaynaklardan yararlanmak,
- III. diğer bilim dallarından yararlanmak

metotlarından hangilerine başvurmalıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Tarihçi olaylara duygusal yaklaşamaz. Ancak inançları, siyasal anlayışı, aldığı eğitim vb. nedenlerle tarihçinin duygusal yaklaşması mümkündür.

Buna göre, aşağıdaki özelliklerden hangisinin bir tarihçide olması beklenemez?

- A) Objektiflik B) Öznellik
C) Tutarlılık D) Gerçekçilik
E) Araştırmacılık

7. Aşağıdakilerden hangisi tarihî olayların incelenmesinde deney ve gözlem yönteminin uygulanamamasının nedenidir?

- A) Eskiden deney ve gözlem bilgisinin zayıf olması
- B) Hatalardan ders alındığından deneye ihtiyaç duyulmaması
- C) Tarihî olayların tekrarlanamaması
- D) Belgelerin zaman içinde tahrip olması
- E) Tarihin gelecek hakkında da çıkarımda bulunması

8. • Takvimin başlangıç tarihi olarak hicret kabul edilmiştir.
• Osmanlı Devleti'nde mali işlerde aksama olmaması için kullanılmıştır.
• Güneş yılı esas alınmıştır.

Özellikleri verilen bu takvim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) On İki Hayvanlı Türk Takvimi
- B) Hicri Takvim
- C) Celâli Takvimi
- D) Rûmî Takvim
- E) Miladi Takvim

9. Türklerin kullandığı aşağıdaki takvimlerden hangisi ay yılına göre düzenlenmiştir?

- A) Miladi Takvim
- B) Rûmî Takvim
- C) Hicri Takvim
- D) On İki Hayvanlı Türk Takvimi
- E) Celâli Takvimi

10. Miladi takvim ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Başlangıç olarak 1 Ocak tarihi kabul edilmiştir.
- B) Ülkemizde 1923'ten itibaren kullanılmaya başlanmıştır.
- C) Güneş yılına göre düzenlenmiştir.
- D) Bir yıl 365 gün 6 saattir.
- E) Takvimin ilk şekli Mısırlılara aittir.

11. Malatya yakınlarındaki Arslantepe kazı bölgesinde bir prens mezarının içinde MÖ 3300 yıllarına ait üzerleri işlemeli kılıçlar bulundu. Böylece Alacahöyük'teki kılıcın en eski kılıç olma bilgisi geçerliliğini yitirdi.

Buna göre,

- I. Tarih bilimi kendini yenileyen bir dinamizme sahiptir.
- II. Tarihçiler yeni araştırmalarla tarihî bilgileri güncellemektedir.
- III. Alacahöyük'te kültürel etkileşim yaşanmıştır.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. Herhangi bir yüzyılda dünyanın her yerinde aynı siyasi, sosyal, kültürel özelliklerin görülmesi beklenemez. Örneğin Anadolu'da Demir Çağı'nın yaşandığı bir dönemde, dünyanın başka bir yerinde Tunç Çağı ya da Bakır Çağı yaşanabilmektedir.

Buna göre,

- I. Tarih Öncesi Çağlar dünyanın her yerinde aynı zamanda yaşanmamıştır.
- II. Tarihi sınıflamak yanlıştır.
- III. Çağlar bölgesel özellik gösterebilmektedir.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

Tarih ve Zaman - 4

1. Aşağıdakilerden hangisi tarihçilerin araştırma alanı içinde yer almaz?

- A) Tekerleğin icadı
- B) Osmanlı Devleti'nin ekonomisi
- C) Dünya genelinde çöl oluşumunun aşamaları
- D) Abbasi Devleti'nin uzun yaşama nedenleri
- E) Fransız İhtilali'nin Avrupa'daki etkisi

2. Tarihçi, olayları bizzat görme imkânına sahip değildir. Yani bir fizikçi veya kimyager gibi laboratuvarında müşahade imkânından mahrumdur. Profesör İbrahim Kafesoğlu'nun da işaret ettiği gibi olayları, görenlerin bıraktıkları belgelere dayanarak takip etmek mümkündür.

Bu ifade ile vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihçi, olayları gözlemleyemediği için objektif olarak yazması mümkün değildir.
- B) Tarih bilimi diğer bilim dallarının verilerinden yararlanır.
- C) Tarihçi içinde bulunduğu toplumun bakış açısını yansıtır.
- D) Tarihî belgeler öznel olacağı için gerçeğe ulaşmak çok güçtür.
- E) Tarih biliminde deney ve gözlem yöntemi kullanılamaz.

3. Tarihte bilinen ilk takvim sistemlerini günümüzden yaklaşık 6 bin yıl önce Sümerler ve Mısırlılar oluşturdular. Babiller, Çinliler, Hintler, Hititler, İbraniler, Yunanlar, Romalılar, Aztekler, Mayalar, Türkler ve Araplar da kendilerine özgü takvimler meydana getirdiler. Bu medeniyetler zamanı bölmede Ay ve Dünya'nın hareketleri ile gece gündüz döngüsü ve mevsim devirlerinden yararlandılar.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Takvimlerin oluşmasında gök cisimlerinden yararlanıldığı
- B) Çeşitli medeniyetlerin özgün takvim oluşturduğu
- C) Mısır medeniyetinin güneş takvimini kullandığı
- D) Takvimlerin yaklaşık olarak MÖ 4000 civarında oluşturulduğu
- E) İlk takvimi oluşturan medeniyetlerden birinin Sümerler olduğu

4. Millî Mücadele Dönemi'ni araştırmak isteyen bir tarihinin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenemez?

- A) Olayların yerini ve zamanını belirleme
- B) Neden-sonuç ilişkisi kurma
- C) Günümüz koşullarıyla değerlendirme
- D) Nesnellik ilkesine uygun davranma
- E) Elde ettiği bilgileri farklı kaynaklarla kıyaslama

5. Gök Türk Yazıtları 1889 yılında Moğolistan'da Orhun Vadisi'nde bulunmuşlardır. Yazılış tarihleri MS 8. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. 1893 yılında Danimarkalı dilbilimci W. Thomsen tarafından taşların üzerindeki Orhun alfabesi ile yazılmış metinler okunarak bilim dünyasına açıklanmıştır.

Bu bilgide tarihe yardımcı aşağıdaki bilim dallarının hangisinden yararlanıldığına dair kanıt yoktur?

- A) Kronoloji
- B) Coğrafya
- C) Filoloji
- D) Paleografi
- E) Antropoloji

6. Miladi takvim ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Ülkemizde Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte kullanılmaya başlanmıştır.
- B) Başlangıcı Hz. İsa'nın doğumundan bir hafta sonrası olan 1 Ocak'tır.
- C) Papa XIII. Gregorius son şeklini vermiştir.
- D) Güneş yılına göre düzenlenmiştir.
- E) Bir yıl 365 gün 6 saattir.

7. Tarih öğretmeni öğrencilerine, miladi takvime göre yüzyıl hesaplamalarını anlatırken “Verilen tarih 3 rakamlı ise ilk rakamına 1 sayı eklenir. 4 rakamlı bir tarih ise ilk iki rakamına 1 sayı eklenerek yüzyıl hesaplaması yapılır.” yöntemini aktarmıştır.

Buna göre, aşağıdaki yüzyıl hesaplamalarından hangisi yanlıştır?

- A) 381 yılı - IV. yüzyıl
- B) 511 yılı - VI. yüzyıl
- C) 1071 yılı - XI. yüzyıl
- D) 1453 yılı - XIV. yüzyıl
- E) 1923 yılı - XX. yüzyıl

8. Geçmişte yaşanmış olay ve olgular farkında olmasak da kültürümüze, geleneklerimize, değerlerimize yansarak bizi derinden etkilemektedir. Bu etkileri ancak tarihî olay ve olgulardan elde edeceğimiz bilgiler sayesinde anlamlandırabiliriz.

Buna göre, tarih öğreniminin bireylere ve topluma aşağıdakilerden hangisini sağlayacağı savunulamaz?

- A) Yurttaşlık bilincini geliştirmesini
- B) Bireylerin kimlik gelişimine yardımcı olmasını
- C) Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirmesini
- D) Mensubu olunan toplumun daha iyi anlaşılmasını
- E) Farklı kültürlerle ön yargı ile bakılmasını

9. Yağız, tarih öğretmenine miladi takvimde 23 Nisan'ın ilkbahara, 2 Ekim'in de hep sonbahara denk gelmesine rağmen aynı durumun hicri takvimde neden olmadığını sormuştur.

Öğretmenin bu soruya vereceği aşağıdaki cevaplardan hangisi doğru kabul edilir?

- A) Hicri takvim ile miladi takvim arasında yaklaşık 11 günlük fark olması
- B) Miladi takvimin en yaygın kullanılan takvim olması
- C) Hicri takvimin kullanımının daha eski olması
- D) Miladi takvimin on iki aydan oluşması
- E) Her iki takvimin oluşturulmasında farklı milletlerin katkısının olması

10. Türklerin İslamiyeti kabulünden önce kullandığı takvim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) On İki Hayvanlı Türk Takvimi
- B) Miladi Takvim
- C) Hicri Takvim
- D) Celâli Takvimi
- E) Rumi Takvim

11. I. İnsanların aynı şeyleri düşünmesini sağlar.
II. Muhakeme yeteneği kazandırır.
III. Geleceğin şekillenmesinde etkilidir.

Yukarıdakilerden hangileri tarih biliminin faydaları arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Anadolu'daki Neolitik Dönem köy yerleşkelerinden olan Diyarbakır Çayönü ile ilgili araştırma yapan bir bilim insanı, aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dallarının hangisinden yararlanabilir?

- A) Antropoloji
- B) Nümizmatik
- C) Paleografya
- D) Epigrafi
- E) Diplomatik

(2021 AYT)

İnsanlığın İlk Dönemleri - 1

1. Tarih Öncesi Çağlar “taş” ve “maden” olmak üzere iki başlıkta değerlendirilir.

Aşağıdakilerden hangisi Tarih Öncesi Çağların sınıflandırılmasında belirleyici olmuştur?

- A) Buzulların erimesi
- B) Kullanılan araç ve gereçlerin cinsi
- C) Dinî inanışlar
- D) İklim değişiklikleri
- E) Devletlerin yönetim şekilleri

2. • İnsanlık tarihinin en uzun dönemi olma
• Avcı ve toplayıcı yaşam sürme
• Mağara duvarlarına hayvan ve av sahnelerini çizme

Özellikleri verilen Tarih Öncesi Dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eski Taş Dönemi (Paleolitik)
- B) Orta Taş Dönemi (Mezolitik)
- C) Yeni Taş Dönemi (Neolitik)
- D) Bakır Dönemi (Kalkolitik)
- E) Tunç Dönemi

3. Buzulların eriyerek iklimin normale dönmesiyle insanlar tarım yapmaya başlamıştır.

Tarımsal hayatın varlığı;

- I. köy kültürünün oluşması,
- II. ürün fazlasının ortaya çıkması,
- III. ateşin bulunması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Tarih Öncesi Çağlara ait aşağıda verilen gelişmelerden hangisinin diğerlerinden daha önce gerçekleştiği söylenebilir?

- A) Hayvanların evcilleştirilmesi
- B) Çanak çömleğin yapılması
- C) Bakır ile kalayın karıştırılması
- D) Yerleşik hayata geçilmesi
- E) Kesici ve delici aletlerin yapılması

5. Tarih Öncesi Devirlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Başlangıç ve bitiş zamanları bölgelere göre farklılık göstermiştir.
- B) Avcı ve toplayıcı toplumlar zamanla üretici konuma geçmiştir.
- C) İlk köy yerleşmeleri kurulmuştur.
- D) Taş Çağı ve Maden Çağı şeklinde dönemlendirilmiştir.
- E) Yazılı kültür hayatı başlamıştır.

6. • Çanak çömlek yapılması
• Hayvanların evcilleştirilmesi
• Evlerin yapılması

Neolitik Çağa ait yukarıda verilen gelişmeler dikkate alındığında,

- I. Günlük hayat kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.
- II. Yerleşik hayata geçilmiştir.
- III. Devletler ortaya çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 1

7. Kültür, bir millete ait maddi ve manevi değerlerin tümüdür.

Bir kültürün, başka coğrafyalara taşınmasında;

- I. ticaret,
- II. savaş,
- III. göç

faktörlerinden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Eski Çağ uygarlıklarına ait kazılarda Bakır Devri'ni yaşayan bir toplumda kilden tabletlerin olduğu görülmüştür.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin kanıtı olabilir?

- A) Tarihî Çağları sıra ile yaşadıklarının
B) Tarih Öncesi Döneme kimi uygarlıkların daha önce girdiğinin
C) Tarihî Çağların Bakır Devri'nde başladığının
D) Topluluklar arası etkileşimin olduğunun
E) İnsanlar arasında ihtiyaçların benzer olduğunun

9. Paleolitik (Eski Taş) Devri'nde kadınlar daha çok toplayıcılık yaparken erkekler avcılık ile uğraşmışlardır.

Buna göre, Paleolitik Dönem ile ilgili;

- I. iş bölümünün başladığı,
- II. üretici yaşama geçildiği,
- III. ateşin bulunduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. Tarihî olaylar hakkında bilgi veren her türlü malzemeye "kaynak" denir.

Aşağıdakilerden hangisi Tarih Öncesi Devirlerin aydınlatılmasında kullanılan kaynaklardan biri değildir?

- A) Kil tabletler
B) Madeni ok uçları
C) Obsidyenden yapılmış bıçaklar
D) Çanak, çömlekler
E) Megaron tipi evler

11. Mezopotamya göç yolları üzerinde bulunan, verimli topraklara sahip olan bir bölgedir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Birçok topluluğun bölgeye gelmesine
B) Koloniciliğin yapılmasına
C) Sınıflı toplum yapısının ortaya çıkmasına
D) Resim yazısının bulunmasına
E) Yerleşik hayatın başlamasına

12. "Uygarlık" kavramını, "kültür" kavramından farklı kılan temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa süre içinde oluşması
B) İnsanlığın ortak malı olması
C) Yalnızca bilim teknik değerleri içine alması
D) Bir milletin gelişimini ifade etmesi
E) Dar bir sosyal çevreye hitap etmesi

İnsanlığın İlk Dönemleri - 2

1. “Tarih Öncesi Çağların bitişi bölgeseldir.” **yargısına aşağıdaki durumlardan hangisi kanıt olarak gösterilebilir?**

- A) Paleolitik Dönem’de tüketici toplum yapısının egemen olması
- B) Neolitik Dönem’de ilk kez zirai faaliyetlerin başlaması
- C) Uygarlıkların Tarihî Devirlere girişlerinin farklı zamanlarda gerçekleşmesi
- D) Mezopotamya’da bulunan eşyaların benzerlerine Anadolu’da da rastlanması
- E) Tunç Devri’nde ilk kez devlet örgütlenmesi şeklinde yapıların oluşturulması

2. Günümüzden yaklaşık 35 bin yıl öncesinden itibaren Avrupa’da, Afrika’da ve Avustralya’da insanlık tarihinin en eski mağara resimleri yapılmıştır. Fransa ve Kuzey İspanya’da bulunan mağara resimleri özel bir öneme sahiptir. Mağara resimlerinin ne amaçla yapıldığı ve neyi simgeledikleri uzun yıllardır tartışılmaktadır. Bazı araştırmacılar bu resimlerin bir tür av büyüü amacıyla yapıldığını öne sürmüşlerdir. Bazı araştırmacılar bu resimleri yapan insanların düşünce dünyalarına dikkat çekmiş ve resimlerin doğrudan bu hayvanları değil, bu hayvanların çağrıştırdığı düşünceleri temsil ettiğini savunmuştur.

Metinde yer alan duruma ilişkin olarak araştırmacılar arasında görüş farklılıklarının olması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Coğrafi olarak farklı sahalarda ortaya çıkmış olmaları
- B) Tarihî devirlerin uzun bir süreci kapsaması
- C) Göçebe yaşam biçiminin kaynaklara ulaşmayı zorlaştırması
- D) Yazısız kaynakların öznel değerlendirmelere açık olması
- E) Araştırmacıların farklı etnik kökenlerden gelen kişiler olması

3. “Deniz Kavimleri Hareketi” olarak bilinen Ege Göçleri MÖ XIII. yüzyılda Yunanistan’dan başlamıştır. Yunanistan’ın dağlık bir coğrafyaya sahip olması, tarım alanlarının yetersizliği, nüfus artışı ve kıtlık bu göçlerin nedenlerindendir.

Aşağıdaki uygarlıklardan hangisi benzer coğrafi nedenlerden dolayı deniz koloniciliğine yönelmek zorunda kalmıştır?

- A) Hititler
- B) Frigler
- C) Asurlular
- D) Fenikeliler
- E) Mısırlılar

4. Sümerlerde yazı geleneğinin kesintisiz bir biçimde sürdürülebilmesi için kurumsal yapı şarttır. En eski kentlerde özellikle tapınak ve resmî binalarda, kayıt tutma konusunda ihtiyaç duyulan kişilere eğitim verilmiştir. Ancak okuryazarlık yaygınlaşmamıştır.

Sümerlilerde yaşanan bu durum aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Katipliğin ayrıcalıklı bir mesleğe dönüşmesine
- B) Tapınak yapımının giderek azalmasına
- C) Halkın kültür düzeyinin güçlenmesine
- D) Toplumsal farklılıkların azalmasına
- E) Tarihî Devirlerin gecikmesine

5. • Bir hırsız duvar delerek bir eve girmişse o deliğin önünde ölümle cezalandırılır ve oraya gömülür.
• Bir evde yangın çıkar ve oraya yangını söndürmeye gelen bir kimse, evin sahibinin malına göz dikip onun malını alırsa kendisi de aynı ateşe atılır.
• Bir kişi hırsızlık yaparsa eli kesilir.
• Bir adamın gözünü çıkaranın gözü çıkarılır.

Hammurabi Kanunlarıyla ilgili verilen örneklerle bakarak aşağıdaki çıkarımlardan hangileri yapılamaz?

- A) Kurallar dinsel kaynaklıdır.
- B) Kısasa kısas ilkesi esas alınmıştır.
- C) Özel mülkiyetin korunmasına önem verilmiştir
- D) Fiziksel zararı olan cezalar uygulanmıştır.
- E) Kanunların suçun işlenmesini caydırıcı özelliği vardır.

6. Sümerler Mezopotamya’da kuraklık ihtimaline karşı ürünün depolanması ve dağıtılması amacıyla tapınakları depo olarak kullanmışlardır. Bu ürünleri kayıt altına almak için geliştirilen semboller ise zamanla çivi yazısına dönüşmüştür. Bu yazı Anadolu, İran ve Orta Asya’ya yayılmıştır.

Sümer çivi yazısının değişik bölgelere yayılmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Ticari etkinliklerin bölgesellikten çıkıp uluslararası olması
- B) Dinî inançların coğrafyalarda farklı uygulamalar içermesi
- C) Etrafı surlarla çevrili şehir devletlerinin kendine yetmesi
- D) Halkın sınıflar arası geçişi tartışması
- E) Kralların bütün önemli üretim araçlarını kontrol etmesi

İnsanlığın İlk Dönemleri - 2

7. Aşağıdaki kavramlardan hangisi İlk Çağ'da İran, Hint veya Çin Medeniyetlerinden birine ait değildir?

- A) Satraplık B) Posta teşkilatı
C) Sayı sistemleri D) Akupunktur
E) Ziggurat

8. Aşağıda verilen tarihsel örneklerden hangisinde İlk Çağ'da siyasi gücün yasallaştırılması farklı bir olguya dayandırılmıştır?

- A) Mısır kralının gökyüzü tanrısı Horus'un yeryüzündeki temsilcisi ve Güneş Tanrısı'nın oğlu olarak Büyük Tanrı şeklinde kabul görmesi
B) Asurlularda tahtı zorla ele geçiren farklı sülale mensuplarının kendilerini yerine geçtikleri krala bağlayan yazıtlar veya şecereler yazdırmaları
C) Anadolu medeniyeti olan Urartularda kralların yaptıkları işleri savaş tanrısı Haldi adına yürüterek ülkeye hükmetmeleri
D) Sümerlerde yönetici olan Ensilerin yani rahip-kralların en yüksek rahip, yargıç ve komutan olarak görülmesi
E) Makedonya Kralı Büyük İskender'in Ön Asya ve Mısır'ı ele geçirmesi sonrasında Didim Apollon tapınağında Zeus'un oğlu şeklinde adlandırılması

9. Bugün Miladi takvimde kullandığımız bazı ay adları Eski Mezopotamya'da kullanılan ay adlarından günümüze kadar ulaşmıştır. Şubat ve Eylül Akad dilinde Şubatu ve Elulu; Nisan ve Temmuz Sümer dilinde Nisanu ve Dumuzi/Tammuzdur. Haziran Aramice'den gelmedir. Mart, Mayıs ve Ağustos aylarının isimleri ise Latince kökenlidir.

Verilen bilgi aşağıdakilerden hangisini kanıtlar nite-
liktedir?

- A) Akdeniz havzası ve Orta Doğu toplumları arasında kültürel etkileşim yaşandığı
B) Bilinen en eski astronomi çalışmalarının Akadlar tarafından yapıldığı
C) Ay yılına dayalı takvimin ilk kez Mezopotamya'da kullanıldığı
D) İlk Çağ'da Latince konuşan toplumların yaygınlık gösterdiği
E) Yazıyı ve takvimi icat edenlerin Sümer uygarlığından geldiği

10. İlk Çağ Uygarlıkları konusunu işleyen Dilek Öğretmen, öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Batı Anadolu'da Gediz ve Küçük Menderes çevresine yerleşmişlerdir.
- Kral Giges zamanında bağımsız bir devlet hâline gelmişlerdir.
- Kendilerine has bir alfabeleri ve dilleri vardır.
- Başkentleri Sardes, zenginliği ve güzelliğiyle meşhurdur.
- Altın ve gümüş işlemeciliğinde gelişmişlerdir.

Öğretmenin, hakkında bu bilgileri verdiği İlk Çağ toplumu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Frigler B) Lidyalılar C) Urartular
D) Hititler E) İyonyalılar

(2022 AYT)

11. İlk Çağ Anadolu uygarlıklarının dünya ortak mirasına katkıları hakkında araştırma yapan Serhat'ın aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşması beklenir?

- A) Çivi yazısının icat edilmesi
B) Paranın ticaret hayatında görülmesi
C) Tek tanrı anlayışının ortaya çıkması
D) Alfabenin oluşturulması
E) Güneş takviminin hazırlanması

(2021 AYT)

12. Aşağıdakilerden hangisi, uygarlığın kültürel etkileşimlerle geliştiğini gösteren örneklerden biri değildir?

- A) Sümerlere ait kanunların, Babilliler tarafından geliştirilmesi
B) Anadolu'ya yazının Asur ticaret kolonileri tarafından getirilmesi
C) Eski Yunan eserlerinin Arapçaya çevrilmesi
D) Ateşin aynı dönemde dünyanın farklı yerlerinde bulunması
E) Akdeniz'deki denizcilerin birbirlerinin haritalarından faydalanması

(2020 AYT)

İnsanlığın İlk Dönemleri - 3

1. Sümerler tarafından bulunan çivi yazısı Anadolu'da yaşayan uygarlıklar tarafından da kullanılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Anadolu uygarlığının Sümerlilere dayandığının
B) Anadolu'nun kültürel açıdan daha gelişmiş olduğunun
C) Sümerlilerin yazı tekniğine öncülük ettiğinin
D) Anadolu uygarlığının Sümerlileri etkilediğinin
E) Sümerlilerin Anadolu'yu ele geçirdiklerinin

2. Hititlere ait aşağıdaki buluntulardan hangisi bu dönemde yazının kullanıldığına kanıt olarak gösterilemez?

- A) Kral Hattuşili Vasiyetnamesi
B) Kral Telepinuş Fermanı
C) Savaş ilahi metinleri
D) Kraliçeye ait mühürler
E) Hitit Güneş Kursu

3. • Ziggurat adı verilen tapınaklar inşa etmişlerdir.
• Ay yılı esasına dayalı ilk takvimi oluşturmuşlardır.
• Tarihte ilk yazılı kanunları hazırlamışlardır.

Bazı özellikleri verilen İlk Çağ uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elam B) Babil C) Sümer
D) Akad E) Asur

4. Neolitik (Yeni Taş) Çağ'dan itibaren insanlar yerleşik hayata geçmişlerdir.

Bu geçiş ile;

- I. hayvanların evcilleştirilmesi,
II. toprağın ekilebilirliği,
III. ürün çeşitliliği

durumlarından hangilerinde bir artış beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Hitit uygarlığına ait aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Satraplık denilen eyalet sistemini oluşturmuşlardır.
B) Suriye toprakları için Mısırlılarla savaşmışlardır.
C) Tavananna denilen kraliçe yönetimde etkilidir.
D) Kralın yanında Pankuş adında bir meclis vardır.
E) Anadolu'da ilk medeni kanunları oluşturmuşlardır.

6. • Krallar yaptıkları işleri tanrıları "Haldi" adına yaparlardı.
• Taş işçiliğinde gelişmişlerdi.
• Günümüze kadar varlığını koruyan sulama kanallarını inşa etmişlerdi.

Bazı özellikleri verilen İlk Çağ uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Frig B) Urartu C) Pers
D) Akad E) İyon

İnsanlığın İlk Dönemleri - 3

7. Yunan Medeniyeti'nin ortaya çıktığı coğrafyanın dar bir sahil şeridi olup dağlık bir yapısı vardır.

Bu durumun;

- I. Ege göçlerinin yaşanmasına,
- II. merkezî devletler kurulamamasına,
- III. çok tanrılı dinî inanca sahip olunmasına

gelişmelerinden hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. İlk Çağ uygarlıkları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hititler, Anal denilen yıllıklar oluşturmuşlardır.
- B) Mısırlılar, piramit adı verilen anıt mezarlar yapmışlardır.
- C) Frigler, tapates denilen halı ve kilimleri dokumuşlardır.
- D) İbraniler, tek tanrılı semavi din inancını benimsemişlerdir.
- E) Yunanlılar, tarihte ilk kez madeni parayı kullanmışlardır.

9. Dağlık bir konuma sahip olan Yunanlılar toprakları tarım yapmaya elverişli olmadığı için buradaki halk, deniz ticaretine yönelmiş; Mısırlılar ve Sümerliler ise nehir kenarlarında tarımsal faaliyetler yürütmüşlerdir.

Buna göre, medeniyetlerin ekonomik faaliyetlerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilmiştir?

- A) Coğrafi şartların B) Kültürel yapının
C) Siyasi kararların D) Askerî gücün
E) Dinî inançların

10. Aşağıda Mısır Medeniyeti ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Hammurabi Kanunlarını hazırlamışlardır.
- B) Nil Nehri etrafında ortaya çıkmıştır.
- C) Piramit adı verilen anıt mezarlar yapmışlardır.
- D) Güneş takvimini kullanmışlardır.
- E) Matematik ve tıp alanında ilerlemişlerdir.

11. Hititler, Asurlular ile yaptıkları ticaret sonucunda çivi yazısını öğrenmişler ve Anadolu'da bu yazıyı kullanmışlardır.

Buna göre,

- I. Ticaret, kültürler arası etkileşimi sağlar.
- II. Asurlular, Hititlerden daha gelişmiş bir uygarlıktır.
- III. Asurlular, Anadolu kültüründen etkilenmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. • Tek tanrılı dine inanan ilk topluluktur.
• Doğu Akdeniz medeniyetlerinden biridir.

Bazı özellikleri verilen İlk Çağ uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fenike B) Hitit
C) İbrani D) Sümer
E) Mısır

İnsanlığın İlk Dönemleri - 4

1. Buluntulardan elde edilen bilgiler, yazıdan önceki dönemin doğru yorumlanabilmesinde oldukça önemlidir. İnsanlığın bu döneminde mağaralar, kerpiçten ilkel konutlar, taştan, kemikten ve pişmiş kilden yapılmış aletler o döneme ayna tutar.

Buna göre, Tarih Öncesi Dönemi incelemek isteyen bir araştırmacı;

- I. çömlek,
- II. para,
- III. tablet

buluntularının hangilerinden faydalanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Hititler, hukuk tarihinde ilk kez kasten öldürme ile kazara insan öldürmeyi birbirinden ayıran topluluk olmuşlardır. Aynı zamanda evlenme, boşanma, nikâh gibi konulara yer verilen Hitit kanunlarında cezalar sosyal sınıf farklılıklarına göre belirlenmiştir. Hititler yalnız insanları değil hayvanları da koruyan yasalar çıkarmışlardır.

Buna göre;

- I. kanunların medeni hukukla ilgili düzenlemeler içerdiği,
- II. devlet ekonomisinin temel dayanaklarından birinin hayvancılık olduğu,
- III. kanunların dönemin ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik olduğu

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. MÖ 2000'lerde Sümerlerden öğrendikleri yazıyı Anadolu'ya getirip Anadolu'da Tarihî Çağların başlamasını sağlayan uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pers Uygarlığı
B) Mezopotamya Uygarlığı
C) Ege Uygarlıkları
D) Doğu Akdeniz Uygarlıkları
E) Orta Asya Uygarlıkları

4. Şehir devletlerinden oluşan Yunan medeniyetinde kralın yetkileri meclis tarafından kısıtlanmıştır. Krallar zamanla soylu bir zümre tarafından seçilmeye başlamışlardır. Daha sonra soylular arasından bir zümrenin krallığı yönetme hakkının kendilerinde olduğunu iddia etmesi ile yöneticiler ayrıcalıklı zümreden seçilmeye başlamıştır.

Buna göre, verilen İlk Çağ siyasi organizasyon türleri değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) Polis
B) Meşrutî Monarşi
C) Aristokrasi
D) Oligarşi
E) Tiranlık

5. Babillerde Kral Hammurabi'yi tanrı Şamaş'ın huzurunda gösteren stel, kral tarafından Sippar kentine diktirilmiştir. Bu stelde Şamaş, Kral Hammurabi ve kanunların tasvirleri yer almaktadır. Kanunların yazı ile tespiti halkın kendi haklarından haberdar olması anlamına gelmemektedir.

Bu bilgi doğrultusunda;

- I. Kralın kendisini halk nezdinde yüceltmeye çalıştığı,
- II. Toplumda çok tanrılı bir inanç sisteminin egemen olduğu,
- III. Hammurabi'nin yasama alanında faaliyetler yaptığı

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Yunanlılarda kent devletlerinin fiziksel büyüklüğü ve demografik yapısı değişkenlik gösterse de kent devletlerinde yaşayanlar kendilerini tek bir ulus olarak görüyordu.

Bu bilincin oluşmasında;

- I. ortak bir dili konuşmaları,
- II. aynı inancı paylaşmaları,
- III. geleneklerini devam ettirmeleri

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 4

7. İlk insanlar avcılık ve toplayıcılıkla hayatlarını devam ettirdikleri için besinin peşinden giderdi. İnsanoğlu tarımla birlikte yerleşik hayata geçince üretime başladı. Ürettiği ürünleri saklayarak kuraklık dönemlerini daha rahat atlatan insanlar, ürünlerinin fazlalarını satarak ticari faaliyetlerde bulundu. Diğer taraftan tarımın ortaya çıkışı toplumların siyasi organizasyonlarında da değişime yol açtı.

Buna göre,

- I. İnsanların faaliyetleri zamanla değişmiştir.
- II. İnsanlar doğa şartlarıyla mücadele etmeyi öğrenmiştir.
- III. Tarım üretiminin başlaması ile devletler ortaya çıkmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Mezopotamya bölgesinin yerleşim alanı olarak belirlenmesinde etkili olan faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Uygun iklime sahip olması
- B) Göç yolları üzerinde olması
- C) Verimli topraklara sahip olması
- D) Ticaret yolları üzerinde bulunması
- E) Taş ve ahşap yapıların yaygın olması

9. Aşağıdakilerden hangisi yazının kullanılmasının faydaları arasında yer almaz?

- A) Bilgi, beceri ve tecrübelerin güvence altına alınmasını sağlamıştır.
- B) Her toplum yazıyı devraldığı toplumun kültüründen etkilenmiştir.
- C) Yönetim alanındaki antlaşmaların, yazışmaların kayıt altına alınmasını sağlamıştır.
- D) Geçmiş dönem olaylarının kayıt altına alınarak gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamıştır.
- E) Tarihî bilgilerin kesin olarak ortaya koyulmasını sağlamıştır.

10. İlk Çağ Mısır uygarlığında Firavunların Tanrı-kral ilan edilmeleri aşağıdaki siyasi yapılardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Teokratik Monarşi
- B) Oligarşi
- C) Totaliter rejim
- D) Meşruti Monarşi
- E) Federal örgütlenme

11. MÖ 6. yüzyılda temelleri atılan imparatorluğun Asya, Anadolu, Mısır ve Kıbrıs'ı da içine alan geniş bir hâkimiyet sahası bulunmaktaydı. İmparatorluğun başında ülkeler kralı unvanını taşıyan bir imparator vardı. Persler imparatorlarını kötülük tanrısı Angramanyu'ya karşı savaşan iyilik tanrısı Ahuramazda'nın temsilcileri olarak görürlerdi. İmparatorların istekleri tartışılmadan yerine getirilirdi.

Buna göre, Persler ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi doğru değildir?

- A) İnanç sistemleri çok tanrılı bir yapıda temellenmiştir.
- B) Çok uluslu bir toplum yapısına sahip olmuşlardır.
- C) Siyasi hâkimiyetleri inançsal kaynaklardan desteklenmiştir.
- D) Monarşik bir yönetim anlayışı hâkim olmuştur.
- E) Semavi bir inanış şeklini benimsemişlerdir.

12. Aşağıdakilerden hangisi Mısır Uygarlığı'nın özelliklerinden biri değildir?

- A) Hiyeroglif adı verilen resim yazısını kullanmışlardır.
- B) Nom adı verilen şehir devletleri kurmuşlardır.
- C) Hititlerle Kadeş Antlaşması'nı yapmışlardır.
- D) Sınıfsız bir toplum yapısı oluşturmuşlardır.
- E) Ölümden sonraki yaşama inanmışlardır.

(2019 AYT)

İnsanlığın İlk Dönemleri - 5

1. İlk Çağ'da bölgeler arasında ticari faaliyetlerin artmış olması aşağıdakilerden hangisine neden olmamıştır?

- A) Kùltürler arası etkileşime
- B) Kapalı ekonomilerin gelişmesine
- C) Alışveriş hukukunun ortaya çıkmasına
- D) Üretimin artmasına
- E) Ticari gelirlerin çoğalmasına

2. Aşağıdakilerden hangisinde I.de verilen gelişmenin II.ye ortam hazırladığı söylenemez?

I	II
A) Perslerin posta örgütünü kurlmaları	İletişimin hızlanması
B) Sümerlerin zigguratları gözlemevi olarak kullanmaları	Gök biliminde gelişmeleri
C) Mısırlılarda ahiret inancı	Mumyacılığın ortaya çıkması
D) Yunanistan'da tarıma elverişli toprakların azlığı	Deniz ticaretinin gelişmesi
E) Lidyalıların parayı kullanmaları	Helenizm adında yeni bir kültürün ortaya çıkması

3. Tarih Öncesi Devirleri sıra ile anlatmak isteyen bir tarih öğretmenin aşağıdaki sıralamaların hangisini takip etmesi gerekir?

- A) Paleolitik, Mezolitik, Neolitik, Tunç, Kalkolitik, Demir
- B) Paleolitik, Mezolitik, Neolitik, Kalkolitik, Tunç, Demir
- C) Paleolitik, Neolitik, Mezolitik, Kalkolitik, Tunç, Demir
- D) Mezolitik, Neolitik, Paleolitik, Tunç, Demir, Kalkolitik
- E) Tunç, Demir, Kalkolitik, Paleolitik, Mezolitik, Neolitik

4. Anadolu'daki kazılarda bulunan;

- I. sulama kanalları,
- II. altın takılar,
- III. tapınaklar

gibi buluntulardan hangileri özel mülkiyetin varlığına kanıt olabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. Uygarlıkların ortaya çıkışını ve yayılışını etkileyen faktörler arasında;

- I. coğrafi,
- II. siyasi,
- III. ekonomik

koşullarından hangileri yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Aşağıdaki kavramlardan hangisi Mısır uygarlığına ait değildir?

- A) Piramit
- B) Ziggurat
- C) Firavun
- D) Hiyeroglif
- E) Tanrı kral

İnsanlığın İlk Dönemleri - 5

7. Güneşin doğduğu yer manasına gelen Anadolu'da İlk Çağlardan itibaren birçok uygarlık kurulmuştur.

Anadolu'da tarih boyunca fazla sayıda uygarlığın kurulmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Göç ve ticaret yolları üzerinde bulunması
- B) Asya ve Avrupa'yı bağlayan bir konumda olması
- C) İklimin yaşam koşullarına uygun olması
- D) Toprakların tarıma elverişli olması
- E) Tunç Devrini yaşarken Tarihi Devirlere geçilmesi

8. Yunan Uygarlığı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Demokrasi anlayışının ilk izleri görülmüştür.
- B) Polis adı verilen şehir devletlerinden oluşmuştur.
- C) Botanik ve zooloji alanlarının temelleri atılmıştır.
- D) Aristokrat sınıfın yönetimdeki etkisi büyüktür.
- E) Yazılı hukuk kurallarının ilk örneklerini vermişlerdir.

9. İskender'in Asya'ya yönelik faaliyetleri Batı ile Doğu kültürlerinin karışmasına ve yeni bir kültürün ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Bu yeni kültürün ismi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Helenistik
- B) Rönesans
- C) Greko-Romen
- D) Okunev
- E) Gotik

10. Roma'da patriciler mülki, siyasi, askerî haklara sahipken, pleplere hiçbir siyasi hak verilmemiştir. Köleler ise patricilere hizmet etmişler ve hiçbir hakları olmamıştır.

Buna göre, Roma toplumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Farklı milletlerden oluştuğu
- B) Pleplerin halka baskı yaptıkları
- C) Siyasi hakların kadınlara tanınmadığı
- D) Sosyal tabakalaşmanın hâkim olduğu
- E) Kölelerin sık sık isyan çıkardıkları

11. Giritliler deniz ticaretine önem vermiş; Yunanistan, Mısır ve Anadolu uygarlıkları ile kültür alışverişinde bulunmuş ve ticari ilişkiler geliştirmişlerdir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile doğrudan ilişkilidir?

- A) Sınıf farklılıklarının kaldırılmasıyla
- B) Paranın kullanımda olmasıyla
- C) Girit'in stratejik ve coğrafi konumuyla
- D) Tarıma önem verilmemesiyle
- E) Şehir devletleri kurmalarıyla

12. I. Büyük İskender'in, satraplık idaresini uygulaması
II. Anadolu medeniyetlerinde çivi yazısının kullanılması
III. İbranilerin Musevilik dinine inanmaları

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri toplumlar arası etkileşime örnek olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 6

1. I. Sümerler
II. Yunanlar
III. Hititler

Yukarıda verilen İlk Çağ uygarlıklarından hangileri şehir devletleri şeklinde örgütlenmişlerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Hititlerde kralların başrahip, başyargıç ve başkomutanlık görevleri vardır.

Bu durum Hititlerde aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Merkezîyetçi bir sistemin benimsendiğine
B) Bilimsel çalışmaların yapıldığına
C) Millî bilincin canlı tutulduğuna
D) Kültürel faaliyetlerin geliştiğine
E) Çok tanrılı inanca sahip olduklarına

3. Mısır'da yapı malzemesi olarak taş, Mezopotamya'da ise kerpiç ve tuğla kullanılmıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olması beklenir?

- A) Mısır mimari eserlerinin daha kalıcı olmasına
B) Mezopotamyalıların tarımla uğraşmalarına
C) Mısır'ın istila edilmesinin kolaylaşmasına
D) Mezopotamya'da kültürün gelişmesine
E) İki uygarlığın aynı eserler ortaya koymasına

4. Eski Yunanistan'da Kleistenes sınıf ayrımcılığını kaldırıp halk meclisini oluşturmuştur.

Bu çalışma ile Kleistenes'in aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Toplumsal cezaları artırmayı
B) Toplumsal barışı ve eşitliği sağlamayı
C) Tarım ve ticareti geliştirmeyi
D) İnsan haklarını sınırlandırmayı
E) Soyluların haklarını genişletmeyi

5. • Hz Musa'ya inanmalarından dolayı Musevi adıyla anılırlar.
• Bugünkü İsrail Devleti'nin atalarıdır.

Özellikleri verilen İlk Çağ topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fenike B) Akad C) Babil
D) Elam E) İbrani

6. I. Tapates adı verilen halı ve kilimler
II. Kibele heykeli
III. Anal adı verilen yıllıklar

Yukarıda verilen tarihî kaynaklardan hangileri Friglere ait değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 6

7. Roma'da krallık döneminde, kral ihtiyarlar meclisi tarafından teklif edilmiş, "kuria" adı verilen halk meclisi tarafından da seçilmiştir. Kral senatoya karşı sorumludur.

Buna göre, Roma İmparatorluğu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Meclisin yönetimde etkili olduğu
- B) Demokratik uygulamalar görüldüğü
- C) Hükümdarlığın babadan oğula geçtiği
- D) Halkın yönetimde söz sahibi olduğu
- E) Kralın yetkilerinin sınırlandırıldığı

8. Perslerde ülke satraplık adı verilen eyaletlere bölünmüş ve satraplar kralın görevlendirdiği kişilerce teftiş edilmişlerdir.

Perslerdeki yönetim sistemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kralın yönetimde tek yetkili olduğu
- B) Merkezî otoritenin güçlü tutulduğu
- C) Halkın siyasi olarak satraplara bağlı olduğu
- D) Vergilerin satraplar adına toplandığı
- E) Siyasi birliğin olmadığı

9. Mısırlılar ölümden sonraki yaşama inandıkları için ölülerini mumyalamışlardır.

Bu durum Mısır Uygarlığı'nın;

- I. tıp,
- II. eczacılık,
- III. astronomi

alanlarından hangilerinde gelişmesine zemin hazırlamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Aşağıdaki İlk Çağ uygarlıklarından hangisi hukuk kurallarını ilk kez yazılı hâle getirmiştir?

- A) Sümerler
- B) Babiller
- C) Lidyalılar
- D) Asurlar
- E) Persler

11. İlk Çağ Anadolu medeniyetlerinden biri olan Hititler gelişmiş bir hukuk sistemine sahiptir.

Hitit kanunları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Sümer Kanunları gibi insancıdır.
- B) İşlenen suçların cezası daha çok maddi niteliktedir.
- C) Boşanma hakkı kadınlara da verilmiştir.
- D) Kasten öldürme ile kazara adam öldürme birbirinden ayrılmıştır.
- E) Kolektif cezalar uygulanmamıştır.

12. Büyük İskender, Mısır'da Amon-Ra rahipleri tarafından tanrı-kral ilan edilmiş; Didim Apollon Tapınağı kâhini tarafından "Zeus'un oğlu" olarak adlandırılmıştır.

Bu durum Büyük İskender ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Ülke ekonomisini güçlendirmiştir.
- B) Ülkeyi yönetim birimlerine ayırmıştır.
- C) Helenizm uygarlığını ortaya çıkarmıştır.
- D) Gücünün meşruiyet kaynağını tanrısallaştırmıştır.
- E) Aristokratik yönetim anlayışını benimsemiştir.

İnsanlığın İlk Dönemleri - 7

1. Anadolu'da Paleolitik (Eskitaş) Dönem 2.5 milyon yıl önce başlamışken Mezopotamya'da 1.1 milyon yıl önce başlamıştır. Neolitik (Yenitaş) Dönem ise Anadolu'da MÖ 8500'lerde, Mezopotamya'da ise MÖ 10 binlerde başlamıştır.

Buna göre, Tarih Öncesi Devirlerin yaşandığı Anadolu ve Mezopotamya uygarlıkları için,

- Anadolu uygarlıkları Tarih Öncesi Devirleri Mezopotamya uygarlığından daha önce yaşamaya başlamıştır.
- Tarih Öncesi Devirler ilk olarak Anadolu uygarlıkları ile son bulmuştur.
- Mezopotamya uygarlığı Yenitaş Dönemi'ni Anadolu'dan yaklaşık on beş asır önce yaşamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. 1836 yılında Üç Çağ sistemini (taş, tunç, demir) ortaya atan J.Thomsen'in iddiaları araştırma yapılan bölgeler ile ilgili bir kronolojik sıralama olup tüm dünya ve insanlık tarihi açısından genelleme yapılabilecek doğrulukta veriler değildir.

Bu veriler ışığında yazının icadından önceki dönem ile ilgili olarak,

- İnsanlık tarihinin en uzun dönemidir.
- Dönem isimlendirmeleri kullanılan araçlarla ilişkilidir.
- Farklı coğrafi alanlarda aynı anda yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. I. Sümerler - Kil tabletler
II. Mısırlılar - Papirüs
III. Çin - Kağıt
IV. Bergama Krallığı - Parşömen
V. Yunan şehir devletleri - Agora

Yazının ve yazı araçlarının gelişimine katkı sağlayan uygarlıklara ilişkin yukarıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. "Medeniyetler genelde su ve deniz kenarlarında kurulmuştur." ifadesini kullanan bir tarihçinin;

- Fenike,
- İyon,
- Mısır

medeniyetlerinden hangilerini örnek göstermesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. Her an saldırıya açık bir coğrafyada yaşayan konar göçer toplumlar bu tehlikeden kurtulmak için;

- hayvancılık yapma,
- savaşta hazır silahlı gücü hazır bulundurma,
- tarımı geliştirecek ziraat çalışmaları yapma

durumlarından hangilerine öncelik vermişlerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Monarşinin bir çeşidi olan otokraside bütün siyasi yetkiler bir kişinin elinde toplanmaktadır. Ancak monarşiden farklı olarak otokraside yönetim vesayet yoluyla değil, kişiler tarafından ele geçirilmektedir.

Buna göre, Orta Çağ'da hüküm süren topluluklara ait;

- Avrupa'da kralların otoritelerini derebeyleri ile paylaşması,
- Bizans'ta farklı hanedanların işbaşına gelmesi,
- Kök Türklerde veraset sisteminin geçersiz olması

uygulamalarından hangileri otokraside örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 7

7. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Şanlı-urfa'da insanlık tarihini değiştirecek verilere sahip en eski insan yapımı anıtlar ortaya çıkarılmıştır. Günümüzden yaklaşık 12 bin yıl öncesine ait bu yapılar, merkezde T şeklinde dikili taşlar ve duvarlardan oluşmaktadır.

Hakkında bilgi verilen kalıntılar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göbeklitepe
- B) Çatalhöyük
- C) Çayönü
- D) Tuşpa
- E) Truva

8. Anadolu'da kurulmuş İlk Çağ uygarlıkları hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Urartular tarım sulama faaliyetleri için Şamran kanalı- nı yapmışlardır.
- B) Frigler tapates adında halı ve kilim dokumuştur.
- C) Hititlerde Tavananna adlı kraliçe yönetimde etkili ol- muştur.
- D) Lidyalılar ticarete değiş tokuş usulüne son vermiştir.
- E) İyonlar ziggurat adı verilen tapınaklar inşa etmişlerdir.

9. İlk Çağ'da uygarlıkların tarım, hayvancılık, ticaret ve denizcilik gibi birbirinden farklı ekonomik faaliyetler- le uğraşmalarında aşağıdakilerden hangisinin etkisi- nin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Kültürel Yapı
- B) Coğrafi Konum
- C) Mali Durum
- D) Dinî Yapı
- E) Hukuki Durum

10. Harita: İlk Çağ Medeniyetleri

İlk Çağ medeniyetleri ile ilgili haritaya bakarak,

- I. Farklı bölgelerde kurulmuşlardır.
- II. Kuruldukları bölge tercihinde su kaynakları etkili ol- muştur.
- III. En kalabalık nüfus Mısır medeniyetindedir.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

11. Tarımın devlet ekonomisinde önemli bir yere sahip olduğuna aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gös- terilebilir?

- A) Yunanların kolonicilik yapması
- B) Çinlilerin İpek Yolu'ndan faydalanması
- C) Hititlerde çok tanrılı inancın olması
- D) Anadolu'da pazar yerlerinin kurulması
- E) Mısır medeniyetinin Nil Nehri kenarında kurulması

12. İlk Çağ'da çok tanrılı inanışların yanında semavi dinler ve bunların oluşturduğu hukuk kuralları da görülmeye baş- lamıştır.

- I. İbranilerde On Emir
- II. Babillerde Hammurabi
- III. Sümerlerde Urkagina

Yukarıdaki kanunlardan hangileri meşruiyetini sema- vi inanç temelli kurallardan almıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

İnsanlığın İlk Dönemleri - 8

1. Aşağıdaki yerleşim yerlerinden hangisi Tarih Öncesi Dönem'de Anadolu'da bulunan merkezler arasında yer almaz?

- A) Göbeklitepe
- B) Alacahöyük
- C) Çayönü
- D) Truva
- E) Ninova

2. Sümerlerde yazının kesintisiz biçimde devam etmesinde;

- I. Tablet Evi adı verilen okulları kurmaları,
- II. yazılı kültüre geçen ilk uygarlık olmaları,
- III. teokratik bir yönetim anlayışına sahip olmaları

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

3. I. Kasten öldürme ile kazara adam öldürme birbirinden ayrılmıştır.
- II. Cezalar belirlenirken sosyal sınıf farklılıkları esas alınmıştır.
- III. Bazı suçlarda ceza sadece davalı kişiye değil suçlunun ailesine de verilmiştir.

Hitit hukukuna ait yukarıdaki özelliklerden hangileri kolektif ceza anlayışına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

4. Dicle ile Fırat Nehirleri arasında kalan Mezopotamya, göç yolları üzerinde bulunan verimli toprakları ve elverişli iklimi olan bir bölgedir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Tanrı Kral anlayışının ortaya çıkmasına
- B) Laik hukuk kurallarının oluşturulmasına
- C) Güçlü imparatorlukların kurulmasına
- D) Yerleşme ile ilgili hareketliliklerin yoğunlaşmasına
- E) Kalıcı mimari eserlerin yapılmasına

5. Sümerlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Tarihte bilinen ilk yazılı kanunları hazırlamışlardır.
- B) Takvimlerini ay yılı esasına göre düzenlemişlerdir.
- C) Mezopotamya'nın siyasi tarihi Sümerlerle başlamıştır.
- D) Genelde şehir devletleri hâlinde yaşamışlardır.
- E) Tek tanrı inancını benimseyerek yaygınlaştırmışlardır.

6. İlk Çağ uygarlıklarıyla ilgili aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yunan - Pisagor
- B) Hitit - Pankuş
- C) Mısır - Nom
- D) Sümer - Ziggurat
- E) İyon - Site

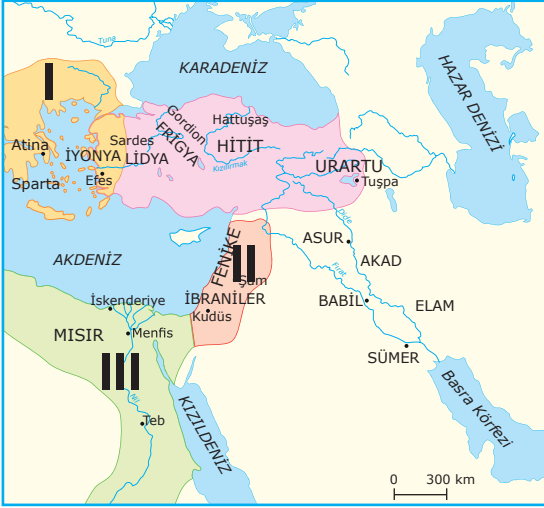
İnsanlığın İlk Dönemleri - 8

7. İbraniler tarihte semavi bir inancı benimseyen ilk devlet yapılanmasını oluşturdular.

Bu durumun İbranilerde aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Devletin monarşik bir anlayışla idare edilmesine
- B) Hukuk anlayışlarının kutsal metinlerden etkilenmesine
- C) Şehir devletleri hâlinde örgütlenmenin yaygınlaşmasına
- D) Yaşadıkları bölgede çok tanrılı bir anlayışın egemen olmasına
- E) Büyük tapınak tarzı yapıların yapımının terk edilmesine

8. Harita: İlk Çağ uygarlıkları

Haritadaki numaralanmış yerlerde bulunan medeniyetlerden hangilerinin coğrafi yapının olumsuz etkisi ile denizcilik faaliyetlerine yöneldiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

9. I. Mısır - Papirüs kağıdının icadı
II. Bergama - Parşömen derisinin yazıda kullanılması
III. Hitit - İvriz Yazılı Kaya Kabartması
IV. Pers - Kral mezarı yazıları
V. Hint - Buda heykel yazıları

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri yazı malzemesinin taşınabilmesine imkân sağlamıştır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) II, III ve V
- E) I, II, III, IV ve V

10. İlk Çağ ve Orta Çağ'da yöneticiler, dayandıkları güç ile halkların üzerinde otorite kurmuşlardır.

Buna göre, aşağıdaki devletlerin hangisinde otoritenin daha güçlü olması beklenir?

- A) Mısır firavunlarının kendilerini tanrı ilan etmeleri
- B) Sasani şehinşahlarının kendilerini Ahura Mazda'nın yeryüzündeki temsilcisi ilan etmeleri
- C) Bizans imparatorlarının güçlerini tanrıdan alan otokrat yöneticiler olmaları
- D) Babil'de kralların tanrılar adına ülkeyi adalet ile yöneteceklerine söz vermeleri
- E) İbranilerde ülkeyi peygamber kralların yönetmesi

11. İlk Çağ'da, Yunan coğrafyasında kurulan polislerin dağlık arazi nedeniyle yeterli hububatı üretememiş olması aşağıdakilerden hangisine zemin hazırlamıştır?

- A) Şehir devletleri şeklinde örgütlenmelerine
- B) Buğday ve ham madde ihraç etmelerine
- C) Kolonizasyon faaliyetlerine yönelmelerine
- D) Olimpiyat oyunları düzenlemelerine
- E) Merkezî devlet kurmalarına

12. İskender'in Perslerden etkilenecek uyguladığı satraplık sistemini geliştirip eyalet sistemi şeklinde uygulayan uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asur
- B) İyon
- C) Yunan
- D) Roma
- E) Fenike

Orta Çağ'da Dünya - 1

1. Asya Hun Devleti'nin dağılmasından sonra Asya'nın batısında bulunan Hunların Balamir önderliğinde Karadeniz'in kuzeyinden batıya geçerek kısa sürede Tuna boylarına ulaşması birçok Germen kavminin yerlerinden ayrılmasına neden olmuştur. Böylece yıllarca sürececek bir yer değiştirme olayı yaşanmıştır.

Etkileri yüzyıllarca sürececek olan bu olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Feodalite
B) Kavimler Göçü
C) Haçlı Seferleri
D) Reform
E) Kadeş Antlaşması

2. Türkler siyasi, ekonomik ve coğrafi nedenlerle Orta Asya'dan göç etmek zorunda kalmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu göçlerin sonuçlarından biri değildir?

- A) Türk kültürü dünyaya yayıldı.
B) Farklı coğrafyalarda Türk devletleri kuruldu.
C) Farklı inançlarla tanışıldı.
D) Askerî alanda diğer milletlerden etkilendi.
E) Atın kullanımı ve demirin işlenmesinde ön ayak olundu.

3. • Feodalizmde askerî ve mali hâkimiyetin sahibiydi.
• Kendisinin ve malikâne sınırları içerisinde bulunanların güvenliğini sağlamak zorundaydı.

Verilen bilgilerde Orta Çağ Avrupa'sının hangi sosyal sınıfından bahsedilmiştir?

- A) Senyörler
B) Köleler
C) Rahipler
D) Serfler
E) Hürler

4. Kavimler Göçü sonucunda;

- Türk kavimlerinin baskısından kaçan Germen kavimleri Avrupa'nın değişik yerlerine yerleşmişlerdir.
- Germen kavimlerinin saldırısı sonucu Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır.
- Germen kavimleri arasında Hristiyanlık yayılmıştır.

Buna göre, Avrupa'da;

- I. siyasi,
II. dinî,
III. hukuki

alanlardan hangilerinde değişiklik yaşandığı söyle-nemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. • Avrupa'nın bugünkü temellerinin atılması
• Feodalite rejiminin ortaya çıkması
• Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması

Kavimler Göçü sonucunda yaşanan bu gelişmelerin Avrupa'yı hangi alanda etkilediği söylenebilir?

- A) Askerî
B) Hukuki
C) Siyasi
D) Kültürel
E) Dinî

6. I. Batı Roma İmparatorluğu yıkılmıştır.
II. İngiltere ve Fransa başta olmak üzere bugünkü Avrupa devletlerinin temelleri atılmıştır.
III. Feodalite rejimi ortaya çıkmıştır.

Kavimler Göçü sonucunda yaşanan bu gelişmelerden hangileri Avrupa'nın siyasi yapısının değiştiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

Orta Çağ'da Dünya - 1

7. Kavimler Göçü sonucunda Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmış, Avrupa'da bugünkü milletler sistemi oluşmaya başlamıştır. Ayrıca Balkanlarda Avrupa Hun Devleti kurulmuştur.

Buna göre, Kavimler Göçü'nün sonuçları ile ilgili,

- I. Avrupa'nın siyasi yapısı değişmiştir.
- II. Kilisenin Avrupa'daki etkinliği azalmıştır.
- III. Avrupa'da Türk devleti kurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Kök Türk Devleti döneminde İpek Yolu'na hâkim olmak için ilk önce Sasanilerle iş birliği yapılarak Ak Hun Devleti'ne son verilmiş daha sonra Bizans ile ittifaka girilerek Sasanilerle mücadele edilmiştir.

Bu bilgilere göre,

- I. Diplomatik faaliyetlerde bulunulmuştur.
- II. Ticarete önem verilmiştir.
- III. Yerleşik yaşama geçilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Orta Asya'nın sert karasal bir iklime sahip olması, topraklarının verimsiz olması ve bölgede sulama imkânının bulunmaması, Türklerin hayvancılıkla uğraşmasına neden olmuştur. Bu iklim koşulları Türklerin bölgeden göç etmelerinin de nedenlerinden biridir.

Bu bilgilere göre,

- I. Coğrafi koşullar ekonomik uğraşlar üzerinde etkilidir.
- II. Merkezî otorite korunmaya çalışılmıştır.
- III. Siyasi otorite ekonomik faaliyetleri belirlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra ortaya çıkıp Orta Çağ Avrupa'sına egemen olan siyasi, ekonomik, sosyal ve dinî sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merkantilizm
B) Feodalizm
C) Meşrutiyet
D) Makyavelizm
E) Faşizm

11. 1347-1351 yılları arasında Avrupa nüfusunun neredeyse yarısının ölümüne sebep olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Veba Salgını
B) Otuz Yıl Savaşları
C) Yüz Yıl Savaşları
D) Doğal Afet
E) İç İsyanlar

12. Aşağıdakilerden hangisi Orta Çağ Avrupa'sında meydana gelen siyasi ve sosyal gelişmelerden biri değildir?

- A) Vizigot Krallığı'nın sona ermesi
B) Katolik-Ortodoks bölünmesinin yaşanması
C) Magna Carta'nın ilan edilmesi
D) Yüzyıl Savaşlarının yaşanması
E) Coğrafi Keşifler

Orta Çağ'da Dünya - 2

1. Sulama tarımının yapıldığı Mezopotamya'da ortaya çıkan ürün fazlası yani artı ürünler tapınaklarda toplanmıştır. Ürünlerin kaydını tutan din adamları ise dağıtımı kontrol etmeye başlamışlardır. Böylece tapınak rahipleri toplumda üst tabakayı oluşturmuşlardır.

Mezopotamya'da "artı ürün" üretiminin;

- I. ürünlerin depolanmasının zorunlu hâle gelmesine,
- II. toplumda tabakalaşmanın yaşanmasına,
- III. kast sisteminin ortaya çıkmasına

durumlarından hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Eski Türk-İslam devletlerinde genellikle aynı esnaf grubuna ait dükkânların bir sokak üzerinde sıralanması ile meydana gelen ticari mekân aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Liman B) Arasta C) Kapan
D) Ribat E) Kervansaray

3. Uygarlıkların oluşumunu etkileyen faktörler arasında;

- I. siyasi otorite,
- II. ekonomi,
- III. coğrafi koşul

durumlarından hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. • İnsan eliyle yapılmış bir yol olmayıp doğanın ve iklimin hazırladığı vadi ve vahalardan oluşmaktadır.
• İlk ve Orta Çağlarda Çin ve Orta Doğu ile Batı ülkeleri arasındaki transit kara ticaretinde kullanılan en işlek ticaret yoludur.

Verilen özellikler aşağıdaki ticaret yollarından hangisine aittir?

- A) Kral Yolu B) İpek Yolu C) Kürk Yolu
D) Baharat Yolu E) Kehribar Yolu

5. I. Justinianus Kanunları
II. On Emir
III. 12 Levha Kanunları

Verilenlerden hangileri Roma hukuk sistemi içerisinde yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. Selçuklu sultanları Horasan ve Irak'ta sulama kanalları açmışlar, çiftçilere tohum ve çiftlik hayvanı vermişlerdir. Ayrıca yol güvenliğini sağlamak için tedbirler alıp kervansaraylar yaptırmışlardır.

Bu faaliyetler ile Selçuklu sultanlarının;

- I. tarımsal üretimi artırmak,
- II. ticareti geliştirmek,
- III. ekonomiyi canlandırmak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istedikleri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Orta Çağ'da Dünya - 2

7. Hindistan'da babadan oğula geçen bir mesleki yapı ile halkı sosyal sınıflara ayırıp, eşitliği ve millet olma bilincini engelleyen sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Racialık B) Veda C) Kast
D) Brahmanizm E) Feodalite

8. Çin'den Avrupa'ya dek uzanan İpek Yolu'nu ele geçiren devletler büyük ekonomik güce sahip oluyor ve diğer devletleri egemenlikleri altına almaları kolaylaşıyordu.

Bu durum Orta Asya'da aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Çin ile iyi ilişkiler kurulmasına
B) Çin ile Kuzey Afrika arasında aracılık yapılmasına
C) Kapalı tarım ekonomisinin oluşmasına
D) İpek Yolu hâkimiyeti için mücadele edilmesine
E) Çin ile akrabalık bağı kurulmasına

9. İnsanlığın ortaya çıktığı andan itibaren dünyanın farklı yerlerinde birçok uygarlık meydana gelmiştir.

Bu uygarlıkların ortaya çıkıp gelişmesinde;

- I. verimli tarım alanları,
II. su kaynakları,
III. ticaret yolları

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

10. Türklerin anayurdu olan Orta Asya, geniş bozkırların ve çöllerin bulunduğu bir bölgedir. Karasal iklimin hüküm sürdüğü Orta Asya'da kışlar soğuk, yazlar sıcak ve kuraktır.

Bu durumun;

- I. koloncilik,
II. hayvancılık,
III. kürk ticareti

faaliyetlerinden hangilerinin yaygınlık kazanmasına yol açtığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Hindistan'daki kast sistemine göre;

- Kast dışı sosyal ilişki kurmak yasaktır. Her üye kendi kastı içinde evlenir.
- Bir Hindu kendi kastı dışındaki bir kast üyesi ile yemek yiyemez.
- Brahmanların kastı bütün kastlar tarafından üstün kast olarak kabul edilir.
- Kast usullerine saygı gösterilmesini ve kastın işleyişini sağlamak için kast içinde özel teşkilatlar vardır.
- Kast kurallarına uymayanlara verilen en ağır ceza kasttan çıkarılmasıdır. Bu da toplumdaki dışlanma anlamına gelir.
- Kastlar arasında geçiş yoktur. Her üye doğduğu kast içinde yaşamını sürdürür. Meslekler babadan oğula geçer.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Katı bir sınıf ayrımı vardır.
B) Ekonomik yapının şekillenmesinde kast etkilidir.
C) Kast, toplumsal bir baskı unsurunu ortaya çıkarmıştır.
D) Kişisel başarılar kastta etkili değildir.
E) Ülkede siyasi birlik sağlanmıştır.

12. Orta Çağ Avrupa'sına damgasını vuran feodalite ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Güçlü bir merkezî otorite yoktur.
B) Ekonomik yönü tarıma dayalıdır.
C) Senyörler, güvenliği sağlamak zorundadır.
D) Toplumsal tabakalaşma görülür.
E) Bütün toprakların mülkiyeti devlete aittir.

Orta Çağ'da Dünya - 3

1. Çin uygarlığının oluşumunda;

- I. Türk,
- II. Moğol,
- III. Tibet

kültürlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

2. Patrici-Plep arasındaki sınıf mücadelesi sonucu hazırlanan ve Avrupa hukukunun temelini oluşturan Roma hukuk kurallarına verilen isim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Solon Kanunu
- B) Pisistratus Kanunu
- C) Hammurabi Kanunları
- D) On iki Levha Kanunları
- E) Dragon Kanunu

3. Günümüz Kara Kuvvetleri Komutanlığının kuruluş tarihi olarak MÖ 209'da ilk düzenli ordunun kuruluşunun kabul edilmesi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Türklerin, en eski ordu teşkilatına sahip olduğunun
- B) Türk tarihinin süreklilik gösterdiğinin
- C) Dünyaya örnek teşkil edildiğinin
- D) Sosyal kültürün yaşatılmaya çalışıldığının
- E) Orta Asya'ya sahip çıkıldığının

4. Asya Hun Devleti ile Çin arasında ticari antlaşmalar yapılmasına rağmen zaman zaman ekonomik temelli savaşlar da yapılmıştır.

Buna göre, Orta Asya'daki mücadelelerin temel sebebi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Sınır mücadeleleri
- B) İpek Yolu hâkimiyeti
- C) Misyonerlik faaliyetleri
- D) Kültürel farklılıklar
- E) İklim şartları

5. Aşağıdaki Türk boylarından hangisi Bizans ordusunda paralı askerlik yaparken, Selçuklu ordusuna geçerek Malazgirt Zaferi'nin kazanılmasında etkili olmuştur?

- A) Başkırtlar
- B) Peçenekler
- C) Macarlar
- D) Bulgarlar
- E) Karluklar

6. Mete Han Dönemi'nde görülen;

- I. Çin'in vergiye bağlanması,
- II. Türklerin bir bayrak altında birleştirilmesi,
- III. kurultay düzenlenmesi

gelişmelerinden hangileri askerî açıdan güçlü olduğunun kanıtıdır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

Orta Çağ'da Dünya - 3

7. Orta Çağ'da konargöçer yaşamı benimseyen topluluklarda aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenir?

- A) Tarımda gelişmeleri
- B) Askerî alanda gelişmiş olmaları
- C) Barışçı yaşam biçimine sahip olmaları
- D) Mimaride gelişmeleri
- E) Dışa kapalı yaşam sürdürmeleri

8. Orta Çağ'da konargöçer toplulukların ordusu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Güçlü atlı süvarilerden oluşmuşlardır.
- B) Ağır donanımlı silahlar kullanmışlardır.
- C) Hareket kabiliyetleri yüksektir.
- D) Kadınlar da gerektiğinde savaşa katılmıştır.
- E) Dayanıklı, uyumlu ve sürekli askerlerdir.

9. Bizans ordusunda;

- I. merkez kuvvetleri,
- II. eyalet askerleri,
- III. ücretli askerler,
- IV. yardımcı kuvvetler

birliklerinden hangileri yer almaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III
- E) I, II, III ve IV

10. XIV. yüzyıldan itibaren İngiltere ve Fransa gibi krallıklar ordularında maaş karşılığında asker bulundurmaya başlamışlardır.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kralların yetkileri artmıştır.
- B) Avrupa'da mezhep birliği sağlanmıştır.
- C) Ekonomik etkinlikler hızlanmıştır.
- D) Avrupa'da askerlik mesleği ortaya çıkmıştır.
- E) Merkezî otorite sarsılmıştır.

11. Moğol İmparatorluğu'nun hukuk ve askerlik işlerini düzenleyen "Büyük Yasa" ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Cengiz Han tarafından yasanın tamamı oluşturulmuştur.
- B) Türk ve Moğol törelerinin yazılı hâle getirilmesi ile oluşturulmuştur.
- C) Kendi topluluklarının sosyal yapılarına göre şekillenmiştir.
- D) İslamiyeti kabul eden Moğol hanedanları tarafından da uygulanmıştır.
- E) Cengiz Han 1206'da resmen yürürlüğe koymuştur.

12. Justinianus Kanunlarına göre;

- Kişiler, evli oldukları önceden yapılmış bir sözleşme ile ya da din görevlisi ve tanıklar huzurunda evlenme iradelerini beyan ederek ispat eder.
- Bir kimse diğerinin bedenine zarar verirse veya bir şey çalarsa zarar gören şahıs, zararın telafi edilmesini isteyebilir ve bu tazminat para ile ödenir. Örneğin el veya sopa ile kemik kırılmışsa ve zarar veren kişi hür ise 300, köle ise 150 Roma parası ödenir.

Buna göre, Justinianus Kanunları ile ilgili,

- I. Evlilik meşru bir hâle getirilmek istenmiştir.
- II. Hapis cezası uygulaması görülmüştür.
- III. Somut örneklerle kanun maddeleri anlatılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Orta Çağ'da Dünya - 4

1. Kavimler Göçü'nden bir asır sonra Batı Roma İmparatorluğu'nun 476'da yıkılmasıyla Avrupa güçlü bir devlet otoritesinden yoksun kalmıştır.

Bu durumun Avrupa'da yol açtığı sonuçlar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Sosyo-ekonomik yapıda değişim yaşanması
- B) Kilisenin siyaset üzerinde nüfuz kazanması
- C) Küçük-çaplı siyasal yapıların ortaya çıkması
- D) Germen kavimlerinin çeşitli devletler kurması
- E) Hristiyanlığın yavaş yayılması

2. Feodal düzende derebeyinin himayesi altında bulunan serbest köylüler, üzerinde yaşadıkları toprakları ekip biçerlerdi. Bunun karşılığında derebeyine ayni, nakdi ve emek ile olmak üzere vergi öderlerdi.

Bu durum Avrupa'da,

- I. toplumsal tabakalaşma,
- II. merkezî otorite,
- III. skolastik düşünce

olgularından hangilerinin varlığına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

3. Orta Çağ'da Avrupa'da kurulan devletler başlangıçta Roma İmparatorluğu'nun ordu sistemini devam ettirmek istediler. Ancak bu devletleri yöneten krallar askerliği bir vatandaşlık görevi olarak benimsetemediler.

Metinde bahsedilen durumun ortaya çıkması aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Feodalite nedeniyle monarşik yöneticilerin merkezî güçlerinin zayıf olması
- B) Kralların egemenliklerini din ve soy bağları ile güçlendirme çabalarına girmeleri
- C) Orta Çağ'da temel geçim kaynağının zirai faaliyetlere dayanması
- D) Savaşlarda paralı askerlerden daha iyi sonuçlar alınması
- E) Roma döneminde Hristiyanlığın Barbar kavimler arasında benimsenmemiş olması

4. MS 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun Batı ve Doğu Roma olmak üzere ikiye ayrılması ve Batı Roma İmparatorluğu'nun 476'da yıkılmasından sonra Avrupa'nın sosyo-ekonomik ve kurumsal yapısında büyük değişiklikler yaşanmış; Roma İmparatorluğu bireyleri korumakta yetersiz kalmıştır.

Bu durum;

- I. feodal yapıların ortaya çıkması,
- II. Moğol istilasının yaşanması,
- III. Kavimler Göçü'nün yaşanması

sonuçlarından hangileri üzerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. "... iş adamları, tüccarlar, toprak sahibi çiftçiler ve zanaatkarlar gibi ekonomik faaliyetleri yürütenler vaisyalar sınıfındaydı. Sudralar ise yaşamları boyunca üst sınıflara hizmet etmek zorunda olup ağır işlerde çalıştırılan işçilerden meydana geliyordu."

Dokuzuncu sınıf öğrencisi Ayşe'nin "Orta Çağ'da Dünya'da Ekonomik ve Toplumsal Yapı" konulu sunumunda verdiği bilgi aşağıdaki ülke veya bölgelerden hangisi ile ilgili bir anlatım yaptığının kanıtıdır?

- A) Fransa
- B) İngiltere
- C) Doğu Roma
- D) Hindistan
- E) İran

6. Üreticilerin ihtiyacını aşan miktarda elde edilen ürüne genel bir tanımla "artı ürün" adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi artı ürüne sahip devletlerin elde edeceği avantajlardan biri değildir?

- A) Uzun süreli saldırı ve kuşatmalara karşı direnebilmesi
- B) Kurak geçebilecek yıllara karşı hazırlık yapılabilmesi
- C) İhtiyaç duyulan ürünlerle takasa girilebilmesi
- D) Toplumsal tabakalaşmayı belirgin hâle getirmesi
- E) Çiftçilik dışında yeni mesleklerin ortaya çıkması

7. Aşağıdakilerden hangisi “Orta Asya’nın konargöçeri dünyanın en iyi askeridir. Çünkü bu askerler yerleşik devletlerde görülen ağır donanımlı ve hareket kabiliyeti kısıtlı piyade ordularının aksine hafif silahlı ve hızlı hücum yapabilen süvarilerden oluşurdu.” **diyen bir tarihçinin sözünü ettiği hafif silahlardan biri değildir?**

- A) Ok-Yay
- B) Mızrak
- C) Kılıç
- D) Kalkan
- E) Zırh

8. Sippar şehri meydanına yapılan stelde Hammurabi ve Tanrı Şamaş’ın kabartmasının altında 282 maddeden oluşan yasalar sıralanmıştır. Babil’de en çok karşılaşılan suçlar ve bunların karşılığında hangi cezanın verileceğini belirten maddeler genel olarak ticaret, tarım, aile, kölelik, ahlak dışı davranışlarla ilgilidir. Yazılış biçimi, “eğer şu yapılırsa şu ceza verilir.” biçimindedir.

Metinde yer alan bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Halkın kanunlar hakkında bilgi sahibi olmasına çalışılmıştır.
- B) Yasalar ilahi bir kaynak ile pekiştirilerek toplum üzerindeki etkisi güçlendirilmek istenmiştir.
- C) Ekonomik ve toplumsal hayatta yaşanan problem durumları önlenmek istenmiştir.
- D) Kanun maddelerinin oluşumunda fiili sorunları tasvir eden maddelere yer verilmiştir.
- E) Farklı sosyal gruplara aynı suçlar için farklı cezalar öngörülmüştür.

9. Konargöçer topluluklarda oldukça zor hayat şartları insanları yardımlaşmaya sevk etmiştir. Düşmanlarına ve çeşitli tehlikelere karşı sürekli uyanık olmak zorunda olan konargöçer topluluklarda çeşitli spor dallarında yapılan talim ve yarışmalar sıklıkla görülür.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Toplumsal çatışmaların önlenmesinde
- B) Toplumsal dayanışma ve dinamizmin sağlanmasında
- C) Merkezî otoritenin güçlendirilmesinde
- D) Toplumsal sınıfların ortadan kaldırılmasında
- E) Taht kavgalarına son verilmesinde

10. Eski Türk devletlerinde;

- I. ordu millet anlayışının görülmesi,
- II. güçlü askerî teşkilatın olması,
- III. madenden yapılmış silahların kullanılması

durumlarından hangileri konargöçer yaşamın etkisiyle ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

11. On İki Levha Kanunlarına göre;

- Bir kimse, kendisine borçlu olan kişiyi hâkim önüne götürürse ve borçlu borcunu ödeyemezse muayyen şekillere riâyet ederek ona el koyar, evine götürür ve zincire vurur. Muayyen zaman içinde yine ödeyemezse öldürebilir veya köle olarak satabilir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne göre;

- Madde 4 - Hiç kimse kölelik veya kulluk altında bulundurulamaz, kölelik ve köle ticareti her türlü biçimde yasaktır.
- Madde 5 - Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez.

Verilen her iki kanun metni karşılaştırıldığında bu iki metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birbirinin devamı niteliğindedir.
- B) Benzer cezalandırma biçimleri vardır.
- C) İnsan haklarına bakış açıları farklıdır.
- D) Mali konularda ortak hükümleri vardır.
- E) Her iki hukukun temelinde Hitit hukuk sistemi vardır.

12. Suç ve cezanın şahsiliği hukukun en önemli ilkelerinden biridir. Suç kişiseldir, suçu işleyenden başkası suçlanamaz ve cezalandırılmaz.

İlk Türk devletlerinde çeşitli suçlara verilen aşağıdaki cezalardan hangisinin bu ilke ile bağdaştığı söylenemez?

- A) Vatana ihanet ve insan öldürmenin ölümle cezalandırılması
- B) Bir kişinin bir yerini kıran suçludan ceza olarak atının alınması
- C) Suçüstü yakalanan hırsızın aile fertlerinin hürriyetlerinin kısıtlanması
- D) Ordudan kaçan kişinin ölümle cezalandırılması
- E) Barış zamanı başkasına kılıç çekene ölüm cezası verilmesi

Orta Çağ'da Dünya - 5

1. Kafkasya, Mezopotamya ve İran'a hükmeden Sasani İmparatorluğu'nda kral, çoğu kez kendisinden sonra başa geçecek kişiyi yardımcısı olarak tayin etmiş ve onu önemli eyaletlerden birinin başına getirmiştir.

Buna göre Sasani Devleti ile ilgili olarak,

- Devlet imparatorluk özelliği göstermiştir.
- Velihtın idari deneyim kazanması önemsenmiştir.
- Egemenlik sahaları iki kıtaya yayılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Harita: İlk ve Orta Çağ'ın Ticaret Yolları

Bu haritaya göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Ticaret yolları tek bir devletin kontrolündedir.
- Ticari faaliyetler daha çok kuzey güney medeniyetleri arasında yapılmaktadır.
- Ticaret yollarından birçok devlet faydalanmaktadır.
- Baharat Yolu en uzun ticaret yoludur.
- Ticaret yollarının hepsi Çin'den başlamaktadır.

3. • 651 Sasani Devleti'nin yıkılması
• 711 Vizigot Krallığı'nın sona ermesi
• 1295 İngiltere'de parlamenter sisteme geçilmesi

Orta Çağ'da meydana gelen bu siyasi olaylar dikkate alındığında;

- Avrupa'da feodal siyasi yapıların ortaya çıktığı,
- Roma İmparatorluğu'nun ikiye parçalandığı,
- İngiltere'de demokratikleşme sürecinin yaşandığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

4. I. Düşmanlarına karşı etkili savunma yapabilme ihtiyacı duymaları
II. Gerekli temel besin kaynaklarını elde etme zorunluluğu
III. Yeni yaşam alanları ve otlaklar keşfetme arzusu

Yukarıdaki durumlardan hangileri konargöçerlerin askerî organizasyon oluşturmalarının gerekçesi sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Sasanilerde krallar, Tanrı Ahuramazda'nın yeryüzündeki temsilcisi kabul edilmiştir. Madenî paralarının bir yüzünde hükümdar diğer yüzünde kutsal ateş resmedilmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- Tanrı kral anlayışının olduğunun
- Kralların kutsal sayıldığıının
- Çok tanrılı inancın olduğunun
- Merkezî otoritenin zayıf olduğunun
- Farklı hanedanların devlet yönetiminde etkili olduğunun

6. Sasani Devleti'nde, topraktan alınan vergilerle genellikle liman, köprü ve konaklama yerleri yapılmış, ordunun ihtiyaçları ve savaş masrafları karşılanmıştır.

Buna göre, Sasani Devleti ile ilgili olarak;

- ticarete hız kazandıracak eserler yaptıkları,
- üreticiyi destekleyen yasalar çıkardıkları,
- ekonomisinin temelini vergilere dayandığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Orta Çağ'da feodalite;

- I. kralların siyasi otoritesini derebeyleriyle paylaşması,
- II. Orta Doğu'da merkezî krallıkların kurulması,
- III. Avrupa'nın güçlü bir devlet otoritesinden yoksun kalması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Feodal beyler, kendine ait tarım arazilerinin üçte birini özel çiftlik olarak kullanır, kalan üçte ikisini ise toprağa yerleştirilmiş köylülere verirdi. Serfler, feodal beye ait toprağın bir kısmını kullanarak kendi geçimlerini sağlardı. Ancak feodal bey hem toprağın hem de serfin sahibiydi.

Verilen bilgilere göre, feodal yönetimlerin hâkim olduğu bir toplum düzeni ile ilgili olarak;

- I. insan hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği,
- II. şehir yaşamının önemini yitirdiği,
- III. sosyal devlet anlayışının geliştiği

yorumlarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Roma şehrinin kuruluş tarihi olarak kabul edilen MÖ 753 yılından Doğu Roma İmparatoru Justinianus'un 565 yılında ölümüne kadar geçen sürede Roma ve egemenliği altındaki ülkelerde uygulanmış olan hukuk sistemidir.

Hakkında bilgi verilen hukuki sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Töre
B) Büyük Yasa
C) Roma Hukuku
D) Drakon Anayasası
E) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

10. Orta Çağ'ın başlarında feodal sistemin yaşandığı Avrupa'da inşa edilen şatoların;

- Etrafının surlarla çevrili olması
- Kulesinin efendinin ikametgâhı olması
- Depolar ve ambarların bulunduğu bölümlerin olması

Buna göre, şatolarla ilgili olarak,

- I. Savunma esaslı üzerine inşa edilmişlerdir.
- II. Gözlemevi ve rasathane olarak kullanılmıştır.
- III. Artı ürünlerin saklanması için kullanılmıştır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

11. • Avrupa'nın bugünkü etnik yapısı oluşmuştur.
• Avrupa'da feodalite ortaya çıkmıştır.
• Avrupa'da kilise önem kazanmıştır.

Verilen gelişmelerle aşağıdaki tarihî olaylardan hangisi arasında doğrudan bağlantı kurulabilir?

- A) Rönesans Hareketi
B) Haçlı Seferleri
C) Yüz Yıl Savaşları
D) Kavimler Göçü
E) Reform Hareketi

12. Orta Çağ'da İpek Yolu güzergahını kullanarak kervanlarını Avrupa'ya ulaştırmak isteyen bir tüccarın aşağıdakilerden hangisine vergi ödemesi beklenemez?

- A) Çin B) Arap C) Moğol
D) Fars E) Mısır

Orta Çağ'da Dünya - 6

1. Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılma sürecine girmesiyle kıtlık ve savaş korkusu halkın can ve mal güvenliği endişesine kapılmasına neden oldu. Bundan sonra halk yaşadıkları bölgelerin büyük malikânelere sahip lordlarına sığınmaya başladı. Feodalite; güçlü lordların egemen güç kabul edildiği, zayıfların kendilerini efendilerine emanet ederek karşılığında sadakatle hizmet sözü verdikleri bir toplum yapısıdır.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi feodalite ile ilgili doğru bir bilgidir?

- A) Orta Çağ'da farklı coğrafyalarda görülmüştür.
- B) Toplumun yaşadığı bunalım sonucu doğmuştur.
- C) Kavimler Göçü'ne sebep olmuştur.
- D) Batı Roma İmparatorluğu'nu yıkmıştır.
- E) Halkın demokratik hakları korunmuştur.

2. İlk Çağlarda Sard'dan başlayıp Afyon, Ankara, Diyarbakır, Ninova ve Sus şehrine uzanan ticaret yolu 2600 km olup Anadolu ticaret yollarının da iskeletini oluşturmuştur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kral yolu
- B) Kürk Yolu
- C) Baharat yolu
- D) İpek Yolu
- E) Amber Yolu

3. Antik Roma'da uygulanan hukuk sistemine Roma Hukuku denir (I). MÖ 753 yılından 565 yılına kadar Roma İmparatorluğu ve egemenliği altındaki ülkelerde uygulanmış olan Roma Hukuku, ilk zamanlarda soylu kesimin geleneklerine dayanan, sert hükümler içeren ve yazılı olmayan kurallardan oluşmuştur ve bu durum Patricilerle Plepler arasındaki mücadeleye zemin hazırlamıştır (II). Orta sınıfı oluşturan Pleplerin galip çıktığı sınıf kavgaları sonucunda 12 Levha Kanunları doğmuştur (III). Bu kanunlarla Plepler çeşitli haklar elde etmiş ve bu gelişme sınıf ayrımının ortadan kaldırılması için önemli bir adım sayılmıştır (IV). Ayrıca bu kanunlarla Roma halkının görev ve sorumluluklarına da açıklık getirilmiştir (V).

Metindeki numaralanmış cümlelerden hangisinde Patricilerle Plepler arasındaki sınıf kavgalarının ortaya çıkış nedenlerine değinilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Cengiz Han Yasası bir kitap hâlinde tam olarak zamanımıza intikal etmemekle birlikte Moğol tarihine dair eserlerde, özellikle Moğolların Gizli Tarihi, Câmi'u't-Tevârîh, Târîh-i Cihângüşâ ve Ebû'l-Ferec Tarihi'nde çeşitli maddelerine yer verilmiştir. Cengiz Han yasaları gerektiğinde çok acımasız bir şekilde uygulanırdı. Cinayet, soygun, tasarlınmış yalan, zina, büyü ile kötülük yapmak, çalınmış bir malı saklamak gibi suçların cezası idamdı.

Buna göre, Cengiz Han Yasası ile ilgili;

- I. ağır cezaların yer aldığı,
- II. tamamının bilinemediği,
- III. diğer toplumlara örnek olduğu

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Aşağıda verilenlerden hangisi Orta Çağ'da meydana gelen siyasi gelişmelerden biri değildir?

- A) Sasani Devleti'nin yıkılması
- B) Vizigot Krallığı'nın sona ermesi
- C) İskender İmparatorluğu'nun kurulması
- D) Moğol İmparatorluğu'nun parçalanması
- E) Katolik-Ortodoks bölünmesinin yaşanması

6. Feodalite, Avrupa'da tabakalı toplum yapısının çeşitlenerek pekişmesine ortam hazırlamıştır.

Orta Çağ Avrupa ülkelerinde toplum yapısı içerisinde aşağıda verilenlerden hangisi yer almaz?

- A) Asiller
- B) Serfler
- C) Rahipler
- D) Burjuvalar
- E) Kşatriyalar

Orta Çağ'da Dünya - 6

7. Orta Çağ'da Roma İmparatorluğu'nun ordu sistemini devam ettirmek isteyen Avrupalı devletler bunda başarılı olamamışlardır.

Bu durumun yaşanmasındaki temel neden aşağıdaki-lerden hangisi olabilir?

- A) Veraset sistemindeki belirsizlikler
B) Askerî ihtiyaçların karşılanamaması
C) Uzun süren savaşların yaşanması
D) Askerlik yapacak nüfusun yetersiz olması
E) Kralların merkezî otoritelerinin zayıf olması

8. Konargöçer toplumların ordu yapısı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğru değildir?

- A) Askerlik özel bir meslek olarak görülmezdi.
B) Çoğunlukla ücretli asker istihdam edilirdi.
C) Savaşa hazırlık eğitimi niteliğinde olan oyunlar oynanırdı.
D) Eli silah tutan herkes savaşa daima hazır durumda bulunurdu.
E) Avlanmayı savaş taktikleri niteliğindeki askerî tatbikata dönüştürürlerdi.

9. Ribâtlar, sınır boylarında ordu birlikleriyle binek hayvanlarının konakladığı, ileri harekâtlar için askerî amaçlı yapılarıdır. Kuzey Afrika'dan Türkistan'a kadar her yerde savunma duvarıyla çevrili, içeriye tek kapıdan girişin sağlandığı, ahır, ambar, askerlerin barındığı bölümler ve gözcü kuleleri bulunan ribâtlar inşa edilmiştir.

Buna göre, ribatlarla ilgili,

- I. Yapımlarında savunma ön plandadır.
II. Stratejik noktalara yapılmışlardır.
III. Zaman içinde kervansaraylara dönüşmüşlerdir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Tarih öğretmeni öğrencilerine Türk devletlerinde askerî yapının güçlü olmasının nedenlerini sormuştur.

Öğretmenin sorusuna öğrencilerin verdiği;

- I. disiplin,
II. onlu sistem,
III. ordu millet anlayışı

cevaplarından hangileri doğrudur?

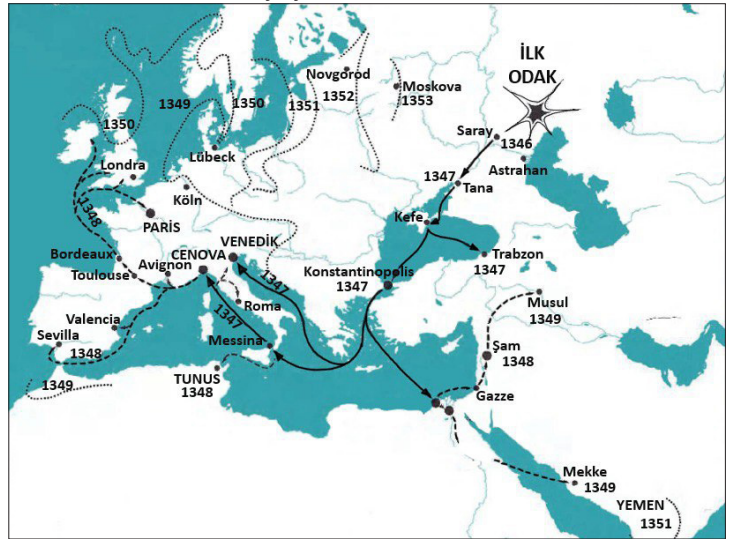
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Ürün çeşitliliği ve üretimin artması
II --- Sulamalı tarıma geçilmesi
III --- Mezopotamya'nın kurak olması
IV --- Sulama kanallarının yapılması

Artı ürünün ortaya çıkış sürecindeki gelişmeler aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru sıra ile verilmiştir?

- A) I - II - III - IV
B) II - I - IV - III
C) II - III - I - IV
D) III - IV - II - I
E) IV - II - I - III

12. Harita: Veba'nın yayılması

Harita dikkate alındığında;

- I. salgının üç kıtada da etkili olduğu,
II. demografik yapının değişmesine neden olduğu,
III. Batı Avrupa'ya; Venedik, Cenova gibi liman kentleri üzerinden girdiği,
IV. ticarî faaliyetlerin aksamasına sebep olduğu

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve IV E) II, III ve IV

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 1

1. “Türk” adı ilk olarak aşağıdaki metinlerden hangisinde geçmiştir?

- A) Çin yıllıklarında
- B) Rus kroniklerinde
- C) İran belgelerinde
- D) Kök Türk Kitabelerinde
- E) Yenisey Yazıtlarında

2. “Türkiye” kelimesine coğrafi bir bölgenin adı olarak ilk kez Bizans kaynaklarında rastlanmıştır.

Bizans VI. yüzyılda aşağıdaki bölgelerden hangisi için bu nitelemeyi kullanmıştır?

- A) Orta Asya
- B) Anadolu
- C) İran
- D) Hindistan
- E) Arabistan

3. İlk Türk Devletlerinde ülke yönetiminin doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılması aşağıdaki Türk anlayış ve uygulamalarından hangisinin bir sonucudur?

- A) Kut anlayışı
- B) Göktanrı inancı
- C) İkili teşkilat
- D) Boylar federasyonu
- E) Yarı göçebe yaşam

4. Eski Türk veraset anlayışına göre ülke, hükümdar ailesinin ortak malı sayılmış ve aileye mensup her erkeğe hükümdar olma yolu açılmıştır.

Bu uygulamanın;

- I. merkezî otoritenin zayıflaması,
- II. taht kavgalarının görülmesi,
- III. devletlerin kısa ömürlü olması

durumlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. I. Toy
II. Kengeş
III. Kurultay

Eski Türklerde meclisi adlandırmak için yukarıdaki-lerden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Uygur metinlerinde “güç, kuvvet” anlamına gelen Türk kelimesi Çin kaynaklarında “miğfer”, Wambery’e göre “türemek” anlamında kullanılmıştır.

Bu farklılığın ortaya çıkması Türklerin;

- I. toplumlar üzerindeki etkileri,
- II. çok yönlü bir millet olmaları,
- III. geniş alanlara yayılmaları

özelliklerinden hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 1

7. I. Türk kelimesini ilk kez devlet adında kullanan Kök Türklerdir.
II. Türkiye adı coğrafi bir bölge olarak Bizans kaynaklarında kullanılmıştır.
III. Ziya Gökalp'e göre Türk adı; töreli, kanun, nizam sahibi demektir.
IV. Türk kelimesi Dîvân-ü Lügâti't-Türk'te olgunluk çağı demektir.
V. Türkiye adı ilk kez Malazgirt Savaşı sonrasında kullanılmıştır.

"Türk" adının anlamı ve "Türkiye" ifadesi ile ilgili numaralandırılmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Toprak yani ülke, Orta Asya'da yaşayan Türklerde yurt olarak isimlendirilmiştir. Yurt, hükümdarın şahsi malı değildir. Göçebe toplumların özelliği olarak Türkler, ancak hür ve müstakil yaşayabildiği toprağı ülke olarak görmüşlerdir. Müstakil yaşayamadıkları toprağı da kolayca terk edebilmişlerdir.

Yalnız bu bilgilere dayanarak, Türklerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bağımsızlığa önem verdiklerine
B) Tarımsal faaliyetlerde bulunduklarına
C) Geniş alanlarda hüküm sürdüklerine
D) En eski ve köklü milletlerden olduklarına
E) Fetih anlayışını benimsediklerine

9. Asya Hun İmparatoru Mete, devletin iç politikasını; halkın refah, huzur ve barış içerisinde yaşatılması ve ekonomik seviyesinin yükseltilmesi, ayrıca törenin halka adil bir şekilde uygulanması olarak belirlemiştir. Bu politika, günümüze kadar bütün Türk devletlerinde temel politika olarak uygulanmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda,

- I. Türk devletlerinde sosyal devlet anlayışı hâkim olmuştur.
II. Türk devlet geleneği tarihsel devamlılığa sahiptir.
III. Türkler, merkezî devlet örgütlenmesine önem vermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Orta Asya'da kurulan ilk Türk Devletlerinde toplumun sosyal yapısı birbirine sıkı sıkıya bağlı olan unsurlardan meydana gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu unsurlardan biri değildir?

- A) Boy B) Oguş C) Urug
D) Toy E) Budun

11. Eski Türklerde kadının toplumda önemli bir yeri vardı.

Aşağıdakilerden hangisi hatunların siyasi yetkiye sahip olduğunu gösterir?

- A) Hükümdarın eşinin elçileri kabul etmesi
B) Kadınların savaşabilme özelliğine sahip olması
C) Ana baba soyunun değerce birbirine eşit tutulması
D) Sosyal etkinliklerde kadınların ön planda yer alması
E) Ailede mal ve mülkün ortak olması

12. Türkler 630'da Çinlilerle yaptıkları savaşta yenilince Doğu Kök Türk Devleti yıkıldı. Binlerce Türk Çinlilere esir düştü. Kürşad, otuz dokuz arkadaşıyla birlikte ihtilal yapmaya karar verdi. Komitede alınan karara göre Çin İmparatoru rehin alınacak, imparatorun hayatına karşılık Çin sarayında bulunan yeğeni kurtarılacaktı. Ardından Ötüken'e gidilecek ve bir devlet kurulacaktı.

Bu durum, Türklerin aşağıdakilerden hangisine önem verdiğini gösterir?

- A) Kağanlarına B) Törelerine
C) Boy Beylerine D) Bağımsızlıklarına
E) Geleneklerine

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 2

1. Batı Kök Türk Hükümdarı İstemi Yabgu'nun "Atalarımızdan işittik ki Roma İmparatorluğu elçileri geldiği zaman bu bizim için artık yeryüzünü fethedeceğimize delalet eder." ifadesi aşağıdakilerden hangisini ortaya koymaktadır?

- A) Şaman inancı
- B) Kut anlayışı
- C) İkili devlet teşkilatı
- D) Veraset sistemi
- E) Cihan hâkimiyeti ülküsü

2. Mete Han, Çin'i mağlup ettiği halde Çin'e yerleşmemiş, sadece vergiye bağlamayı tercih etmiştir.

Mete Han böyle davranmakla;

- I. veraset yasalarını değiştirme,
- II. halk arasında eşitliği sağlama,
- III. Türklerin millî benliklerini korumaya çalışma

düşüncelerinden hangilerini gerçekleştirmeyi amaçlamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

3. Ki-Ok Dönemi'nden itibaren Çinli prenseslerin siyasi gücünden yararlanan Çin, Büyük Hun Devleti'ne casusluk yapmaları için elçiler ve hizmetkârlar göndermiştir.

Bu durumun;

- I. ülkede isyan ve karışıklıkların çıkması,
- II. Hun Devleti'nin parçalanması,
- III. Çin'in Orta Asya'nın tamamına hâkim olması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Hun Devleti'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Bilinen ilk hükümdarları Tuman'dır.
- B) Yazılı hukuk kuralları oluşturmuşlardır.
- C) Türk devlet teşkilatı modelini kurmuşlardır.
- D) Devletin merkezi Ötüken'dir.
- E) Orta Asya'da kurulmuş ilk Türk devletidir.

5. Mete Han Dönemi'nde Asya Hun Devleti ile Çin arasında mücadeleler yaşanmış, zaman zaman da ticari antlaşmalar yapılmıştır.

Asya Hun Devleti ile Çin arasındaki bu mücadele ve antlaşmaların temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu hâkimiyeti
- B) Tarımsal alanları ele geçirme
- C) Siyasi birliği sağlama
- D) Türkleri bir bayrak altında toplama
- E) Kürk Yolu egemenliği

6. Hükümdara devlet yönetimi ile ilgili konularda "toy, kengeş, kurultay" gibi adlarla bilinen meclis yardımcı olmuştur. Kurultayda son söz hükümdara aittir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Merkezî otoritenin zayıf olduğu
- B) Kut anlayışının benimsendiği
- C) Bozkır kültürünün yaşatıldığı
- D) Meclisin danışma niteliği taşıdığı
- E) Bağımsızlığa önem verildiği

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 2

7. Bilge Kağan kitabesinde “Kağan oturup aç, fakir milleti hep toplattırdım. Fakir milleti zengin kıldım. Az milleti çok kıldım.” denilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sosyal devlet anlayışı ile hareket edildiği
- B) Dönemin en güçlü devleti hâline geldiği
- C) Orta Asya’da siyasi huzurun sağlandığı
- D) Kağan’ın halk tarafından belirlendiği
- E) Herkesin toprak sahibi yapıldığı

8. Uygur Devleti’ne ait aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Kutluk Bilge Kül Kağan tarafından kurulmuştur.
- B) Devletin merkezi Karabalğasun’dur.
- C) Mani dini Uygurların savaşçı özelliklerini zayıflatmıştır.
- D) Kırgızlar tarafından yıkılmıştır.
- E) Onlu ordu sistemini bulmuşlardır.

9. Türk tarihine ait bazı bilgiler şunlardır;

- I. Orta Asya’da bilinen ilk teşkilatlı Türk devletidir.
- II. Türk tarihinin ilk düzenli ordusunu kurmuşlardır.
- III. Orhun Yazıtları bu dönemin eserleridir.

Verilenlerden hangilerinin Asya Hun Devleti’ne ait olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

10. Eski Türk devletlerinde devleti yönetme yetkisinin Tanrı tarafından verildiğine inanılırdı. Kut denilen bu yetki kan yoluyla hükümdardan oğullarına geçerdi.

Bu durum;

- I. halkın hükümdara bağlılığının artması,
- II. hükümdarın oğullarının taht mücadelesine girişmesi,
- III. farklı soylardan hükümdar çıkmaması

sonuçlarından hangilerini doğurmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. İslamiyet öncesi Türkler ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hükümdar hutbe ile egemenliğini pekiştirirdi.
- B) Ülke hanedanın ortak malı sayılırdı.
- C) Devletin başındaki hükümdar han, hakan, kağan gibi unvanlardan birini kullanırdı.
- D) Ülkenin doğusunu Hakan, batısını Yabgu adında sülâleden biri yönetirdi.
- E) Sorunlar kurultay denilen mecliste görüşülürdü.

12. Kök Türklerin;

- I. kendilerine özgü alfabe kullanmaları,
- II. ilk kez Türk adını kullanmaları,
- III. Ak Hunlara karşı Sasanilerle iş birliği yapmaları

özelliklerinden hangileri ulusçu devlet anlayışına sahip olduklarını göstermektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 3

1. Konargöçer bir hayat süren Türklerin en önemli geçim kaynağı hayvancılıktı.

Orta Asya'da yaşayan Türklerin hayat şartları düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ekonomik hayatta ticaretin önemsenmediği
- B) Bozkır kültürünün hâkim olduğu
- C) Yerleşik hayata geçildiği
- D) Yazının henüz kullanılmadığı
- E) Farklı kültürlerden etkilenildiği

2. İlk Türk devletlerinde;

- I. devlet işlerinin kurultayda görüşülmesi,
- II. ekonominin temelini hayvancılığa dayanması,
- III. ülke hanedanın ortak malıdır anlayışının kabul edilmesi

özelliklerinden hangilerinin yarı göçebe hayatın etkisi ile meydana geldiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. "Ordu-millet" anlayışının yerleştiği Eski Türklerde aşağıdakilerden hangisi görülmemiştir?

- A) Ücretli askerliğin olmaması
- B) Kadın erkek herkesin asker kabul edilmesi
- C) Askerliğin ayrıcalıklı bir meslek olması
- D) Kadınların savaş sanatını bilmesi
- E) Güçlü orduların kurulması

4. Asya Hun ve II. Kök Türk Devletlerinin Orta Asya'da yaşayan bütün Türk boylarını hâkimiyetleri altında toplamaları dikkate alındığında bu devletler hakkında,

- I. Askerî ve siyasi açıdan güçlüdürler.
- II. Bölgede Türk siyasi birliğini sağlamışlardır.
- III. Ulusçu bir karaktere sahiptirler.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Hunlar ve Kök Türkler döneminde din değiştirmek ve yerleşik yaşama geçmekle ilgili hükümler ve öneriler genellikle kurultay kararıyla reddedilmiş, din değiştirmenin millî benliği yok edeceği düşünülmüştür.

Mani dinini kabul eden ve yerleşik yaşama geçen ilk Türk devleti olan Uygurların;

- I. askerî yeteneklerinin azalması,
- II. töre hukukunun pek çok alanda geçerliliğini sürdürmesi,
- III. dinî terimlerin Türkçe karşılıklarının kullanılması

özelliklerinden hangileri Hunlar ve Kök Türkler döneminde duyulan kaygıyı doğrulamaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Kök Türk hükümdarı Mukan Kağan ülkenin batı kanadının yönetimini amcası İstemi Yabgu'ya bırakmıştır.

Hakkında bilgi verilen Türk yönetim sisteminin adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurultay
- B) Onlu Sistem
- C) İkili Teşkilat
- D) Yuğ
- E) Kengeş

7. Uygurların;

- I. Manihaizm dinini benimsemeleri,
- II. kendilerine özgü alfabe kullanmaları,
- III. yönetimde kurultay kararlarına önem vermeleri,
- IV. kağıt ve matbaa tekniğinde gelişmeleri

özelliklerinden hangilerinin kendilerinden önceki Türk devletlerinden farklı olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve IV E) II ve III

8. I. İkili devlet teşkilatı anlayışının benimsenmesi
II. Ülkenin hanedanın ortak malı sayılması
III. Ülkenin töre ile yönetilmesi

Verilenlerden hangileri ilk Türk devletlerinin ortak özellikleri arasında yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. İlk Türk devletlerinde yönetim anlayışı "ülke hanedanın ortak malıdır." şeklindedir. Bu durum beraberinde bazı sorunlara yol açmıştır.

Bu anlayış ilk Türk devletlerinde aşağıdaki sorunlardan hangisine yol açmaktadır?

- A) Taht kavgalarının yaşanmasına
B) Merkezî otoritenin güçlenmesine
C) Sosyal devlet anlayışının yerleşmesine
D) Sınırların genişlemesine
E) Din değiştirmenin kolaylaşmasına

10. Karluklar; Uygurlar ve Basmillerle birleşerek II. Kök Türk Devleti'ni yıkmışlardır. Bir süre Uygurların egemenliğinde yaşayan Karluklar, Uygurlarla anlaşamayınca batıya göç etmişler, Talas Savaşı'nda Abbasilere yardım ederek Çin'in yenilmesinde rol oynamışlardır.

Buna göre,

- I. Türk toplulukları birbirleriyle mücadele etmiştir.
- II. Karluklar İslamiyet'i kabul etmiştir.
- III. Çin vergiye bağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Kök Türk hükümdarı Tapo Kağan Çin'in etkisinde kalmış, dış politikada yanlış uygulamalar yapmıştır. Manihaizmi benimsemiş, Çin'in lüks mallarının ticaretle ülkesine girmesine izin vermiştir. Bu durum Türk halkını rahatsız etmiştir.

Bu bilgilere göre,

- I. Halk geleneksel yapıyı korumak istemiştir.
- II. Ticaret yolları Türklerin kontrolüne girmiştir.
- III. Tapo Kağan tahttan indirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. İlk Türk devletlerindeki sosyal yapı ile ilgili verilen eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?

- A) Oguş - Aile
B) İl - Boylar birliği
C) Urug - Aile birliği
D) Budun - Millet
E) Ok - Boy

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 4

1. Aşağıdakilerden hangisi Orta Asya'dan yapılan göçlerin siyasi sebeplerinden biri değildir?

- A) Boylar arası mücadeleler
- B) Çin ve Moğol baskıları
- C) Salgın hastalıklar
- D) Yeni yurtlar edinme düşüncesi
- E) Türk boylarının birbirine bağlılığı

2. Aşağıdakilerden hangisi Orta Asya Türk göçlerinin siyasi sonuçlarından biridir?

- A) Farklı coğrafyalarda değişik isimlerde Türk devletleri kurulması
- B) Türk tarihinin bir bütün olarak incelenmesinin zorlaşması
- C) Türk boyları arasında dinî, kültürel, ekonomik farklılıklar meydana gelmesi
- D) Askerî teşkilatlanma açısından çevre kültürlerine örnek oluşturulması
- E) Farklı kültürlerle etkileşime girilmesi

3. Büyük Hun Devleti'nin dağılması ile Hunların bir kısmı ve birçok Türk boyu öncelikle Aral Gölü ve Hazar Denizi arasındaki bölgeye gelmişler buradan da Karadeniz'in kuzeyine yönelmişlerdir. Burada yaşayan Ostrogotlar, Vizigotlar, Vandallar gibi kavimlere baskı yapmışlardır.

Bu durumun sonucunda aşağıdaki gelişmelerden hangisi yaşanmıştır?

- A) Türkler Anadolu'ya yerleşmiştir.
- B) Kavimler Göçü yaşanmıştır.
- C) Asya Hun Devleti yeniden kurulmuştur.
- D) Orta Asya Çin egemenliğine girmiştir.
- E) Türk boyları asimile olmuştur.

4. Aşağıdakilerden hangisi Kavimler Göçü'nün kültürel sonuçlarından biridir?

- A) Türkler Avrupa'da Hun Devleti kurmuşlardır.
- B) Derebeylik rejimi önem kazanmıştır.
- C) Skolastik düşünce egemen olmuştur.
- D) Bugünkü Avrupa devletlerinin temelleri atılmıştır.
- E) Roma İmparatorluğu doğu ve batı olarak ikiye ayrılmıştır.

5. Balamir komutasında batıya göç eden Hunlar, Uldız döneminde Macaristan'a gelerek burada devlet kurmuşlardır. Avrupa Hun Devleti'nin etkileri tüm Avrupa'ya yayılmıştır.

Avrupa Hun Devleti;

- I. askerî,
- II. dinî,
- III. kültürel

alanlarından hangilerinde Avrupa'yı etkilemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

6. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Hunları ile ilgili bir özellik değildir?

- A) Bizans ile siyasi ilişkiler kurulması
- B) Türklere yeni yerleşim alanları oluşturulması
- C) Batı Roma İmparatorluğu'nun vergiye bağlanması
- D) Avrupa'da ilk yazılı eserlerin bırakılması
- E) Askerî yönden diğer toplumları etkilemeleri

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 4

7. Avrupa Hun Devleti hükümdarı Attila, Bizans'ı vergiye bağladıktan sonra Galya ve Batı Roma üzerine de başarılı seferler yaptı.

Bu yaşananlar, Avrupa Hunlarıyla ilgili;

- I. Kavimler Göçü'nün başlatıldığı,
- II. egemenlik alanının daraldığı,
- III. ekonomik kazanımlar elde edildiği

durumlarından hangilerinin göstergesi değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Attila'nın hükümdarlığının ilk zamanlarında Doğu Roma ile Margus Antlaşması imzalanmıştır. Buna göre;

- Hunlarca esir edilmiş Romalılar ile çeşitli nedenlerle ülkelerini terk eden Hunlar, Doğu Roma Devleti'ne kabul edilmeyecektir.
- Romalılar, Hunların hâkimiyeti altında olan kavimlerle iş birliği yapmayacaktır.

Margus Antlaşması'nın verilen maddelerine göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hunların iç savaş yaşadığı
B) Hunların Bizans üzerinde üstünlük kurduğu
C) Roma'nın federal yönetime sahip olduğu
D) Kavimler Göçü'nün etkilerinin sona erdiği
E) Avrupa Hunlarının en parlak dönemini yaşadığı

9. Avrupa'da kendi göçebe geleneklerini sürdüren Hunlar, ele geçirdikleri bölge halkı ile beraber yaşamışlardır. Attila'nın sarayında Hun dilinden başka Latin ve Germen dilleri de konuşulmuştur.

Buna göre, Hunlarla ilgili olarak,

- I. Hoşgörülü bir yönetim uygulanmıştır.
- II. Kültürel birlik sağlanmıştır.
- III. Ülkelerinde kültürel etkileşim gerçekleşmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Kırgızlara ait dünyanın en uzun destanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türeyiş
B) Manas
C) Tufan
D) Gılgamış
E) Alp Er Tunga

11. Malazgirt Savaşı'nda saf değiştirerek Selçukluların savaşı kazanmasında etkili olan Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Peçenekler
B) Hunlar
C) Macarlar
D) Avarlar
E) Bulgarlar

12. I. Avarlar
II. Hunlar
III. Kök Türkler

Yukarıdaki Türk topluluklarından hangileri hem Asya'da hem Avrupa'da devlet kurmuşlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 5

1.

Türk Adının Anlamları	
Bilim İnsanları ve Toplamlar	Görüşleri
Kaşgarlı Mahmut	Olgunluk çağı
A. Wambery	Kanun ve nizam sahibi
Ziya Gökalp	Türemek
Çin	Miğfer
Uygur	Güçlü, kuvvetli

Türk adının anlamlarıyla ilgili görüşlerin yer aldığı tablodaki hatanın düzeltilmesi için aşağıdaki hangi seçenekte verilen isimlerin yer değiştirmesi gerekir?

- A) Kaşgarlı Mahmut, A. Wambery
- B) A. Wambery, Ziya Gökalp
- C) Ziya Gökalp, Çin
- D) Çin, Uygur
- E) Uygur, Kaşgarlı Mahmut

2. Aşağıdakilerden hangisinde Orta Asya kültür merkezlerinden kronolojik bakımdan günümüze en uzak ve en yakın olanlar birlikte verilmiştir?

- A) Anav Kültürü (MÖ 4000-MÖ 1000) - Karasuk Kültürü (MÖ 1200-MÖ 700)
- B) Afanesyevo Kültürü (MÖ 2500-MÖ 1700) - Tagar Kültürü (MÖ 700-MÖ 300)
- C) Anav Kültürü (MÖ 4000-MÖ 1000) - Tagar Kültürü (MÖ 700-MÖ 300)
- D) Afanesyevo Kültürü (MÖ 2500-MÖ 1700) - Andronova Kültürü (MÖ 1700-MÖ 1200)
- E) Anav Kültürü (MÖ 4000-MÖ 1000) - Andronova Kültürü (MÖ 1700-MÖ 1200)

3. Burcu Öğretmen eski Türk toplumunun sosyal yapısının küçükten büyüğe sıralanmasını istediği bir etkinlik hazırlamıştır. Öğrencilerin etkinliğe verdiği cevaplar şöyledir:

ETKİNLİK				
Öğrenciler	Cevaplar			
Nazlı	oguş	boy	urug	budun
Alper	oguş	urug	budun	boy
Zeynep	oguş	urug	boy	budun
Ali	urug	oguş	boy	budun
Burcu	urug	oguş	budun	boy

Buna göre, hangi öğrencinin verdiği cevap doğrudur?

- A) Nazlı
- B) Alper
- C) Zeynep
- D) Ali
- E) Burcu

4. Eski Türklerde kağanın;

- I. töreyi uygulaması,
- II. elçiler göndermesi ve elçileri kabul etmesi,
- III. orduya komuta etmesi

görevlerinden hangilerinin diplomatik ilişkilerle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Tarih dersinde öğretmenin sorduğu soruya Cemre'nin verdiği cevap şöyledir: "Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde Çin ve Moğol baskısı, Türk boyları arasındaki mücadeleler, cihan hâkimiyeti kurma ideali, yeni ülkeler fethetme arzusu ve yeni vatanlar kurma fikri etkili olmuştur."

Buna göre, öğretmenin sorduğu soru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orta Asya'dan yapılan Türk göçleri nerelere yapılmıştır?
- B) Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde iklim değişikliğinin etkileri nelerdir?
- C) Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerindeki ekonomik etkenler nelerdir?
- D) Orta Asya'dan yapılan Türk göçlerinin siyasi nedenleri nelerdir?
- E) Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde etkili olan dış etkenler nelerdir?

6. Orta Asya; Gobi, Taklamakan, Karakum gibi çöllerden, geniş bozkırlardan ve ıssız düzlüklerden oluşmuştur. Bu coğrafi bölgedeki bozkırların kışı çok soğuk ve kar fırtınalı, yazı ise genellikle sıcak ve kuraktır. Yazın ara sıra şiddetli sağanaklar olsa bile yaşanan bu kuraklığı gide-remezdi.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Konargöçer yaşamın benimsenmesine
- B) Onlu sistemin ortaya çıkmasına
- C) Kut anlayışının benimsenmesine
- D) Devletlerin kısa ömürlü olmasına
- E) İkili teşkilatın ortaya çıkmasına

7. Türk topluluklarındaki;

- I. Macarların 830 yılından sonra Kafkasların kuzeyinden Orta Avrupa'ya,
- II. Peçenek ve Kumanların IX-XI. yüzyılda Hazar Denizi'nin kuzeyinden Doğu Avrupa ve Balkanlar'a,
- III. Oğuzların X ve XI. yüzyılda Orhun bölgesinden İran'a ve Anadolu'ya

göçlerinden hangilerinin kültürel kimliklerinin korunması bakımından olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Yusuf Has Hacib, "Kalabalık ordu başsız olursa bu asker ve ordu cesaretsiz olur." sözüyle aşağıdaki unsurlardan hangisinin eksikliğinin orduda zayıflığa yol açacağını vurgulamıştır?

- A) Miğfer
B) Silah ve teçhizat
C) Savaş taktiği
D) Disiplin
E) Komutan

9. Avrupa Hunları ile ilgili,

- I. Nibelungen Destanı, Attila'yı babacan, iyiliksever ve yüksek vasıflı bir hükümdar olarak tanıtır.
- II. En parlak dönemlerini Balamir zamanında yaşamışlardır.
- III. Doğu Roma ile Margus ve Anatolios Antlaşmalarını yapmışlardır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. Ammianus, "Hunlar piyade olarak savaşmaya hiç alışkın değillerdi. Şaşılacak kadar uzak mesafelere attıkları ve demir kadar sert ve öldürücü sivri kemikten uçlu oklarını atmada gösterdikleri maharete hiç kimse erişemezdi... Hunlar iyi savaşçılar olup yay ve kement kullanmakta eşsizdirler." demiştir.

Yalnız bu bilgiye göre Hunlarla ilgili olarak;

- I. orduda onlu sistemi oluşturdukları,
- II. savaş aletlerini etkin kullandıkları,
- III. savaşlarda hilal taktiğini uyguladıkları

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

(2018 TYT)

11. Göçebe Türklerde bozkır hayatı içerisinde, taşınabilir mesken ihtiyacına cevap verdiği söylenebilecek unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurgan
B) Tuğ
C) Otağ
D) Balbal
E) Ongun

(2018 AYT)

12. İslamiyet öncesi dönemde Orta Asya'da kurulan Türk devletleri hakkında bilgi almak isteyen bir araştırmacının, aşağıdakilerden hangisinin kaynaklarından faydalanması beklenir?

- A) Babil
B) Mısır
C) Roma
D) Çin
E) Hitit

(2019 AYT)

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 6

1. Aşağıdakilerden hangisi Avrasya kavramının kapsadığı coğrafi bölgede yaşamış olan milletlerden biri değildir?

- A) Türkler B) Moğollar C) Slavlar
D) Çinliler E) Mağribiler

2. Asya Hun Devleti'nin zayıflaması ve yıkılışı sürecine girmesiyle Orta Asya'nın geniş bozkırlarında yaşayan bazı Türk boyları bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Zamanla nüfusu artan bu boylar, Çin'in baskısı ve ekonomik nedenlerle de I. yüzyıldan itibaren batıya doğru göç etmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Türk boylarının göç etmesinde farklı nedenlerin etkili olduğuna
B) İlk defa Orta Asya'dan farklı bölgelere göç edildiğine
C) Çin ile yapılan savaşın kaybedildiğine
D) Orta Asya'nın tamamına Çin'in hâkim olduğuna
E) Dünyanın farklı bölgelerinde farklı isimlerle devlet kurulduğuna

3. Orta Asya kültür merkezleri ile ilgili araştırma yapan bir öğrenci grubunun aşağıdaki kültür merkezlerinden hangisi ile ilgili çalışma yapması beklenemez?

- A) Andronova B) Karasuk C) Tilbeş
D) Tagar E) Anav

4. Türklerin ana yurdu olan Orta Asya; şiddetli soğuklara, kar yağışlarına, sel baskınlarına, otlakları ve suları kurutan aşırı sıcaklara yol açan sert karasal iklimin etkisi altındaydı. Kurak ve soğuk mevsim şartları yut denilen salgın hastalıkları ortaya çıkararak toplu hayvan ölümlerine neden oluyordu. Bununla beraber Türk boyları kendi aralarındaki mücadeleler sonucunda bölünüp zayıf düştiklerinde komşu devletlerin ve kabilelerin baskılarına maruz kalıyorlardı. Kendilerini koruyacak merkezî ve güçlü bir Türk devleti bulamayınca da topraklarından ayrılıyorlardı.

Buna göre, Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde;

- I. siyasi,
II. ekonomik,
III. dinî

nedenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Orhun Kitabelerine göre Türkler, devleti evrenin yaratılış düzenine uygun bir tarzda şekillendirmişlerdir. Yazıtta "Üstte mavi gök alta yağız yer kılındıkta, ikisi arasına insanoğlu yaratılmış, insanoğlunun üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Kağan oturmuş." ifadesi yer almaktadır.

Bu ifadenin Türk kağanlarına yüklemiş olduğu misyon aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orta Asya hakanlığı
B) Sosyal devlet olgusu
C) Cihanşümül hükümdarlık
D) Kut anlayışı
E) Boylar federasyonu yapısı

6.

Verilen diyagramda Kök Türklerin diğer devletlerle kurduğu ilişkilere bakarak,

- I. Farklı devletlerle savaşmışlardır.
II. Ticarete önem vermişlerdir.
III. Çin'e karşı diğer devletler ile ittifak kurmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Bilinen ilk Türk devleti olan Asya Hun Devleti'nde Mete Han, I. Kök Türk Devleti'nde Mukan Kağan, II. Kök Türk Devleti'nde Kapgan Kağan ve Uygur Devleti'nde Moyen-Çur'un ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk boylarında birliği sağlayıp parlak bir dönem yaşatmaları
B) Yaşadıkları dönemde Çin'in siyasi ve ekonomik olarak güçsüz olması
C) İpek Yolu'nu tamamen ele geçirmiş olmaları
D) Taht kavgaları yaşamadan başa geçmiş olmaları
E) Bizans, Ak Hun ve Çinliler ile savaşlar yapmış olmaları

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 6

8. İlk Türk devletlerinde kağan kut sahibi devlet başkanı, başkomutan ve topluma liderlik eden biri olarak bütün gücü şahsında toplardı. Kağan savaşa ve barışa karar verir, devletin iç ve dış politikasını belirlerdi. Ordu ve devlet teşkilatının her kademesindeki görevlileri tayin edebilir ya da görevden alabilirdi. Bütün devlet görevlileri, askerler ve halk kağanın her biri kanun hükmünde olan emirlerine uymakla yükümlüydü. Kağan aynı zamanda yüksek mahkemeye başkanlık yapar, devlete karşı işlenen suçlarla ilgili davalar başta olmak üzere büyük davalarda cezalar verebilirdi.

Buna göre, ilk Türk devletlerinde kağan;

- I. yasama,
- II. yürütme,
- III. yargı

yetkilerinden hangilerini kullanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Verilen harita aşağıdaki tarihî gelişmelerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Asya Hun Devleti'nin kurulması
- B) I. Kök Türk Devleti'nin kurulması
- C) Kavimler Göçü
- D) Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılması
- E) Margus Antlaşması

10. Asya Hun Devleti'nin dağılmasının ardından Hunlar, batıya doğru yayılmaya başlamış ve Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Germen kavimlerini batıya doğru itmişlerdir. Kavimler Göçü adı verilen bu süreçte Hunlar Avrupa siyasetinde etkin hâle gelirken ikiye ayrılan Roma İmparatorluğu önemli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Kavimler Göçü'nün sonuçlarından biri olarak gösterilemez?

- A) Türk kültürü Avrupa'da yayılmıştır.
- B) Avrupa'nın etnik yapısı değişmiştir.
- C) Roma İmparatorluğu güç kaybetmeye başlamıştır.
- D) Bilim ve teknikte önemli gelişmeler yaşanmıştır.
- E) Avrupa'da siyasi dengeler değişmiştir.

(2019 TYT)

11. Birinci Göktürk Devleti Dönemi'nde Budizm'i kabul ederek bu dinin halk arasında yayılmasını sağlamaya çalıştığı için tepki çeken hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bumin Kağan B) İstemi Yabgu
- C) Tapo Kağan D) Mukan Kağan
- E) İşbara Kağan

(2019 AYT)

12. Oğuz Kağan altı oğlu ile birlikte dünyayı fethedip cihangir olduktan sonra ana yurduna döndü. Büyük bir kurultay topladı ve halka şölen verdi. Üç büyük oğlu "Bozoklar" sağda, üç küçük oğlu "Üçoklar" solda oturdu. Oğuz Kağan oğullarına şöyle seslendi: "Ey oğullarım, ben çok savaştım, artık çok yaşlandım. Düşmanlarımı ağılattım; dostlarımı sevindirdim." Daha sonra Oğuz Kağan yurdu oğulları arasında taksim etti. Ok-yay münasebetine göre Üçokların Bozoklara bağlı olduğunu bildirdi. Töre ve birliğe bağlı kalmalarını vasiyet etti.

Oğuz Kağan Destanı'ndaki bu ifadelerle göre Oğuzlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İkili teşkilat yapısına sahip oldukları
- B) Önemli olayları kutladıkları
- C) Boyların yönetimde eşit hakka sahip olduğu
- D) Yerleşik kanun ve kuralları bulunduğu
- E) Etkili bir askerî teşkilat meydana getirdikleri

(2020 AYT)

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 7

1. Eski Türklerde hafif suçlara genellikle on günü aşmamak üzere hapis veya bedel ödeme cezaları verilmesinin en önemli sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnançları
- B) Töreleri
- C) Göçebe kültürleri
- D) Aile yapıları
- E) Coğrafyaları

2. • Karasal iklime sahip olması
• Bozkırların geniş yer tutması
• Geniş ve yüksek platolarla kaplı olması

Türklerin ana yurdu Orta Asya'nın sahip olduğu bu özellikler Türkleri aşağıdakilerden hangisine doğrudan yöneltmiştir?

- A) Konargöçer yaşamaya
- B) Düzenli ordu kurmaya
- C) Yerleşik yaşama geçmeye
- D) Ticari faaliyetlerde bulunmaya
- E) Veraset sisteminde değişiklik yapmaya

3. Türklerin adil ve eşitlikçi anlayışına dayanan Türk töresini dünyanın her yerinde yürürlüğe koyarak insanlığı barışa ve huzura kavuşturma idealini gerçekleştirmek için bütün dünyaya hâkim olmak düşüncesi aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Cihat anlayışı
- B) Hanedan anlayışı
- C) Kut anlayışı
- D) Cihan hâkimiyeti anlayışı
- E) İkili devlet anlayışı

4. • "Tengri kuvvet verdiği için babam kağanın askeri kurt gibi imiş, düşmanı koyun gibi imiş."
• "Türk Tengrisi; Türk mukaddes yeri, suyu öyle tanzim etmiş. Türk milleti yok olmasın diye, millet olsun diye babam İltiş Kağan'ı, annem İlbilge Hatun'u göğün tepesinden tutup yukarı kaldırmış."
• "Tengri lütfettiği için illiyi ilsizletmiş, kağanlıyı kağan-sızlatmış, düşmanı tabi kılmış, dizliye diz çöktürmüş, başlıya baş eğdirmiş."

Orhun Kitabelerinde geçen bu ifadeler dikkate alındığında Türk yönetim anlayışı ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kağan, Tengri tarafından görevlendirilmiştir.
- B) Yönetim teşkilatında kadının da önemli bir yeri vardır.
- C) Yönetimi ilahi güce dayandırma Türkler ile başlamıştır.
- D) Kağan'ın öncelikli amaçlarından biri milletin varlığını korumaktır.
- E) Kağanın düşmanına üstünlük kurması, Tengri'nin yardımıyla olmaktadır.

5. Kavimler Göçü'nün aşağıda verilen sonuçlarından hangisi siyasi alanla ilgili değildir?

- A) Feodal beyliklerin ortaya çıkmaya başlaması
- B) İngiltere, Fransa, İspanya gibi devletlerin temellerinin atılması
- C) Roma İmparatorluğu'nun 395 yılında ikiye ayrılması
- D) Hunların, Avrupa Hun Devleti'ni kurmaları
- E) Avrupa'da pantolon ve ceket giyimine başlanması

6. İslamiyet öncesi dönemde İç Asya'da yaşayan Türk toplulukları bozkır coğrafyasının şartları ile mücadele etmişlerdir. İç Asya büyük ölçüde bozkırlarla kaplıydı. Bozkırlar kimi yerlerde ıssız çöllere dönüşürdü. Bozkırlar kışları çok soğuk ve kar fırtınalı, yazları ise sıcak ve kurak geçerdi.

İçinde bulundukları bu şartlar Türkleri;

- I. konargöçer hayat,
- II. hayvancılık yapma,
- III. yaylak ve kışlak hayatı sürme

durumlarından hangilerine yöneltmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 7

7. Nüfusu artan Hunlar, topraklarının yetersiz kalması üzerine Alanların ülkesini ele geçirdiler. 374 yılından itibaren de hükümdarları Balamir komutasında İtil (Volga) Nehri'ni geçerek batıya doğru ilerlediler.

Aşağıdakilerden hangisi Hunların başlattığı Kavimler Göçü'nden etkilenmemiştir?

- A) Persler B) Vizigotlar C) Franklar
D) Vandallar E) Ostrogotlar

8. • Türk kültürünün önemli bir unsuru olan at, ilk defa bu kültürde görülmüştür.
• Türklere ait en eski kültür bölgesi olarak kabul edilmektedir.
• Afanesyevo kültürünün daha geniş bir alana yayılmış ve gelişmiş şeklidir.
• İskit kültürünü oluşturan atlı-göçebe kültürünün Orta Asya'ya yayılmasını sağlamışlardır.

Orta Asya kültür merkezlerine ilişkin verilen özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi ile ilgili bilgi yoktur?

- A) Anav B) Andronova C) Afanesyova
D) Karasuk E) Tagar

9. Harita: İlk Türk devletleri

Bu haritaya göre ilk Türk devletleri ile ilgili olarak,

- I. Sadece Asya'da devlet kurmuşlardır.
II. Aynı bölgede birden çok devlet kurmuşlardır.
III. Denizcilikle uğraşmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. "Yüceğileri ve yirmi altı kavmi; göğün yardımı, subayları-mın muharipliği, atalarımın kudretiyle yendim ve hâkimi-yetim altına aldım. Yay çekebilen tüm kavimler tek bir aile gibi birleştiler. Kuzeydeki memleketlerde asayiş kurdum. Sonunda herkes barış içinde yaşayabilecektir. Çin İmparatoru Hunlarımın Çin Seddi'ne yaklaşmasını istemiyorsa elçimin oraya gelişine kadar geri çekilmesi lazımdır."

Çin İmparatoruna bu mektubu yazan Mete (Mao-tun) ile ilgili;

- I. teşkilatçı bir karaktere sahip olduğu,
II. milletin mücadeleye gücüne inandığı,
III. Çin devletini ortadan kaldırmak istediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

(2021 AYT)

11. Göktürklerle karşı sık sık ayaklanan, Uygurlar Dönemi'nde uğradıkları baskılar üzerine batıya göç eden ve Karahanlı Devleti'nin kuruluşunda rol oynayan Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avarlar B) Kıpçaklar C) Kimekler
D) Karluklar E) Peçenekler

(2021 AYT)

12. Enes Öğretmen, öğrencilerine İslamiyet öncesi eski Türk toplumlarının yaşadıkları coğrafyalarda yazıtlara rastlandığını ayrıca tabak, çanak, yüzük, küpe, kemer tokası ve kemik eşyalar gibi günlük kullanılan malzemelerde yazıların bulunduğunu belirtmiştir.

Öğretmenin bu ifadesinden aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Merkeziyetçi yönetimi benimsedikleri
B) Yazıyı bildikleri ve kullandıkları
C) Farklı bölgelerde bulundukları
D) El işleriyle uğraştıkları
E) Süs eşyaları kullandıkları

(2022 AYT)

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 8

1. İlk Türk Devletleri hâkimiyetleri altında tuttıkları topraklarda ticareti canlandırmak amacıyla;

- I. Sasani,
- II. Bizans,
- III. Mısır

devletlerinden hangileriyle antlaşmalar yapmışlardır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2.

Verilen haritanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlk Türk Devletleri
B) Orta Asya kültür merkezleri
C) Orta Asya'dan Türk göçleri
D) Orta Çağ'ın ticaret yolları
E) Kavimler Göçü sonrası Orta Asya

3.

I	Anav Kültürü (MÖ 4000 - MÖ 1000)
II	Andronova Kültürü (MÖ 1700 - MÖ 1200)
III	Afanesyevo Kültürü (MÖ 2500 - MÖ 1700)
IV	Karasuk Kültürü (MÖ 1200 - MÖ 700)
V	Tagar Kültürü (MÖ 700 - MÖ 300)

Diyagramda kronolojik bilgi akışının sağlanabilmesi için hangi bilgilerin yer değiştirmesi gereklidir?

- A) I - II B) I - III C) II - III D) II - IV E) IV - V

4. "Devleti derleyen, toparlayan" anlamına gelen İteriş unvanını kullanan Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutluk Kağan
B) Böğü Kağan
C) Sulu Kağan
D) Mukan Kağan
E) İstemi Yabgu

5. Töre kesin ve keskindir. Kim ki töreye uya kutlanır. Kim ki töreye kıya, katlanır... Kağan odur ki adaleti üstün tutsun, töreyi yaşatsın. Töre yok olursa il yok olur. İl olmazsa budun kul olur.

Verilen bilgidен hareketle töre ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Adaletin sağlanması için gereklidir.
B) Devletin sürekliliği için önemli bir koşuldur.
C) Konargöçer yaşam tarzının etkisiyle oluşmuştur.
D) Töreyi uygulamak kağanın görevlerinden biridir.
E) Töresini kaybetmiş bir ulus yok olmuş sayılır.

6. • Malazgirt Savaşı'nda Bizans ordusundan ayrılarak Alp Arslan'ın ordusuna katılmıştır.
• Emevilerle mücadele ederek Orta Asya'nın Araplaşmasını engellemişlerdir.
• İstanbul'u iki kez kuşatmışlar ve Germenlerle Slavları yönetim, askerlik ve sanat alanlarında etkilemişlerdir.
• Büyük Selçuklu ve Osmanlı gibi cihanşümul devletler kurmuşlardır.

Verilen bilgilerle aşağıdakiler eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Peçenekler
B) Türgişler
C) Bulgarlar
D) Oğuzlar
E) Avarlar

İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası - 8

7. Kavimler Göçü, feodaliteye ortam hazırlamanın yanında Avrupa'nın etnik ve siyasi çehresinin şekillenmesinde belirleyici rol oynadı (I). Uzun süre devam eden göç hareketleri sırasında kavimler, birbirleriyle ve gittikleri ülkelerdeki yerli kavimlerle karışıp kaynaştı (II). Bu sosyal hareketlilik ve etkileşim sonucunda Almanlar, Fransızlar, İspanyollar, İngilizler vb. günümüz Avrupa milletlerinin oluşum süreci başladı (III). Aynı zamanda İngiltere, Fransa, İspanya gibi belli başlı Avrupa devletlerinin temelleri atıldı (IV). Atı eyerlemeyi, koşum takımları kullanmayı; pantolon, ceket ve iç çamaşırı giymeyi de Hunlardan öğrendiler (V).

Metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde Hunların, Avrupalılara kültürel yönden etkileri belirtilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Orta Asya'daki kurganlarda yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda ortaya çıkan her biri sanat eseri değerinde olan kalkan, zırh, kılıç, mızrak, madenî tabak, heykel, kaza, ibrik, eyer ve koşum takımları bulunmuştur.

Bu durum, aşağıdaki bilgilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Esnaf ve zanaatkar kitlesinin bulunduğu
B) Temel geçim kaynağının hayvancılık olduğunun
C) Hunların askerî açıdan güçlü olduğunun
D) Ekonomik yapının bozkır kültürü etrafında şekillendiğinin
E) Tarım ürünlerinde Çin ekonomisine bağlı kalındığının

9. • Toplum içinde dayanışmanın fazla olması
• Hareketli bir toplum yapısının olması
• Devlet yıkılsa bile toplumun varlığını devam ettirmesi

Eski Türk devletlerindeki bu özellikler aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Boylar biçiminde örgütlenmesiyle
B) Merkezî otoritenin güçlü oluşuyla
C) Kut anlayışının benimsenmesiyle
D) Ataerkil toplum yapısının olmasıyla
E) Askerî yapının güçlü olmasıyla

10. Doğu-batı ticaret yolları üzerinde bulunan Uygurlar farklı inanç ve kültürlerden etkilenmişlerdir. Çin'den Budizmi, İran'dan Maniheizmi alan Uygurlar, Akdeniz Havzası'ndan Suriyeli rahipler ve Soğdlar aracılığıyla da Hristiyanlığı, Helenistik edebiyatı ve sanatı öğrenmişlerdir.

Buna göre, Uygurlar ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Geniş bir coğrafya ile ilişki kurduklarına
B) Farklı dinleri benimsediklerine
C) Hoşgörülü bir toplum oluşturduklarına
D) Kültürel etkileşime açık olduklarına
E) Hâkim hayat tarzlarının göçebelik olduğuna

(2020 TYT)

11. Kök Türk Devleti'nin yıkılmasının ardından Karadeniz'in kuzeyi ve Kafkaslar Bölgesi'nde kurulan ve yönetici zümresi Musevi olan Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avar B) İkinci Kök Türk C) Bulgar
D) Uygur E) Hazar

(2020 AYT)

12. Doğu Roma İmparatorluğu'yla Avrupa Hunları arasında 434 yılında yapılan Margos Antlaşması'nın,

- Doğu Roma bundan sonra Hunlara bağlı kavimlerle antlaşmalar yapmayacak,
- Doğu Roma, Hunlardan kaçanlara sığınma hakkı vermeyecek,
- Ticari münasebetler yine belirli sınır kasabalarında devam edecek,
- Doğu Roma'nın ödediği yıllık vergi iki katına çıkarılacak.

maddeleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Doğu Roma'nın, Avrupa Hunlarının siyasi üstünlüğünü kabul ettiğine
B) İki devlet arasındaki ekonomik ilişkilerin sürdürüleceğine
C) Avrupa Hunlarının kendilerine yönelik ittifakları engellemeye çalıştığına
D) Doğu Roma'ya uygulanan maddi yaptırımın artırıldığına
E) Akdeniz ticaretinin Avrupa Hunlarının kontrolüne girdiğine

(2021 TYT)

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 1

1. İslamiyet öncesi dönemde Arabistan Yarımadası ve çevresinde zamanın iki büyük gücü olan Doğu Roma (Bizans) ile Sasani İmparatorlukları bulunmaktaydı. İki imparatorluk da Arabistan Yarımadası'nı topraklarına katmak için çaba sarf etmemiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında Arabistan Yarımadası'nın;

- I. çöllerle kaplı olması,
- II. topraklarının ekonomik getirisinin olmaması,
- III. farklı inançlara mensup toplulukların bulunması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. İslamiyet öncesi Arap toplumunda bedeviler (göçebe) ve hadariler (şehirli) olmak üzere iki grup yaşamaktaydı.

Aşağıda verilen bilgilerden hangisi bedevilerin göçebe bir yaşam sürdürmüş olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Çadırlarda yaşayan bedevilerin hayatlarında develer çok önemli bir yere sahipti.
- B) Bedeviler şehirli kadar medeni değildi.
- C) Bedeviler kabileler hâlinde yaşarlardı.
- D) Bedeviler Arapçayı en duru ve doğru şekilde konuşturlardı.
- E) Şehirli doğru Arapçayı öğrenmeleri için çocuklarını bedevi ailelerin yanına gönderirlerdi.

3. İslamiyet öncesi dönemde Orta Asya bölgesine hâkim olan devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Roma İmparatorluğu
- B) Habeş Krallığı
- C) Frank İmparatorluğu
- D) Sasani İmparatorluğu
- E) I. Kök Türk Devleti

4. İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadası'nda toplumsal eşitsizlik yaygın bir durumdur.

Bu bilgiye kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Toplumun; hür, köle, mevali olarak üç sosyal sınıfa ayrılması
- B) Kadınların mirastan pay alamaması
- C) Göçebe ve yerleşik yaşamın sürdürülmesi
- D) Köle ve cariyelerin bir mal gibi alınıp satılması
- E) Erkeğin tek taraflı olarak eşini istediği zaman boşayabilmesi

5. I. Nebati, Tedmür, Gassani, Main gibi farklı devletlerin aynı anda hüküm sürmesi
II. Kabilecilik anlayışına dayalı toplum yapısı
III. Kabileler arası kan davalarının yaşanması

Yukarıda verilenlerden hangileri İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadası'nda siyasi ve sosyal bir bütünlüğün sağlanamamasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. I. İslamiyet'i yaymak amacıyla yapılmış savaşlardır.
II. Cahiliye Dönemi'nde haram aylarda yapılan savaşlardır.
III. Bu savaşlar Arabistan dışındaki güçlü devletlere karşı yapılmıştır.

Yukarıdakilerin hangisinde "Ficar Savaşları" ile ilgili doğru bir bilgi verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 2

1. Hz. Peygamber, Hicret'ten sonra Medine'de muhacir ile ensarı kardeş ilan ederek;

- I. Medine'de kabileciliğe ve toplum içindeki çatışmalara son vermek,
- II. muhacirleri yerli halk ile kaynaştırmak,
- III. Müslümanlara toplum olma bilincini kazandırmak

amaçlarından hangilerini gözetmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Mekkelilerle Müslümanlar arasında gerçekleşen Bedir Savaşı'nı Müslümanlar kazanmışlardır. Savaş sonrası elde edilen ganimetler savaşa katılanlara eşit bir şekilde dağıtılmıştır. Esirlere iyi davranılmış, esirlerin birçoğu fidye karşılığı serbest bırakılmıştır. Fakir olan esirler eğer okuma-yazma biliyorsa on Müslümana okuma-yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakılmıştır.

Bu duruma göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Müslümanlar önemli bir güç olduklarını düşmana göstermişlerdir.
B) Esirlere eziyet ve kötü muamelede bulunulmamıştır.
C) Savaş sonrası Müslümanların ekonomik gücü artmıştır.
D) Hz. Peygamber, eğitime büyük önem vermiştir.
E) Savaş sonrası Medine'de İslam Devleti kurulmuştur.

3. Hz. Peygamber, aşağıdaki sefer ya da savaşların hangisine katılmamıştır?

- A) Tebük B) Mute C) Uhud
D) Taif E) Hendek

4. Aşağıdaki gelişmelerin hangisiyle Mekkeliler Müslümanları resmen tanımıştır?

- A) Bedir Savaşı'nın kazanılması
B) Hayber'in Fethi
C) Hudeybiye Antlaşması'nın imzalanması
D) Medine Sözleşmesi'nin yapılması
E) Hendek Savaşı'nın kazanılması

5. Hz. Peygamber; Mekke'nin fethinden sonra kendisi bir çadırdaki konaklamış, eski evine gidip konaklamasını söyleyenlere ise Medine'ye hicretinden sonra evinin müşrikler tarafından satıldığını söyleyerek bir evinin bulunmadığını ifade etmiştir. Muzaffer bir kumandan ve şehrin fatihi olmasına rağmen eski evini zorla geri almamıştır.

Bu duruma göre,

- I. İslamiyet hak ve adalete önem vermiştir.
- II. İslamiyet'e göre bir kişi bulunduğu mevki ya da makamdan yararlanarak mülk edinemez.
- III. Mekke'nin fethiyle İslam tarihinde savaşlar dönemi sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Aşağıdaki savaşların hangisiyle Arabistan Yarımadası'ndaki putperest tehdit tamamen ortadan kaldırılmıştır?

- A) Huneyn B) Hendek C) Uhud
D) Bedir E) Mute

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 2

7. Hz. Ebubekir Dönemi'nde meydana gelen;

- I. yalancı peygamberlerin ortadan kaldırılması,
- II. dinden dönenlere karşı Ridde Savaşlarının yapılması,
- III. Kur'an-ı Kerim'in kitap hâline getirilmesi

gelişmelerinden hangilerinin temel amacı devlet otoritesini sağlamaya yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Cemel Vakası
II. Kerbela Olayı
III. Sıffin Savaşı

Verilenlerden hangileri Hz. Ali Dönemi'nde yaşanan gelişmelerdendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Hz. Ömer Dönemi'ndeki,

- I. Ülke, yönetim birimlerine ayrılmış ve buralara merkezden valiler atanmıştır.
- II. Düzenli ordu kurulmuştur.
- III. Fethedilen bölgelerde ordugâh şehirleri oluşturulmuştur.

gelişmelerinden hangileri merkezî otoriteyi güçlendirmek ve askerî gücü artırmak amacı ile gerçekleştirilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Hz. Osman Dönemi'nde, Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak önemli İslam beldelerine gönderilmiştir.

Bu uygulamanın temel dinî amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdari işlerde birlik sağlamak
B) İslamiyet'in asıl kaynağından öğrenilmesini sağlamak
C) Fetihlerin kalıcı olmasını sağlamak
D) Devletin sınırlarını genişletmek
E) Arapça'nın yaygınlaşmasını sağlamak

11. Dört Halife Dönemi'ne tarihçiler tarafından "Cumhuriyet Dönemi" adı verilmiştir.

Bu ifadenin kullanılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halifelerin seçimle iş başına gelmesi
B) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
C) Halifeliğin babadan oğula geçmesi
D) Siyasi birliğin sağlanması
E) Barışçı politikanın izlenmesi

12. Dört Halife Dönemi'ndeki gelişmelerden hangisi sınırların genişlediğine kanıt olarak gösterilemez?

- A) Divan teşkilatının kurulması
B) Kuran-ı Kerim'in çoğaltılması
C) Düzenli ordunun kurulması
D) Vergi gelirlerinin artması
E) Yalancı peygamberlerin ortadan kaldırılması

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 3

1. İslamiyet öncesi Arabistan'da; Nebatiler, Tedmür, Gassani, Main, Hire, Sebe gibi devletler bulunmaktaydı. Bununla birlikte Arabistan'da çöllerde yaşayıp hayvancılıkla uğraşanlar "bedevi" şehirlerde yaşayan ve tarımla uğraşanlar "hadari" olarak adlandırılmıştır. Hürler, köleler ve mevaliler şeklinde toplumsal sınıfların görüldüğü Araplar da kadınlara neredeyse hiçbir konuda hak tanınmamıştır.

Bu bilgilere göre Arabistan'da;

- I. yerleşik yaşam,
- II. sosyal eşitlik,
- III. siyasi birlik

durumlarından hangilerinin varlığından söz edilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Medine Sözleşmesi'ne göre Müslümanlar ve Yahudiler birlikte ve barış içinde yaşayacaktır. Her topluluk birbirinin dinine saygı gösterecektir. Medine'ye dışarıdan bir saldırı yapılırsa bütün topluluklar birlikte savaşacak ve şehri savunacaktır. Medine'de yaşayan herkes eşit haklara sahip olacak ve hiçbir topluluğun birbirine üstünlüğü olmayacaktır.

Bu maddelerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Gayrimüslimler inanç özgürlüğüne sahiplerdir.
B) Devletin savunulmasında birlikte hareket edilmesi kararlaştırılmıştır.
C) Vatandaşlık hukuku oluşturulmuştur.
D) Toplumsal barışa önem verilmiştir.
E) Mekke'li putperestlerin saldırıları önlenmiştir.

3. Orta Çağ'da İslam dünyasında bilimin gelişmesinde;

- I. İslam dininde bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi,
- II. Müslüman bilginlerce Antik Yunan ve Hint biliminin tercüme yoluyla alınması,
- III. İslam devletlerinde medrese ve kütüphanelerin açılması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. İslam Devleti'nin farklı dönemlerinde Medine, Kûfe, Şam ve Bağdat gibi çeşitli şehirlerin devlet merkezi olarak kullanılmasında;

- I. bu şehirlerin kutsal kabul edilmesi,
- II. ekonomik potansiyellerinin giderek artması,
- III. egemen gücün değişmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

5. • Hz. Osman'ın şehit edilmesi
• Sıffin Savaşı ve Hakem Olayı
• Hz. Ali'nin şehit edilmesi

Dört Halife Dönemi'nde yaşanan bu gelişmelerle ilgili ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halifelik, Emevi ailesine geçmiştir.
B) İslam dünyasında ayrılıklara yol açmıştır.
C) Halifelerin seçimle belirlenmesi usulüne son verilmiştir.
D) Müslümanların hayatlarını kaybetmesine neden olmuştur.
E) Haricilik ortaya çıkmıştır.

6. Emeviler Dönemi'ndeki;

- I. Kerbela'da Hz. Hüseyin'in öldürülmesi,
- II. fetih politikasının sürdürülmesi,
- III. üst düzey memurluklara Emevi ailesi mensuplarının atanması

gelişmelerinden hangileri halkın yönetime olan güvenini sarsmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 3

7. “Abbasi Devleti Dönemi’nde Türklerin devlet içindeki etkisi artmıştır.” **bilgisini veren tarih öğretmenin bu bilgisine;**

- I. Harun Reşid’in muhafız birliğinin Türklerden meydana gelmesi,
- II. Bizans’tan gelebilecek tehditleri önlemek için Avassım adıyla şehir kurulması,
- III. askerî birliklerin arasına Türklerin alınmaya başlanması

gelişmelerinden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

8. Tarih Öğretmeni Hasan Bey dersinde öğrencilerine “Memlûklular, İhşidiler, Eyyubiler ve Tolunoğulları devletlerinin ortak özellikleri nelerdir?” sorusunu yöneltmiştir.

Bu soruya verilen,

- I. Mısır’da kurulmuştur.
- II. Osmanlı Devleti ile sorun yaşamışlardır.
- III. Türk İslam devletleridir.

cevaplarından hangilerinin doğru olduğu söylenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. I. Hudeybiye Antlaşması
II. Hayber Kalesi’nin Fethi
III. Yermük Savaşı

Verilen gelişmelerden hangileri Hz. Muhammed Dönemi’nde İslamiyet’in yayılmasına katkı sağlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Hz. Ömer Dönemi, yapılan fetihlerin yanı sıra devlet teşkilatı ve kurumların oluşturulmasında da önemli bir dönem olarak kabul edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde yapılan çalışmalardan biri değildir?

- A) Mahkemelerin oluşturulması
B) Beytül-Hikme adlı ilim merkezinin kurulması
C) Askerî posta teşkilatının kurulması
D) Vergilerin sistemli hâle getirilmesi
E) Ordugâh şehirlerin kurulması

(2018 AYT)

11. Medine şehri “Yesrib” olarak anılırken sonrasında bu şehre “Peygamber Şehri” anlamında “Medinetü’n-Nebi” denilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hicret
B) Cemel Vakası
C) Hakem Olayı
D) I. Akabe Biatı
E) Kerbela Olayı

(2020 AYT)

12. “Hz. Ebubekir Dönemi’nin ilk zamanlarında İslam Devleti içerisinde karışıklıklar yaşanmıştır.” **ifadesini kullanan bir tarihin;**

- I. Ridde Savaşları,
- II. Cemel Vakası,
- III. Haricilerin ortaya çıkması

durumlarından hangilerini örnek göstermesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2021 AYT)

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 4

1. Cahiliye Dönemi Arap toplumunda insanlar hürler, esirler ve mevali olmak üzere başlıca üç gruba ayrılırdı. Hürler kabilelerindeki diğer insanlarla eşit bir yaşam sürer, onlarla beraber göç etme ve savaşa gitme gibi haklara sahip olurdu. Hiçbir hakka sahip olmayan esirler ise eşya gibi alınıp satılır ve miras olarak bırakılabilirdi. Efendi, kölesine ölüm dâhil istediği cezayı verebilir ve bundan dolayı sorumlu tutulmazdı. Özgürler ile köleler arasındaki mevali sınıfı, efendileri tarafından azat edilmiş kölelerden ve cariyelerden meydana gelirdi. Mevali, kendisini bağışlayan efendisinin kabilesine girerek onun akrabası olurdu. Bununla birlikte hürler sınıfından bir kadınla evlenemezdi.

Buna göre, Cahiliye Dönemi Arap toplumu ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ekonominin temeli hayvancılıktır.
- B) Dinsel gelenekler devam etmektedir.
- C) Toplumsal eşitlik sağlanamamıştır.
- D) Hukuk sistemi gelişmiştir.
- E) Sosyal barış sağlanmıştır.

2. Emeviler Dönemi'nde Araplar diğer Müslümanlardan üstün görüldüğü halde, Abbasiler Dönemi'nde mevali politikasına son verilmiş, Arap olmayan Müslümanlara da devlet yönetimi ve orduda görev verilmiştir.

Abbasiler Dönemi'ndeki bu anlayış değişikliğinin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) İslamiyet'in farklı milletler arasında hızla yayılmasına
- B) Halifelerin seçimle belirlenmesine
- C) İslam Devleti'nde merkezî otoritenin güçlenmesine
- D) Dinî bilimlerde çalışmaların artmasına
- E) İslamiyet'te farklı mezheplerin doğmasına

3. Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarından sonra Medine Sözleşmesi'ne uymayıp Mekkelilerle iş birliği yapan Yahudilerin Medine'den çıkarılması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Yapılan savaşların tamamının Mekkeliler tarafından kazanıldığı
- B) Mekkelilerle, Yahudilerin aynı dine inandıklarının
- C) Medine'de siyasi gücün Müslümanlarda olduğunun
- D) Medinelilerin farklı dinlere saygı duymadığının
- E) Arap Yarımadası'nda din birliğinin sağlandığının

4. “- - -, başı Hicaz'da, kalbi Şam'da olan bir kartaldı. Kartalın bir kanadı Mısır ve Irak'ta olup ayakları Anadolu'ya uzanmıştı.”

Ahmet Cevdet Paşa'ya ait bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Abbasiler
- B) Emeviler
- C) Fatımiler
- D) Endülüs Emevi Devleti
- E) Tolunoğulları

5. “Endülüs fatihlerinin dil, edebiyat ve diğer sosyal kurumlarının etki ve çekiciliği o derece büyük oldu ki tamamen İslam dinine girmiş olmamakla birlikte, şehirlerde yaşayan Hristiyan halkın çoğu Müslümanlar gibi bir hayat sürmeye başladılar. Sanat, şiir, felsefe ve ilimler alanında kendilerinin ne kadar geri olduğunun farkına vardılar. İslam medeniyetinin parlaklığından gözleri kamaşmış yerli Hristiyanlar kısa zamanda, İslami yaşayış tarz ve biçimini taklit ettiler.”

Bu paragraf aşağıdaki ülkelerden hangisi ile ilgilidir?

- A) İtalya
- B) Almanya
- C) İspanya
- D) İngiltere
- E) Fransa

6. Hz. Ali'nin şehit edilmesinden sonra Hz. Hasan halife olarak kısa bir süre İslam topraklarının bir kısmını yönetmiş, ancak Muaviye'nin güçlü bir ordu kurup geniş topraklara hükmetmesi pek çok Müslüman'ın onun halifeliğini kabul etmesine neden olmuştur. Muaviye ise oğlu Yezid'i halife ilan etmiştir.

Bu durum Emevilerde;

- I. halifeliğin saltanata dönüşmesi,
- II. mevali anlayışının ortaya çıkması,
- III. İslamiyet'in Arap Yarımadası dışında yayılması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 4

7. Arabistan Yarımadası'ndaki Cahiliye Dönemi kültürünün varlığı aşağıdaki gelişmelerden hangisinin önünde önemli bir engel oluşturmuştur?

- A) Ticaretin gelişmesinin
- B) Kölelere kötü muamelede bulunulmasının
- C) Putperestliğin yayılmasının
- D) Şiir ve hitabet sanatının gelişmesinin
- E) İslamiyet'in yayılmasının

10. Aşağıdakilerden hangisi İslam dünyasının ilk dönemlerinde siyasi ve dinî bölünmelere neden olan olaylardan biri değildir?

- A) Cemel Vakası
- B) Sıffin Savaşı
- C) Mute Savaşı
- D) Hakem Olayı
- E) Kerbela Olayı

(2019 AYT)

8. İslamiyet Mısır, Yunan, Hint ve İran gibi büyük medeniyetlerin kurulup geliştiği topraklar üzerinde yayılmıştı. Bu durum Müslümanlara kendilerinden önceki medeniyetlerin zengin bilgi birikiminden faydalanma imkânı sunuyordu. Ancak bu imkânın kullanılabilmesi için çeşitli dillerde yazılmış eserlerin Arapçaya tercüme edilmesi gerekiyordu.

Paragrafta ifade edilen tercüme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için açılan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dâru'n-Nedve
- B) Darü'l-İlim
- C) Beytû'l-mal
- D) Beytû'l-Hikme
- E) Darü'l-hendese

11. Başlangıçta Zengilere bağlı olarak faaliyet gösterirken daha sonra Mısır'ı ele geçirerek bağımsız olan, Selçuklu devlet geleneğinin Mısır'da yerleşmesini sağlayan, Mısır'da Şii Fâtîmî Hilafetini sonlandırmanın yanı sıra Haçlılara karşı da başarılı bir mücadele yürüten devlet, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tolunoğulları
- B) Samaniler
- C) Eyyubiler
- D) Memlükler
- E) İhşidiler

(2021 AYT)

9. 711 yılında Rio Guadalete mevkiinde Gotları mağlup etmiş ve Müslümanların karşısında önemli bir güç kalmadığı için belirli aralıklarla yapılan seferlerle bütün İspanya'yı fethetmiştir.

Hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarık bin Ziyad
- B) Halid bin Velid
- C) Selahaddin Eyyubi
- D) Abdülmelik bin Mervan
- E) Ömer bin Abdülaziz

12. Hilafetin Abbasilere geçmesinden sonra orduda Türklerin sayısının ve etkinliğinin artması, İran kökenlilerin yönetimde yüksek makamlara getirilmesi dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Emevi Dönemi mevalî politikasından vazgeçildiğine
- B) Gayrimüslimlerin de asker ve memur olabildiğine
- C) Türkçe ve Farsçanın devlet dili olduğuna
- D) Şiiliğin resmî mezhep hâline geldiğine
- E) Halifenin yetkisinin dinî alanla sınırlandırıldığına

(2022 AYT)

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 5

1. Emeviler Dönemi'nde meydana gelen;

- I. Arap olmayan Müslümanların mevali sayılması,
- II. devlet yönetimine sadece Arapların gelmesi,
- III. geniş bir alanda hâkimiyet kurulması

gelişmelerinden hangileri toplumsal birlik ve beraberliğin oluşmasını olumsuz etkilemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Emevi Devleti'nin yıkılmasında;

- I. cihat politikasının devam ettirilmesi,
- II. merkezî otoritenin zayıflaması,
- III. Arap milliyetçiliği politikasının izlenmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Emevi Devleti'ndeki;

- I. ilk Arap parasının bastırılması,
- II. Arapçanın resmî dil olması,
- III. Arap olmayanların köle kabul edilmesi

gelişmelerinden hangileri Arap milliyetçiliğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Emeviler Dönemi'nde Arap olmayan Müslümanlar için köle anlamına gelen "Mevali" kavramı kullanılmış, yönetimde Araplara yer verilmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) İslam Devleti, Arap Devleti'ne dönüşmüştür.
B) Toplumda huzursuzluklar ortaya çıkmıştır.
C) İslam Devleti'nde fetihler durma noktasına gelmiştir.
D) İslamiyet'in yayılma hızı yavaşlamıştır.
E) Arap olmayan Müslümanların devlete bağlılığı azalmıştır.

5. Emevi halifesi Abdülmelik Dönemi'nde ilk Arap-İslam parası bastırılmış ve devletin resmî dili Arapça olmuştur.

Bu durumun;

- I. Arapçanın yaygınlaşması,
- II. ekonominin güçlenmesi,
- III. İslamiyet'in yayılması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. Sekizinci Emevi halifesi olan Ömer bin Abdülaziz'in ilk dört halifeye ithafen "Beşinci Halife" ya da Hz. Ömer'e ithafen "İkinci Ömer" olarak anılmasında;

- I. mevalilerden alınan cizye vergisini kaldırarak ayrımcılığa son vermesi,
- II. toplumun her kesimini kucaklayan bir yönetim anlayışını benimsemiş olması,
- III. fetih politikasına son vermesi

faaliyetlerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 5

7. Emeviler zamanında Araplarla savaşan Türkler, Abbasiler zamanında İslamiyeti benimsemeye başlamışlardır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. ırkçı politikanın terk edilmesi,
- II. Türklere hoşgörülü davranılması,
- III. halifelerin seçimle başa gelmesi

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdaki Türk-İslam devletlerinden hangisi Abbasi-leri Şii tehlikesinden kurtarmıştır?

- A) Tolunoğulları
B) İhşîdîler
C) Büyük Selçuklu Devleti
D) Memlûklar
E) Safevi Devleti

9. Abbasilerin son dönemlerinde halifenin otoritesi zayıflamış, devlet yönetiminde Türk ve İran kökenli devlet adamları etkili olmaya başlamıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine zemin hazırladığı söylenebilir?

- A) Abbasi devlet yönetiminde Türk ve İran kültürünün etkisinin azalmasına
B) İslam dini içinde yeni mezheplerin kurulmasına
C) Endülüs Emevi Devleti'nin yıkılmasına
D) Abbasi sınırları içinde yeni devletlerin kurulmasına
E) Abbasi Devleti'nin Türkler ve İranlılar tarafından yıkılmasına

10. Aşağıdaki Abbasi halifelerinden hangisi, devlet yapısında güçlenen Arapların ve İranlıların karşısında Türkleri dengeleyici bir unsur olarak değerlendirmiştir?

- A) Memun B) Mansur C) Mütevekkil
D) Emin E) Harun Reşit

11. Abbasi Halifesi Mu'tasım zamanında devlet içindeki Türklerin durumu daha da sağlamlaşmıştır. Türk komutanlar, ülke içinde çıkan isyanların bastırılmasında görev almış ve Bizans üzerine Anadolu'ya yönelik seferlere de katılmışlardır.

Yukarıdaki gelişmelerin sonucunda Bağdat'ın kuzeyinde Türkler için aşağıdaki şehirlerden hangisi kurulmuştur?

- A) Buhara B) Samarra C) Basra
D) Taşkent E) Semerkant

12. I. Abbasi Hanedanı'nın varlığının korunması
II. Bizans'tan gelebilecek tehditlerin önlenmesi
III. İsyanların bastırılması

Abbasiler yukarıda belirtilen hangi gerekçelerle Türklerden yararlanmışlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 6

1. Abbasiler Dönemi'nde Müslümanlar, Hintlilerden matematikte onlu sistemi alarak Hint rakamlarını yeniden düzenleyip kullandılar. Ayrıca coğrafya, tıp, eczacılık alanlarında önemli bilgiler edindiler.

Buna göre, Abbasi Devleti ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimsel çalışmaların yapıldığına
B) Abbasilerin Hindistan'ı işgal ettiğine
C) Avrupa'da Rönesansı başlattıklarına
D) Tıp, eczacılık alanındaki ilk çalışmaların Abbasiler tarafından yapıldığına
E) Sadece doğu kültüründen etkilendiklerine

2. İslam aydınları arasında Muallim-i Sani (ikinci öğretmen) olarak bilinen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bîrûnî
B) İbn-i Sina
C) Fârâbî
D) Kindî
E) Hârizmî

3. • El-Kanun fî't-tıp adlı eseri Avrupa'da uzun yıllar okutulmuştur.
• Avicenna adıyla bilinmektedir.
• Tıp alanında çalışmalar yapmıştır.

Verilen bilgiler aşağıdaki bilim insanlarından hangisine aittir?

- A) Fârâbî
B) İbn-i Sina
C) Câbir
D) El Hârizmî
E) Gazâlî

4. I. Fıkıh, İslam hukukudur.
II. Tefsir, Kuran-ı Kerim'i açıklayan ve yorumlayan bilimdir.
III. Tasavvuf, Allah'ı tanımayı ve ona kalp yoluyla yakınlaşmayı amaç edinir.

İslami bilimlerle ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

5. Orta Çağ'da Fârâbî, İbn-i Sina, Hârezmî gibi bilgilerin eserlerinin, Latinceye çevrilerek Avrupa üniversitelerinde okutulması aşağıdaki görüşlerden hangisini güçlendirmektedir?

- A) Endülüs'te, Müslümanların güçlü ordulara sahip olduğu
B) Avrupa'nın, ticari ve ekonomik etkinliklerde zayıf kaldığı
C) İslam uygarlığının, Avrupa uygarlığından daha çok geliştiği
D) Avrupa'da, üniversitelerin kurulmaya başlandığı
E) Hristiyanlarla Müslümanlar arasındaki savaşların sona erdiği

6. Hz. Peygamber, Kur'an'ın okunması, dinin temel gereklerinin öğrenilmesi gibi konuları ön plana almıştır. Bedir Savaşı'nda ele geçirilen esirlerden, Müslümanlara okuma-yazma öğretenlerin serbest bırakılması, Hz. Peygamber'in eğitime verdiği önemin bir göstergesidir. Hz. Peygamber'in tıp tahsili için Müslümanları hatta henüz Müslüman olmayanları da o günün en önemli bilim merkezi olan İran'daki Cündişapur'a göndermesi bilime verdiği önemin bir kanıtıdır.

Yukarıdaki paragraf değerlendirildiğinde,

- I. İslam, bilimle çatışan bir din değildir.
II. Hz. Peygamber, Müslümanların bilime bakış açısını şekillendirmiştir.
III. İslam dininde yalnızca dinî ilimleri öğrenmek önemlidir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 6

7. Aşağıdakilerden hangisi İslam dünyasında eğitim ve bilim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği mekânlardan biri değildir?

- A) Mescit B) Camii C) Medrese
D) İmarethane E) Kütüphane

8. İslam Devleti'nin başkenti olan Medine'de Hz. Peygamber'in gündelik hayatını ve faaliyetlerini sürdürebileceği bir mescit yapılmıştı. Mescid-i Nebevi adı verilen bu yapı üç bölüme ayrılarak birinci bölümü Hz. Peygamber'in ailesine, ikinci bölümü ibadete, üçüncü bölümü de eğitim ve öğretim faaliyetlerine tahsis edilmiştir.

Buna göre,

- I. İbadet ve eğitim-öğretim Müslümanın sosyal yaşamının vazgeçilmez unsurlarıdır.
II. İslamiyet'te ibadet kadar Müslümanın bilgilenmesi ve öğrenerek kendini cehaletten kurtarması da çok önemlidir.
III. İslamiyet yalnızca Müslümanların dinî yaşamını düzenlemiştir.

Çıkarımlarından hangilerinin doğru olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Aşağıdakilerden hangisi Abbasiler Dönemi'nde kurulmuş olan Beytül-hikmetin özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Abbasi halifesi Harun Reşit tarafından kurulmuştur.
B) Bir araştırma ve eğitim kurumudur.
C) Kuruluş amaçlarından biri de dönemin ünlü astronom, matematikçi ve hekimlerini bir araya getirmektir.
D) Bilimin çeşitli alanlarındaki belli başlı eserlerin Arapça'ya çevrilmesinde etkin rol oynamıştır.
E) Zamanla Orta Çağ'ın en zengin kütüphanesi ve ilmi araştırma merkezi hâline gelmiştir.

10. İslam Medeniyetinde ilimler iki başlık altında toplanmıştır: Akli İlimler (Pozitif İlimler) ve Nakli İlimler (Dini İlimler).

Aşağıdakilerden hangisi nakli ilimlerden birisidir?

- A) Matematik B) Fıkıh C) Tıp
D) Coğrafya E) Astronomi

11. İslam bilim dünyasının önemli isimlerinden biri olan Birunî şöyle demiştir: "Ben her kişinin kendi çalışmasında yapması gerekeni yaptım: Öncekilerin başarılarını minnettarlıkla karşılamak, onların yanlışlarını ürkmeden düzeltmek, kendisine gerçek olarak görüneni gelecek kuşağa ve sonrakilere emanet etmek."

Birunî'nin bu ifadesi değerlendirildiğinde,

- I. Eski bilim insanlarının çalışmaları görmezden gelinmemiş, onların birikimleri üzerine tamamlayıcı bilimsel çalışmalar yapılmıştır.
II. Birunî kendisinden önceki bilim insanlarına ön yargıyla yaklaşmamıştır.
III. Bilim, farklı bilim insanlarının ortak katkılarıyla ilerler.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. Teorik ve deneysel çalışmalarıyla kimyanın gelişmesinde önemli rol üstlenmiştir. Birçok kimyasal bileşiğin, kimyasal alet ve sürecin uygulayıcısı olan İslam bilgini, modern kimyanın kurucusu olarak kabul edilir.

Verilen paragrafta hakkında bilgi verilen İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ömer Hayyam
B) İmam-ı Gazali
C) Câbir İbn Hayyan
D) İbn-i Rüşd
E) İbn-i Haldun

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 7

1. İslamiyet'in doğduğu dönemde kast sistemi sebebiyle siyasi birlik kurulamayan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Endonezya B) Tibet
C) Afganistan D) Hindistan
E) İran

2. I. Ridde denilen dinden dönme isyanları bastırıldı.
II. Yemen'de ortaya çıkan yalancı peygamberler sorunu çözüldü.
III. Kur'an-ı Kerim kitap hâline getirildi.
IV. Kudüs Bizanslılardan alınarak fethedildi.

Yukarıdakilerden hangileri Hz. Ebubekir Dönemi'nde gerçekleşen olaylardan değildir?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) I, II ve III E) I, III ve IV

3. Hz. Muhammed Dönemi'nde yapılan aşağıdaki savaşların hangisinde, Müslümanlar ilk kez Bizans'la karşı karşıya gelmişlerdir?

- A) Bedir B) Uhud C) Hunein
D) Mute E) Hayber

4. Emeviler, Pirene Dağlarını aşarak Avrupa içlerine doğru ilerlemek istediler. Ancak 732 yılında yaptıkları Puvatya Savaşı'nı kaybedince buradan dönmek zorunda kaldılar.

Emeviler, Puvatya Savaşı'nı aşağıdaki kavimlerden hangisi ile yapmışlardır?

- A) Franklar B) Vizigotlar
C) Germenler D) Vandallar
E) Berberiler

5. Abbasiler Dönemi'nde Halife Mansur zamanında kurulan ve başkent yapılan şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağdat B) Medine C) Şam
D) Samarra E) Kufe

6. İslam dünyasında astronomide Harezmi ve Ömer Hayyam; tıpta İbn-i Sina ve Razi; felsefede Farabi ve Kindi; matematikte Biruni; tarih ve coğrafyada Taberi, İbnü'l Esir ve İdrisi gibi bilim insanları alanlarında muhteşem eserler ortaya koymuşlar ve asırlarca etkilerini sürdürmüşlerdir.

Bu durum,

- I. İslam dini bilimsel gelişmelere açıktır.
II. Akli ilimlerin gelişmesinde İslam bilginlerinin de katkısı vardır.
III. İslam medeniyetinin gelişmesinde Avrupa'nın da etkisi görülmektedir.

yargılarından hangilerine kanıt olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7.

Öğrenciler	Aklî Bilimler	Naklî Bilimler
Deniz	Fizik	Fıkıh
Tahir	Kimya	Kelâm
Gülay	Astronomi	Tefsir
Elifsu	Kelâm	Hadis
Semih	Tıp	Tefsir

Aklî ve naklî bilimlere örnek vermelerini isteyen tarih öğretmene, yukarıdaki öğrencilerden hangisi yanlış cevap vermiştir?

- A) Deniz B) Tahir C) Gülay
D) Elifsu E) Semih

8. Abbasiler Dönemi'nde görülen;

- I. halifelerin belirlenmesi,
II. isyanların bastırılması,
III. Samarra adıyla şehrin kurulması

gelişmelerinin hangilerinde Türklerin etkisi olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 7

9. Tolunoğlu Ahmet tarafından Kahire’de bir hastane yaptırılmıştır. Bazı kaynakların ifadesine göre Mısır’da yapılan ilk hastanedir. Hastaneye gelir sağlamak için çarşı ve pazarların gelirleri vakfedilmiştir. Bu kurumda memlûk veya askerî sınıftan birinin tedavisine izin verilmemiş, aralarında din ve ırk ayrımı gözetilmeden sadece sivil halka sağlık hizmeti verilmiştir. Temizliğe son derece dikkat edilen hastanede erkek ve kadınlar için iki ayrı hamam da yaptırılmıştır. Hastaneye başvuran hastaların ilaçları, yiyecekleri ücretsiz verilmiş, tedavileri ise sağlıklarına kavuşuncaya kadar karşılıksız olarak yapılmıştır.

Metne göre, Tolunoğulları ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sosyal devlet anlayışını yaşattıklarına
B) Sivil halkın lehine pozitif ayrımcılık yaptıklarına
C) Hastanelerde hijyene dikkat ettiklerine
D) Hastaneye düzenli gelir sağladıklarına
E) Vakfedilen gelirler için vergi muafiyeti getirdiklerine

10.

Haritada daire içine alınan bölgelerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisi doğrudur?

- A) İslam dünyasının Avrupa’yı etkilediği merkezler
B) İslam kültür havzaları
C) İpek Yolu güzergahındaki İslam toprakları
D) Moğol istilasına maruz kalan İslam toprakları
E) İslam dünyasında Haçlı Seferleri’yle istilaya uğrayan bölgeler

11.

Medrese ve Önemli Kurumlar		
Endülüs Havzası	Bağdat Havzası	Horasan Havzası
Kurtuba Medresesi	Beytül-hikme	Nişabur Medresesi
Gırate Medresesi	Nizamiye Medreseleri	Belh Medresesi
		Semerkant Medresesi
		Uluğ Bey Rasathanesi
		Nişabur Bimaristanı

İslam medeniyetinde bilimin yoğun olarak yapıldığı havzalara ait tablo dikkate alındığında,

- I. Bilim havzaları sadece Asya ve Orta Doğu coğrafyasındadır.
II. Bilimsel faaliyetler için farklı kurumlar açılmıştır.
III. Tercüme faaliyetlerinin en yoğun olduğu havza Horasan Havzası’dır.

yargılarından hangilerine kesin ulaşılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

12. (I) İslamiyet’ten önce Arabistan’ın çeşitli bölgelerinde panayır kurulurdu. (II) Arapların ekonomik hayatında olduğu kadar sosyal hayatında da önemli bir yer tutan bu panayırın en önemlisi, uluslararası nitelikte ve aynı zamanda edebî bir kongre özelliği taşıyan Ukâz’dı. (III) Burada edebî sohbetler yapılır, şairler en güzel şiirlerini okur ve dereceye girenlerin eserleri ise Kâbe’nin duvarına asılırdı. (IV) Cahiliye Dönemi’nde kabileler arasında siyasi bir birlik olmamasına rağmen ticari açıdan bir birlik söz konusuydu. (V) Panayırın Hazreti Muhammed ve Dört Halife Dönemi’nde de düzenlenmesine devam edildi.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi, panayırın Arap toplumunun sosyal hayatına katkısına örnek gösterilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 8

1. Hz. Peygamber Dönemi'nde gerçekleşen Akabe Biatları aşağıdaki şehirlerin hangisinde İslamiyet'in yayılmasına neden olmuştur?

- A) Medine B) Taif C) Hayber
D) Kûfe E) Kudüs

2. Hz. Peygamberin Hicret'ten sonra Medine'de muhacir ve ensarı kardeş ilan etmesinde aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Toplum olma bilincini kazandırmak
B) Medine şehrinde din birliğini gerçekleştirmek
C) Tarafların birbirlerini kabullenmelerini sağlamak
D) Bilgi ve tecrübe paylaşımına ortam hazırlamak
E) Ortaklaşa iş yapma ve üretme anlayışını geliştirmek

3. Emevi halifesi Muaviye Dönemi'ndeki fetihler;

- I. Türkistan,
II. Anadolu,
III. Kuzey Afrika

bölgelerinden hangilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Emeviler Dönemi'nde siyasi çekişmeler neredeyse hiç bitmemiştir. Ancak sekizinci Emevi halifesinin dönemi farklıdır. Bu dönemde mevalilerden alınan cizye vergisi kaldırılarak ayrımcılığa son verilmiş ve toplumun her kesimini kucaklayan bir yönetim sergilenmiştir. Bu yüzden bu halifeye, ilk dört halifenin yönetim anlayışına benzer bir yönetim sergilediği için beşinci halife denmiştir.

Hakkında bilgi verilen Emevi halifesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muaviye
B) Abdülmelik bin Mervan
C) Ömer Bin Abdülaziz
D) I. Velid
E) Yezid

5. Abbasilerde, İslam toplumu genel olarak havas ve avam denilen iki tabakadan oluşuyordu.

Abbasilerde aşağıdaki gruplardan hangisi havas tabakasından sayılmıştır?

- A) Kâtip B) Esnaf C) Sanatkâr
D) Çiftçi E) Asker

6. İslam dünyasında kütüphanecilikle ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gerçek anlamıyla ilk kütüphane Emevi halifesi tarafından Şam'da kurulmuştur.
B) Abbasi Halifesi Me'mun'un Bağdat'ta Beyt'ül-hikmeyi açması önemli bir gelişmedir.
C) Sultanların saraylarında özel kütüphaneleri olmuştur.
D) VII. yüzyıldan itibaren matbaanın kullanımıyla birlikte kütüphaneler hızla çoğalmıştır.
E) Büyük camilerin yanında halk için kütüphaneler açılmıştır.

7.

Şairler, yazdıkları şiirler ile hem kendilerini hem de kabilelerini övüyorlardı.

Arapların ileri gelenleri anlaşmazlık yaşanan konularda oturup karar alıyorlardı.

Duyuru yapmak isteyenler seslerini duyuruyordu.

Uzak diyarlardan kervanlarla mal getiren tüccarlar, zamanın en büyük panayırında ürünlerini satabiliyordu.

Verilen bilgilere göre, Ukaz Panayırı'nın fonksiyonları ile ilgili,

- I. Ekonomiye katkı sağlamıştır.
II. Kültürel canlılığın yaşanmasına neden olmuştur.
III. Kabilecilik anlayışını zayıflatmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

İslam Medeniyetinin Doğuşu - 8

8. Harita: İslamiyet'in doğduğu dönemde Arap Yarımadası ve çevresi

Harita incelendiğinde aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hazarların Kafkasya'ya hâkim olduğu
- B) Avrupa'nın Kavimler Göçü'nün etkisiyle karışıklık içinde bulunduğu
- C) Türklerin Avrupa'da bir devlet kurdukları
- D) Sasani İmparatorluğu'nun İran'a hâkim olduğu
- E) Doğu Roma İmparatorluğu'nun üç kıtada topraklarının olduğu

9. Abbasi Devleti'nde Türkler, sadece orduda değil siyasi ve idari sahada da güç kazandı. Türk komutanlar, idari kadrolarda görev alıp devletin yönetiminde büyük ölçüde söz sahibi oldu.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin Abbasilere verdiği askerî destekler ile ilgili bir durum değildir?

- A) Haçlı saldırılarına karşı Abbasi halifesini korumaları
- B) Bizans saldırılarına karşı sınırlarda kurulan Avasım şehirlerine Türklerin yerleştirilmesi
- C) Şii tehlikesine karşı Tuğrul Bey'in Bağdat seferini gerçekleştirilmesi
- D) Halife Harun Reşid'in muhafız birliğinin Türklerden meydana gelmesi
- E) Halife Mutevekkil'den itibaren halifelerin belirlenmesinde Türklerin etkili olması

10. Abbasi ailesinden el-Müstansır, Memlûk Sultanı Baybars tarafından Kahire'de halife ilan edilmiştir. Baybars, Abbasi ailesinden birini halife ilan etmiş böylece Abbasi hilafetini Mısır'da yeniden kurmuştur.

Buna göre, Sultan Baybars'ın;

- I. Memlûkların İslam dünyasında gücünü artırmak,
- II. hilafetin koruyucusu sıfatıyla bütün İslam dünyası üzerinde nüfuz sahibi olmak,
- III. hâkimiyetini güçlendirmek

düşüncelerinden hangilerini hedeflediği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. Dogmatizmin egemen olduğu Orta Çağ Avrupa'sının İslam medeniyetinden etkilenmesinde aşağıdakilerden hangisinin rol oynadığı söylenemez?

- A) Haçlı Seferleri
- B) Akdeniz ticaretinin gelişmesi
- C) Mevali anlayışı
- D) İslam fetihleri
- E) Tercüme faaliyetleri

12. Emevilerin mevali politikası izlediğine;

- I. Arap olmayan Müslümanlardan cizye vergisinin alınması,
- II. Arap olmayan milletlerin idari görevlere getirilmemesi,
- III. Arapçanın resmî dil olarak kabul edilmesi

uygulamalarından hangileri kanıt olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 1

1. Çeşitli dönemlerde yaşadıkları çevrelere göre birçok dine inanan Türklerin bir kısmı Kök Türk Devleti zamanında Budizm'e; Uygurlar Dönemi'nde Manihaizm'e inanmış; Hazarlar, Museviliği kabul ederken; Peçenekler, Kumanlar ve Bulgarlar gibi Türkler de Hristiyanlığı kabul etmişlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türkler dünya üzerindeki bütün dinlere inanmışlardır.
- B) Türkler bulundukları coğrafyanın dinî inanışlarından etkilenmişlerdir.
- C) Hristiyanlığı kabul eden Türkler benliklerini yitirmişlerdir.
- D) Uygurlar mani dininin etkisiyle yerleşik hayata geçmişlerdir.
- E) Türklerin inandığı ilk din Gök Tanrı dinidir.

2. • Orta Asya'da Çin baskısı ortadan kalktı.
• İslamiyet Orta Asya'da yayılmaya başladı.
• İlk Müslüman Türk Devletleri kurulmaya başladı.

Verilen gelişmelerin aşağıdaki hangi olayın sonucunda ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Talas Savaşı
- B) Dandanakan Savaşı
- C) Malazgirt Savaşı
- D) Katvan Savaşı
- E) Haçlı Seferleri

3. Abbasi Devleti kurulduktan hemen sonra meydana gelen Talas Savaşı'nda (751) Araplar, Türkler ile birlikte Çinlilere karşı savaşmış, Batı Türkistan hâkimiyeti üzerinde önemli etkisi olan bu savaşı, Araplar kazanmıştır. Böylece Türklerin bölge üzerindeki üstünlüklerinin devamı sağlanmıştır.

Buna göre,

- I. Orta Asya'nın Çin etkisine girmesi engellenmiştir.
- II. Savaştan sonra Türklerin tamamı İslamiyet'i kabul etmiştir.
- III. Abbasi Devleti Batı Türkistan'da güç kazanmıştır.

durumlarından hangileri Talas Savaşı'nın sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerinde, eski Türk inancı ve anlayışı ile İslamiyet arasında benzerliklerin bulunması etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu benzerliklerden biri değildir?

- A) Din adamlarına ayrıcalık tanıyan ruhban sınıfının olmaması
- B) Temizliğe önem verilmesi
- C) Ahiret inancının olması
- D) Hırsızlık, yalancılık, adaletsizliğin yasak olması
- E) Tabiat güçlerinin kutsal sayılması

5. Talas Savaşı'ndan sonra Türklerle Araplar arasındaki ilişkiler normalleşmiş ve Türkler, Abbasiler tarafından ordu da, devlet kademelerinde görevlendirilmeye başlanmıştır.

Bu gelişmelerin;

- I. Türklerle Müslüman Araplar arasında yaşanan etki-leşimin artması,
- II. Türklerin süreç içerisinde İslam Devleti'nde siyasi etkinliğinin artması,
- III. İslam Devleti'nde düzenli ordu birliklerinin oluşturulması

durumlarından hangilerine yol açtığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. I. Türklerin İslamiyet'i kabul etmeye başlaması
II. Kâğıt yapma tekniğinin Çin dışında da yaygınlaşması
III. İslamiyet'in Orta Asya'da yayılması
IV. Çinlilerin Orta Asya'ya egemen olmalarının engellenmesi

Talas Savaşı'nın yukarıdaki sonuçlarından hangileri "Savaşlar sosyo-kültürel etkileşimde rol oynamaktadır." yargısına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) III ve IV
- C) II ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 1

7. I. Mevali politikasını terk etmeleri
II. Hoşgörü, eşitlik, adalet ilkelerini uygulamaları
III. Ümmetçi politika izlemeleri

Abbasilerin yukarıdaki uygulamalarından hangileri Türklerin İslamiyet'i kabulünde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Karahanlı Devleti'nde, İslamiyet'i resmî din olarak kabul eden ve Abdülkerim ismini alan hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Satuk Buğra Han
B) Bilge Kül Kadir Han
C) Arslan Han
D) Yusuf Kadir Han
E) Arslan Bezir Han

9. Aşağıdakilerden hangisi 960 yılında Karahanlı Devleti'nin hâkim olduğu yerlerde İslamiyet'i kabul eden Türk boylarından biri değildir?

- A) Yağma
B) Çiğil
C) Karluk
D) Tuhsi
E) Peçenek

10. Kutadgu Bilig'de, insanın sosyal hayattaki ve devlet nizamındaki görev ve sorumluluklarına değinilmiş, ideal Türk devlet anlayışının özellikleri anlatılmıştır.

Bu yönü ile Kutadgu Bilig'in;

- I. siyasetname,
II. seyahatname,
III. nasihatname

türlerinden hangilerine örnek olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. Türk milleti kendi yaşamını ve geleceğini "il" dediği devlete bağlamış ender bir millettir.

Türkler İslamiyet'in kabulü ile birlikte "il" yerine;

- I. devlet,
II. mülk,
III. kut

kavramlarından hangilerini kullanmışlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'i benimseyen Türklerin eski gelenek ve kültürlerine bağlı kaldıklarına kanıt olarak gösterilemez?

- A) Hanedanların soy olarak kendilerini Türk boylarına dayandırmaları
B) Han, hakan gibi unvanların hükümdarlarca kullanılması
C) Hükümdarların çıkardıkları emirlerde şer'i buyruklara uygun davranması
D) Hukuk kurallarında örfi kanunlara yer verilmesi
E) Eserlerdeki yabancı terimlerin Türkçeleştirilmesi

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 2

1. Karahanlılarda tahta çıkan hükümdar, Abbasi halifesi tarafından tasdik edilmiş, ülkede halife adına para bastırılıp hutbe okutulmuştur.

Buna göre,

- I. Karahanlı Devleti halife tarafından yönetilmiştir.
- II. İslam kültürünün devlet yönetimine etkisi olmuştur.
- III. Karahanlılar, Arap kültürünü tamamen benimsemişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. I. Selçuklularla Dandanakan Savaşı'nı yapmaları
II. Abbasi halifesini Büveyhoğullarına karşı korumaları
III. Baharat Yolu'nu ele geçirmeleri

Gaznelilerin İslam dünyasının koruyucusu hâline geldiklerine yukarıdaki gelişmelerden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Gazneli Mahmut, Hindistan'a 17 sefer düzenlemiştir. Bu seferlerde elde ettiği ganimetlerle Hindistan'da cami, mescit, han, hamam gibi eserler yaparak İslamiyet'in Hindistan'da yayılmasını sağlamıştır.

Buna göre,

- I. İslamiyet, farklı bir coğrafyada yayılma alanı bulmuştur.
- II. Gazneli Mahmut, sosyo-kültürel faaliyetlere önem vermiştir.
- III. Gazneliler, en güçlü dönemlerini yaşamışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. I. İkili teşkilatla yönetilmiştir.
II. Kut anlayışına dayalı veraset sistemi uygulanmıştır.
III. Taht, otağ, davul gibi hükümdarlık sembolleri kullanılmıştır.

Karahanlı Devleti ile ilgili verilen durumlardan hangileri İslamiyet öncesi Türk devlet geleneğinin devam ettiğini kanıtlamaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdakilerden hangisi Türk-İslam Dönemi'ne ait eserlerden biri değildir?

- A) Yenisey Yazıtları
B) Dîvânü Lûgati-t Türk
C) Atabet-ül Hakayık
D) Kutadgu Bilig
E) Divan-ı Hikmet

6. 1055 yılında Abbasi Halifesi Kaim Bi-Emrillah, Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey'den yardım istedi. Tuğrul Bey, askerleriyle Bağdat'a gelerek Büveyhoğullarını yendi ve halifeyi bu baskıdan kurtardı. Abbasi halifesi yaptığı yardımlar nedeniyle Tuğrul Bey'e "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" unvanını verdi. Hutbenin Tuğrul Bey adına okunmasını istedi.

Yalnızca bu bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Selçuklular, İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.
B) Selçukluların başkenti Bağdat yakınlarındadır.
C) Türk hükümdarı, Abbasi halifesine yardım etmiştir.
D) Abbasi halifesi Selçuklu Devleti için dinî lider durumundadır.
E) Abbasi halifesi, yönetimine tepki gösteren devletlerle mücadelede dışarıdan destek almıştır.

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 2

7. Büyük Selçuklu Devleti'nde melik denilen sultan çocukları, atabeyler tarafından vali olarak atandıkları bölgelerde devlet işlerinde eğitilmişlerdi.

Büyük Selçuklu Devleti bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamış olamaz?

- A) Yeni Türk devletlerinin kurulmasını sağlamak
- B) Taşra yönetimini denetim altında tutmak
- C) Meliklerin, halkın ihtiyaçlarını gözlemlemesini sağlamak
- D) Meliklere devlet yönetiminde deneyim kazandırmak
- E) Eyaletlerdeki devlet egemenliğini pekiştirmek

8. • Selçuklular ile Bizans arasında yapılan ilk önemli mücadeledir.
• Anadolu'ya yapılan Türk akınları hızlanmıştır.

Hakkında bilgi verilen savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pasinler
- B) Malazgirt
- C) Miryokefalon
- D) Serahs
- E) Talas

9. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, Malazgirt Savaşı'ndan sonra komutanlarına Anadolu için "Toprak fethedenin malıdır." diyerek fethettikleri yerlerin kendilerine verileceğini ifade etmiştir.

Sultan Alparslan'ın bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Merkezî otoritenin güçlenmesini sağlamayı
- B) Anadolu'da fetih hareketlerini hızlandırmayı
- C) Anadolu'yu Moğol saldırılarına karşı korumayı
- D) Haçlı Seferlerinin başlamasına engel olmayı
- E) Türkmenlerin Anadolu'ya gelmesini önlemeyi

10. I. Serahs
II. Pasinler
III. Malazgirt
IV. Nesâ

Yukarıdaki savaşlardan hangilerinin, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) I, III ve IV

11. Selçuklular, Malazgirt Savaşı'ndan sonra doğudan gelen Türkmenleri fethettikleri bölgelere yerleştirmeye başlamışlardır.

Selçukluların bu politikayla;

- I. fethedilen bölgelerde kalıcı olmak,
- II. Anadolu'da Türk nüfusunu artırmak,
- III. Bizans İmparatorluğu'nun Anadolu'daki etkinliğini azaltmak

amaçlarından hangilerini hedeflediği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. **Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında;**

- I. Karahitaylarla Katvan Savaşı'nın yapılması,
- II. ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı sayılması,
- III. Bâtınilerin zararlı çalışmalarda bulunması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 3

1. • Oğuzların Üçoklar kolunun Kınık boyuna mensupturlar.
• 1040-1157 yılları arasında hüküm sürmüşlerdir.
• Resmî dili Farsça, saray dili Türkçe, öğretim dili Arapçadır.
• Yöneticisi Türklerden, halkı çeşitli etnik gruplardan oluşmuştur.

Hakkında bilgi verilen Türk-İslam Devleti, aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Harzemşahlar
B) Büyük Selçuklu Devleti
C) Karahanlılar
D) Gazneliler
E) Tolunoğulları

2. Dandanakan Savaşı'ndan sonra Selçuklu Türklerinin Anadolu'ya doğru ilerleyişinin hızlanmasında göçebe Oğuzların yurt ve otlak bulma ihtiyacının etkisi büyük olmuştur.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenemez?

- A) Fetihlerle devlet sınırının genişlemesine
B) Anadolu'ya düzenli akınların başlamasına
C) Bizans ile askerî çatışmaların hızlanmasına
D) Malazgirt Savaşı'nın yapılmasına
E) Gazneli Devleti'nin yıkılmasına

3. Sultan Alp Arslan Dönemi'nde vezir Nizâmülmülk'ün çalışmaları ile Bağdat'ta Nizamiye Medresesi açılmıştır.

Bu medresenin açılmasında;

- I. devlet adamı yetiştirme,
II. Bâtınilerin zararlı çalışmalarının önüne geçme,
III. ülkedeki eğitim-öğretim seviyesini yükseltme

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Büyük Selçuklu Devleti'nde faaliyet göstermiş olan divanlar ve bu divanların görevleri ile ilgili aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Divan-ı İstifa - Mali işler
B) Divan-ı Arz - İlmî ve sosyal işler
C) Divan-ı İşraf - Mali ve idari işlerin kontrolü
D) Divan-ı İnşa - İç ve dış yazışmalar
E) Divan-ı Mezalim - Ağır siyasi suçlar

5. Büyük Selçuklu Devleti'nde saray teşkilatında çalışanların başında olan ve onları denetleyen görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hâcibü'l - Hüccâb
B) Emir-i Candar
C) Camedar
D) Emir-i Çaşnigir
E) Berid

6. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'ndeki hukuk sistemi ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Büyük Selçuklularda hukuk şer'i ve örfi olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
B) Şer'i hukukun temeli Kur'an-ı Kerim ve hadistir.
C) Örfi hukukun temelini eski Türk gelenekleri oluşturur.
D) Şer'i davalara emir-i dad, örfi davalara ise kadılar bakmıştır.
E) Yüksek mahkeme statüsüne sahip olan Divan-ı Mezalim'e sultan başkanlık etmiştir.

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 3

7. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nin dağılmasıyla ortaya çıkan atabeyliklerden biri değildir?

- A) İldenizliler
- B) Salgurlular
- C) Böriler
- D) Zengiler
- E) Saltuklular

8. • Siyasetname adlı eseri ile tanınır.
• Nizamiye Medreselerinin açılmasında önemli rol oynamıştır.
• Büyük Selçuklu Devleti'nde ikta sistemini kurmuştur.

Hakkında bilgi verilen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nizâmülmülk
- B) Ömer Hayyam
- C) Sad-i Şirazi
- D) Enveri
- E) Muhammed Beyhaki

9. • Veraset sisteminin belirsizliği
• İranlıların yönetime getirilmesiyle Türkmenlerin küstürülmesi
• Atabeylerin bağımsızlıklarını ilan etmesi

Büyük Selçuklu Devleti'nde yaşanan bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulamaz?

- A) Devletin kısa sürede parçalanmasına
- B) Merkezî otoritenin zayıflamasına
- C) Taht kavgalarının artmasına
- D) Devlet ile tebaa arasındaki bağların zayıflamasına
- E) Teokratik devlet anlayışının terk edilmesine

10. Selçukluların Türk-İslam mimarisine kazandırdıkları en önemli eserlerden biri olan - - - - çadır şeklinde yapılmış anıt mezarlardır.

Paragrafta boş bırakılan yere aşağıdaki mimari yapılardan hangisi gelmelidir?

- A) Kervansaray
- B) Su kemeri
- C) Kümbet
- D) Kubbe
- E) Medrese

11. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nin çağdaşı olan devletlerden biri değildir?

- A) Gazneliler
- B) Bizans
- C) Karahanlılar
- D) Emeviler
- E) Abbasi Devleti

12. Sultan Melikşah Dönemi'nde ortaya çıkan Bâtınlık hareketinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Selçuklu tahtında hak iddia etmek
- B) Sosyal ve siyasi düzeni bozmak
- C) İslamiyet'in yayılmasını sağlamak
- D) İran merkezli yeni bir devlet kurmak
- E) Haçlılarla mücadele etmek

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 4

1. Aşağıdakilerden hangisi Türklerin İslamiyeti kabulüyle devlet ve toplum hayatında meydana gelen değişime örnek olarak gösterilemez?

- A) Ülke topraklarının hanedanın ortak malı sayılması
- B) Örfi hukukun yanında şeri hukukun da kullanılması
- C) Sosyal devlet anlayışının vakıflar yoluyla yürütülmesi
- D) Hükümdar adına hutbe okutmanın hakimiyet sembollerinden sayılması
- E) Han, kağan gibi hükümdar unvanlarının yanısıra sultan unvanının kullanılması

2. Bir tarihçinin "Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinde Abbasilerin farklı milletlere karşı izlediği tutum ve politikalar etkili olmuştur." görüşüne Abbasilerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Halifeliğin saltanat usulünce el değiştirmesi
- B) Divan teşkilatının kurulması
- C) Mevali anlayışının terk edilmesi
- D) Merkezî otoritenin güçlü olması
- E) Bağdat'ın başkent olarak kullanılması

3. Aşağıdaki Türk-İslam devletlerinin hangisinde millî kültürün korunması diğerlerine göre daha kolaydır?

- A) Tolunoğulları
- B) Gazneliler
- C) Akşitler
- D) Büyük Selçuklular
- E) Karahanlılar

4. Türk-İslam medeniyetinin gelişip büyüdüğü merkezlere aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Semerkant
- B) Kurtuba
- C) Buhara
- D) Rey
- E) Kaşgar

5. I. Yazarı Yusuf Has Hacıp'tir.
II. Mutluluk veren bilgi anlamına gelmektedir.
III. Siyasetname niteliği taşımaktadır.

Yukarıdaki özelliklerden hangileri Karahanlılar Dönemi'nde kaleme alınan "Kutadgu Bilig" adlı esere aittir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Hindistan'a yaptığı seferler sonucunda Kuzey Hindistan'ı topraklarına katarak bu bölgede İslamiyet'in yayılmasını sağlayan Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gazneli Mesut
- B) Gazneli Mahmut
- C) Alp Tigin
- D) Sebük Tigin
- E) Melikşah

7. I. Nesâ
II. Serahs
III. Nihavend

Yukarıdaki savaşlardan hangileri Büyük Selçuklu Devleti ile Gazneliler arasında yaşanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 4

8. Abbasiler X. yüzyıldan itibaren bazı devletlerin baskıları ile karşılaşmıştır. Büyük Selçuklu sultanı Tuğrul Bey, 1055 yılında Şif Büveyhoğullarını ortadan kaldırarak, Abbasi halifeliğinin Selçukluların siyasi koruması altına girmesini sağlamıştır.

Buna göre;

- I. Türklerin İslam dünyasındaki siyasi etkinliğinin arttığı,
- II. Abbasilerin siyasi ve askerî güçlerinin zayıfladığı,
- III. Türklerin İslam dünyasına hizmet ettiği

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. 751 ----• Talas Savaşı
840 ----• Karahanlı Devleti'nin kurulması
963 ----• Gazneli Devleti'nin kurulması
1040 ----• Dandanakan Savaşı
1040 ----• Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulması
1048 ----• Pasinler Savaşı
1071 ----• Malazgirt Muharebesi
1077 ----• Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurulması
1097 ----• Harzemşahlar Devleti'nin kurulması
1157 ----• Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılması
1187 ----• Gazneli Devleti'nin yıkılması
1212 ----• Karahanlı Devleti'nin yıkılması
1230 ----• Harzemşahlar Devleti'nin yıkılması

Verilen tarih şeridi dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Karahanlı Devleti'nin ömrü Gaznelilerden uzun olmuştur.
B) Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında Harzemşahlar etkili olmuştur.
C) Selçuklu hanedanı birden fazla devlet kurmuştur.
D) Karahalılar ile Gazneliler aynı dönemde yaşamıştır.
E) Farklı Türk devletleri kurulmuştur.

10. Gazneli hükümdarı Sultan Mahmut, bir gün mezâlim divanında iken; bir tacir, Şehzade Mesut'un kendisinden almış bin dinarlık kumaş aldığından ancak parasını ödemediğinden şikâyet eder. Tacirin, hakkını aramak istediğini dile getirmesi üzerine Sultan Mahmut, taciri haklı bulur ve alacağının hemen ödenmesini emreder.

Gazneli Devleti'nde yaşanan bu durumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dava açmanın sultanın iznine bağlı olduğu
B) Mezâlim divanının Gaznelilere özgü bir kurum olduğu
C) Sultanın gerektiği durumlarda yargı kararı verebildiği
D) Mezâlim divanının yalnızca ticari davalara bakmak için kurulduğu
E) Ticari konuların İslam hukukunun dışında bulunduğu

(2018 TYT)

11. Aşağıdakilerden hangisi, Büyük Selçuklu Devleti'nin hüküm sürdüğü yıllarda, ortaya çıkan kollarından biri değildir?

- A) Irak B) Kirman C) Horasan
D) Suriye E) Türkiye

(2018 AYT)

12. Gazneli Mahmut, Abbasi halifesini Büveyhoğullarının baskısından kurtarmış ve bu hizmetine karşılık olarak Abbasi halifesinden Sultan unvanını almıştır.

Bu bilgiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Gazneli Mahmut'un İslam dünyasının önemli bir siyasi gücü olduğuna
B) Abbasi halifesinin siyasi yetkilerini Gazneli Mahmut'a bıraktığına
C) Türkler arasında İslamiyetin hızla yayıldığına
D) İslam dünyasında mezhep çatışmalarının son bulduğuna
E) Gazneli Mahmut'un İslam dünyasında siyasi birliği sağladığına

(2019 TYT)

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 5

1.

Türk İslam tarihindeki gelişmeleri kronolojik olarak gösteren tarih şeridinde “?” olan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygundur?

- A) Gazneli Devleti'nin yıkılması
- B) Harzemşah Devleti'nin yıkılması
- C) Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurulması
- D) Pasinler Savaşı'nın yapılması
- E) Memlûkluların kurulması

2. Türklerin İslam inancını benimsemesinde;

- I. göçebe yaşamlarının olması,
- II. Gök Tanrı inancını benimsemeleri,
- III. cihat anlayışının Türk yaşantısına uygun olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. İslam dininin ortaya koyduğu prensip ve esaslar ile Türklerin benimsemiş olduğu inanç sistemi ve ilkeler arasında büyük bir uyum olması onların İslama bakış açılarını etkilemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bakış açısını etkileyen konulardan biri değildir?

- A) Tanrının birliği
- B) Ruhun ebediliği
- C) Aile hayatı
- D) Mimari yapı benzerliği
- E) Ahiret inancı

4. I. Gaznelilerin sultan ve emir unvanlarını kullanması
II. Halife tarafından hükümdarlığın onaylanması
III. Devlet yönetiminde divanların kurulması

Yukarıdakilerden hangileri İslamiyet'in kabulünün Türk devlet yapısında meydana getirdiği gelişmelerdendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

- 5. • Nizamiye Medreselerinin açılması
• Bâtınilere karşı yürütülen kültürel alandaki mücadelede Gazalî gibi İslam alimlerinden yararlanılması
• İsfahan'da Mescid-i Cuma Camisi ve Horasan'da Radkan Kümbetinin yapılması
• Sadi'nin Bostan ve Gülistan, Ömer Hayyam'ın Rubailer kitabını yazması

Yukarıda verilen gelişmelerin Selçuklu kültür ve medeniyetinin ana unsurlarından hangisine örnek oluşturduğu söylenemez?

- A) Askerlik
- B) Bilim
- C) Mimari
- D) Eğitim-öğretim
- E) Edebiyat

6. XII. yüzyıl başlarında Türkistan'da doğan bilge kişi Pîr-i Türkistan, Hazreti Sultan gibi unvanlarla anılan ilk Türk mutasavvıdır. Bu mutasavvıf, Allah'a ulaşma amacına dayalı düşüncelerini Türkçe olarak söylediği şiirleriyle dile getirmiştir. Hikmet adı verilen bu şiirler dörtlükler şeklinde olup dinî, tasavvufî ve öğretici niteliktedir. Mutasavvıfın hikmetleri onun takipçileri tarafından kaleme alınarak XVII. yüzyılda “Divân-ı Hikmet” adıyla bilinen eserde toplanmıştır. Hikmetlerinde dünyanın geçici olduğu düşüncesini işlemiş ve bu nedenle insanlara üzülmemeyi ve yüceliğin Allah'a mahsus olduğunu bilerek kibirlenmemeyi öğütlemiştir.

Hakkında bilgi verilen Türk mutasavvıf ve şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyh Edebali
- B) Hacı Bayram Veli
- C) Edip Ahmet Yükneki
- D) Ahmet Yesevî
- E) Yusuf Has Hacıp

7. Selçuk Bey, Horasan bölgesinde sayıları günden güne artan Türkmenlere yurt bulamaması ve mevcut devletlerin onun güçlenmesinden endişe duyması nedeniyle bulunduğu bölgede oldukça zorlanmıştır. 1015-1021 yılları arasında Çağrı Bey'in yaptığı keşif seferleri ile Anadolu hakkında yeterince bilgi sahibi olan Tuğrul Bey, çareyi Türkmen boylarına Anadolu'yu hedef göstermekte bulmuştur.

Bu durumun;

- I. Pasinler,
- II. Malazgirt,
- III. Talas

savaşlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 5

8. Abbasi halifesi, Tuğrul Bey'e bir mektup yazarak halifeliliğin Fâtîmi ve Büveyhoğullarının baskısından kurtarılmasını istemiştir. Bunun üzerine harekete geçen Tuğrul Bey 1055 yılında Bağdat'a girerek Büveyhoğullarının varlığına son vermiştir. Bağdat camilerinde hutbeler Tuğrul Bey adına okunmaya başlanmıştır. Tuğrul Bey'in bu başarısı üzerine, Abbasi halifesi sarayında Abbasi ve Büyük Selçuklu Devleti yöneticilerinin de bulunduğu büyük bir tören gerçekleştirmiştir. Halife Kaımbiemrillah bu özel törende zulmü yıktığı, adaleti kurduğu ve İslamiyet'e yaptığı hizmetler için Tuğrul Bey'e memnuniyetini dile getirmiştir. Halife, Tuğrul Bey'e altın kılıç, sancaklar, hilatlar vermiş ve başına iki taç giydirmiştir. Tuğrul Bey'in başına giydirilen iki taç, onun "Şark ve Garpın Sultanı" olduğu anlamına gelmektedir. Halife tarafından ilan edilen fermanda Tuğrul Bey, bütün Müslümanların yüksek hükümdarı unvanı ile anılmıştır.

Verilen bilgilerden yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Büveyhoğulları tehdit olmaktan çıkmıştır.
- B) Selçuklular İslam dünyasının koruyucusu olmuştur.
- C) Taç giydirmek hükümdarlık sembollerinden biri olarak kullanılmıştır.
- D) Abbasi halifeliği Selçuklulara geçmiştir.
- E) Selçukluların İslam dünyasındaki itibarı artmıştır.

9. I. Divan-ı Berid
II. Divan-ı Mezalim
III. Divan-ı İstifa

Büyük Selçuklu Devleti'ne ait bu divanların görevli oldukları alanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Haberleşme	Adalet	Mali
B) Askerî	Yazışma	Haberleşme
C) Adalet	Askerî	Yazışma
D) Mali	Haberleşme	Askerî
E) Haberleşme	Mali	Yazışma

10. Karahanlılar düzenli bir posta teşkilatı kurmuş, kervan-saraylar ve hastaneler inşa etmişlerdir. Bunların yanında Türk-İslam kültürüne ait yazılı eserler de ortaya koymuşlardır.

Bu bilgiye dayanarak Karahanlılar ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ticareti geliştirmek istediklerine
- B) Haberleşmeye önem verdiklerine
- C) Sosyal kurumlar oluşturduklarına
- D) Türkçenin gelişimine katkı sağladıklarına
- E) İnanç özgürlüğü sağladıklarına

(2019 AYT)

11. Büyük Selçuklu Devleti'nde hanedan üyeleri ve valilerin, hüküm sürdükleri bölgelerde kendilerine bağlı askerî birlikleri vardı.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) İktidar mücadeleleriyle
- B) Egemenlik anlayışıyla
- C) İktidarı sistemiyle
- D) Atabeyliklerin oluşmasıyla
- E) Merkezî otoritenin güçlenmesiyle

(2020 AYT)

12. Darüşşifalar konusunu işleyecek olan Öykü Öğretmen, öğrencilerine "Darüşşifa deyince aklınıza neler geliyor?" sorusunu yöneltmiştir. Öğrencilerden bazıları aşağıdaki cevapları vermiştir.

- I. Hükümdarlar için hazırlanmış anıt mezarlardır.
- II. Tıp eğitimi veren kurumlardır.
- III. Hastaların müzik ve suyla tedavi edildiği yerlerdir.
- IV. Bir caminin etrafında yer alan medrese, kütüphane, hastane, hamam, türbe gibi yapılar topluluğudur.

Öğrencilerin verdiği bu cevaplardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

(2020 AYT)

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 6

1. Aşağıdakilerden hangisi, Türklerin İslamiyeti kabul etmeden önceki Gök Tanrı inancının özelliklerinden biri değildir?

- A) Ölümünden sonra uçmağ ve tamu inancının olması
- B) Doğunun kutsal kabul edilmesi
- C) Din adamlarının herhangi bir üstünlüğünün olmaması
- D) Kurban kesme anlayışının olması
- E) Hukuk sisteminde din etkisinin fazla olması

2. Türk topluluklarının İslamiyete geçişi bir anda ve topluca değil aşamalı olarak farklı tarihlerde gerçekleşmiştir.

Türk toplumunun İslamiyet'e geçişini hızlandıran etkenler arasında;

- I. mevali politikası,
- II. Talas Savaşı,
- III. sufilere faaliyetleri

gelişmelerinden hangileri yer alır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. "Gördüm ki Allah devlet güneşini Türk burçlarına doğduruyor, bütün felekleri onların hükümrana döndürüyor. Onlara Türk adını verip hükümrana kılmış ve onları insanlığın başına getirip hak yolda desteklemiş, onları dönemin egemen gücü kılmış, insanların idaresini onların eline vermiş."

Kaşgarlı Mahmut bu sözleriyle Türklerde var olan aşağıdaki kavramlardan hangisini vurgulamıştır?

- A) Cihan hâkimiyeti
- B) İkili teşkilat
- C) Veraset usulü
- D) Kurultay geleneği
- E) Ordu-millet anlayışı

4. Büyük Selçuklu Devleti'nin parçalanmasında ve yıkılışında etkili olan nedenlerden hangisinin Türk devlet geleneğinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Moğol istilası
- B) Haçlı Seferleri
- C) Batınilerin faaliyetleri
- D) Oğuzlarla anlaşmazlığa düşülmesi
- E) Ülkenin hanedan üyeleri arasında paylaşılması

5. Harita: Büyük Selçuklu Devleti

Bu haritaya göre,

- I. Kutsal yerlerde egemenlik sağlanmıştır.
- II. Malazgirt Muharebesi'nden sonraki döneme aittir.
- III. Üç kıtada egemenlik sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

6. "Sultanın haftada iki gün zalimlerden mazlumların haklarını almak ve suçlulara ceza vermekten başka çaresi yoktur. Zulme uğrayanların da hükümdara dilekçe vermesi gerekir. Zira sultanın mazlumlara ve adalet isteyenlere haftanın iki gününde sarayına çağırıp onların şikâyetlerini dinlediği memlekete yayılınca zalimler, sultanın kendilerine vereceği cezadan korkarak ellerini millet malından ve zulümden çekerek."

Nizamülmülk'ün Siyasetname adlı eserinde bahsetmiş olduğu kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı İshraf
- B) Divan-ı İstifa
- C) Divan-ı Saltanat
- D) Divan-ı Mezalim
- E) Divan-ı Arz

Türklerin İslamiyeti Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri - 6

7. Sultan Melikşah 38 yaşında öldüğünde geride Kaşgar'dan Marmara Denizi'ne, Kafkaslardan Yemen ve Aden'e kadar uzanan büyük bir imparatorluk bırakmıştı. Melikşah'ın ölümünden hemen sonra taht kavgaları başlamıştır.

Bu dönemde on iki yıl süren saltanatı boyunca sürekli taht kavgaları ile uğraşmak durumunda kalan Selçuklu sultanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sencer B) Alp Arslan C) Berkyaruk
D) Tuğrul Bey E) Mehmet Tapar

8. • Kadiü'l-kudat
• Emir-i dad

Verilen bu kavramlar Büyük Selçuklu Devleti'nde aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Sanat B) Siyaset C) Ekonomi
D) Hukuk E) Askerlik

9. Büyük Selçuklu Hükümdarı Alp Arslan ve veziri Nizamülmülk tarafından başta Bağdat olmak üzere Büyük Selçuklu hâkimiyetindeki çeşitli şehirlerde kurulan medreselerin devrin siyasi, bilimsel ve dinî hayatı üzerinde büyük etkisi olmuştur.

Nizamiye Medreselerinin kuruluşunda;

- I. devlet içindeki yıkıcı ve bölücü unsurlarla mücadele etme,
II. halka İslamiyet'i doğru biçimde öğretme,
III. devlet memuru, üst düzey yönetici ve hukukçular yetiştirme

amaçlarından hangilerinin Batınlıkla mücadeleye yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. Malazgirt Zaferi öncesinde Alp Arslan, Bizans İmparatoru Diyojen'e elçi göndererek barış teklifinde bulunmuştur. Selçukluların savaşmaktan çekindiğini düşünen Diyojen: "Ben üstün ve kudretli durumuma çok para ve çaba harcayarak eriştim. Barış ancak Selçuklu başkenti Rey'de olur. ... Biz İsfahan'da kışlayacağız, atlarımız ise Hemedan'da." demiştir. Buna karşılık Türk elçisi ise: "Hayvanlarınız Hemedan'da kışlayabilir fakat sizin nerede kışlayacağınızı bilemem." şeklinde cevap vermiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Selçuklu Devleti'nin Anadolu'ya doğru genişlediğine
B) Bizans'ın İslam şehirlerine sahip olmak istediğine
C) İki devlet arasında diplomatik girişimlerin bulunduğu
D) Türklerin ilerleyişine karşı Haçlı Seferleri'nin başladığına
E) Selçuklu Türklerinin Bizans ile savaşı göze aldığına

(2021 TYT)

11. Türklerin Müslümanlığı kabul etmesi önemli bir tarihsel olgudur. Bu sürecin başlangıç yılları Hz. Muhammed Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. Bazı yeni araştırmalar, sahabe arasında birçok Türk'ün de bulunduğunu ortaya koymuştur.

Bu bilgiyle Türklerin İslamlaşma süreciyle ilgili;

- I. İslam'ın ilk yıllarından itibaren başladığı,
II. Hz. Muhammed'i gören Türklerin bulunduğu,
III. İslamlaşmanın kısa zamanda tamamlandığı

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

(2022 TYT)

12. Selçuklu veziri Nizamülmülk, ikta dağıtımını yaparken askerlere ülkenin farklı yerlerinden vergi gelirleri tahsis ederdi. Örneğin bir ikta sahibine gelirinin yarısını Rum bölgesinden diğer yarısını ise Horasan bölgesinden aktarırdı.

Nizamülmülk'ün iktaları hisseler hâlinde dağıtmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merkezî otoriteyi güçlendirmek
B) Yeni bölgelerin fethini kolaylaştırmak
C) Gayrimüslimleri vergiden muaf tutmak
D) Para ekonomisini geliştirmek
E) Yaya ordusuna asker toplamak

(2022 AYT)

CEVAP ANAHTARI

Test 1	1. C	2. C	3. E	4. D	5. D	6. E	7. E	8. D	9. C	10. D	11. E	12. A
Test 2	1. E	2. C	3. E	4. A	5. D	6. E	7. B	8. E	9. D	10. D	11. A	12. A
Test 3	1. C	2. B	3. D	4. E	5. E	6. B	7. C	8. D	9. C	10. B	11. C	12. D
Test 4	1. C	2. E	3. C	4. C	5. E	6. A	7. D	8. E	9. A	10. A	11. D	12. A
Test 5	1. B	2. A	3. B	4. E	5. E	6. C	7. E	8. D	9. A	10. A	11. A	12. B
Test 6	1. C	2. D	3. D	4. A	5. A	6. A	7. E	8. B	9. A	10. B	11. B	12. D
Test 7	1. C	2. E	3. C	4. E	5. A	6. B	7. C	8. E	9. A	10. A	11. C	12. C
Test 8	1. A	2. E	3. B	4. E	5. B	6. E	7. D	8. E	9. E	10. A	11. E	12. D
Test 9	1. B	2. E	3. B	4. B	5. E	6. B	7. E	8. E	9. A	10. D	11. C	12. C
Test 10	1. C	2. A	3. A	4. B	5. E	6. C	7. C	8. B	9. C	10. A	11. E	12. D
Test 11	1. B	2. D	3. E	4. E	5. B	6. B	7. A	8. E	9. B	10. D	11. E	12. A
Test 12	1. E	2. A	3. C	4. D	5. E	6. E	7. B	8. D	9. A	10. A	11. C	12. D
Test 13	1. B	2. D	3. A	4. C	5. C	6. E	7. B	8. C	9. A	10. B	11. A	12. E
Test 14	1. C	2. B	3. E	4. B	5. E	6. E	7. C	8. D	9. E	10. D	11. E	12. E
Test 15	1. E	2. D	3. B	4. B	5. B	6. D	7. B	8. B	9. E	10. D	11. A	12. C
Test 16	1. E	2. A	3. A	4. A	5. D	6. D	7. E	8. E	9. B	10. D	11. C	12. C
Test 17	1. C	2. C	3. C	4. E	5. B	6. A	7. C	8. A	9. C	10. D	11. D	12. E
Test 18	1. B	2. A	3. B	4. C	5. C	6. E	7. E	8. B	9. C	10. E	11. D	12. C
Test 19	1. D	2. A	3. C	4. E	5. E	6. D	7. E	8. A	9. C	10. D	11. A	12. D
Test 20	1. E	2. C	3. D	4. B	5. A	6. D	7. A	8. E	9. D	10. E	11. A	12. C
Test 21	1. B	2. B	3. C	4. E	5. A	6. C	7. D	8. E	9. A	10. A	11. D	12. B
Test 22	1. C	2. A	3. B	4. C	5. D	6. D	7. D	8. B	9. C	10. B	11. A	12. C
Test 23	1. B	2. C	3. C	4. B	5. D	6. A	7. C	8. E	9. D	10. B	11. C	12. D
Test 24	1. E	2. A	3. C	4. B	5. C	6. C	7. A	8. E	9. C	10. D	11. C	12. C
Test 25	1. C	2. A	3. D	4. C	5. E	6. E	7. A	8. E	9. B	10. C	11. D	12. A
Test 26	1. B	2. B	3. C	4. A	5. C	6. C	7. E	8. A	9. A	10. E	11. E	12. E
Test 27	1. D	2. A	3. E	4. C	5. E	6. B	7. C	8. E	9. C	10. A	11. B	12. D
Test 28	1. E	2. E	3. B	4. C	5. C	6. A	7. C	8. C	9. E	10. B	11. A	12. E
Test 29	1. E	2. E	3. E	4. C	5. B	6. D	7. E	8. B	9. C	10. B	11. A	12. A
Test 30	1. C	2. A	3. C	4. B	5. C	6. A	7. E	8. D	9. A	10. C	11. C	12. A
Test 31	1. D	2. A	3. E	4. C	5. D	6. C	7. C	8. C	9. D	10. A	11. B	12. E
Test 32	1. A	2. C	3. B	4. E	5. C	6. C	7. D	8. D	9. A	10. B	11. E	12. C
Test 33	1. D	2. A	3. D	4. A	5. A	6. C	7. D	8. E	9. E	10. B	11. B	12. C
Test 34	1. A	2. B	3. E	4. C	5. A	6. D	7. D	8. B	9. E	10. E	11. C	12. C
Test 35	1. B	2. A	3. B	4. E	5. C	6. D	7. E	8. A	9. E	10. D	11. C	12. C
Test 36	1. B	2. B	3. D	4. E	5. A	6. B	7. A	8. A	9. B	10. C	11. E	12. E
Test 37	1. B	2. E	3. E	4. B	5. A	6. D	7. E	8. A	9. E	10. C	11. D	12. B
Test 38	1. A	2. C	3. E	4. B	5. E	6. B	7. C	8. E	9. B	10. C	11. C	12. A
Test 39	1. D	2. D	3. D	4. E	5. A	6. D	7. C	8. D	9. A	10. E	11. E	12. D
Test 40	1. E	2. D	3. A	4. E	5. C	6. D	7. C	8. D	9. C	10. D	11. C	12. A